

Denna text är en översättning som nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan har låtit göra av det finskspråkiga kollektivavtalet. Kollektivavtalets parter har inte kommit överens om den svenskspråkiga kollektivavtalstexten. Om tolkningen av den svenskspråkiga översättningen leder till ett annat slutresultat än det ursprungliga finskspråkiga kollektivavtalet, ska man följa det finskspråkiga kollektivavtalet. Nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan är inte ansvarig för de skador som uppkommer på grund av eventuella felaktigheter i översättningen.

Tämä on työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunnan teettämä käännös suomenkielisestä työehtosopimuksesta. Työehtosopimuksen sopijaosapuolet eivät ole sopineet ruotsinkielisestä työehtosopimustekstistä. Mikäli ruotsinkielisen käännöksen tulkinta johtaa erilaiseen lopputulokseen kuin alkuperäinen suomenkielinen työehtosopimus, tulee noudattaa suomenkielistä työehtosopimusta. Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta ei vastaa käännöksen mahdollisista virheellisyyksistä aiheutuvista vahingoista.

**KOLLEKTIVAVTAL FÖR ARBETSTAGARE
INOM GUMMIINDUSTRIN**

1.12.2016–30.11.2017

**ALLMÄNNA AVTAL MELLAN TT OCH FFC
SOM BILAGA**

**GUMMIINDUSTRIN RF
TEAM INDUSTRIBRANSCHERNAS FACKFÖRBUND RF**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL FÖR FÖRNYANDE AV KOLLEKTIVAVTALET FÖR ARBETSTAGARE INOM GUMMIINDUSTRIN ENLIGT ARBETSMARKNADSORGANISATIONERNAS KONKURRENSKRAFTSAVTAL 1.12.2016–30.11.2017.....	11
KOLLEKTIVAVTAL FÖR GUMMIINDUSTRIN 1.12.2016–30.11.2017.....	23
I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	23
1 § Avtalets tillämpningsområde.....	23
Arbetstagare som arbetar hemma.....	23
2 § Avtal mellan centralorganisationer.....	23
3 § Inledande och avslutande av ett anställningsförhållande och organisationsfrihet 23	
Direktionsrätt.....	23
Uppsägningstider för arbetsavtalet.....	23
Om varningar och om meddelande om upphävande av arbetsavtal	24
Organisationsfrihet.....	24
Presentationstillfälle för nya arbetstagare	24
Avvikande avtal om återanställning.....	24
4 § Permittering	24
Förhandsutredning.....	24
Meddelande om permittering	25
Fall enligt 2 kap. 12 § 2 mom. i arbetsavtalslagen	25
Förfaringsätt vad gäller ofullständiga semestrar.....	25
II ARBETSLÖNER	25
TIDAVLÖNAT ARBETE	25
5 § A. Arbetsspecifika timlöner	25
Timlönerna (euro/timme) för unga arbetstagare under 18 år	26
Studering och praktikanter	26
5 § B. Placering av arbetet i löneklasser.....	26
5 § C. Särskilda bestämmelser	27
Ytterst krävande arbeten.....	27
Särskild bestämmelse som gäller vissa arbeten som utförs på främmande ort	27
Månadslöner	27
PRESTATIONSLÖNEARBETE	28
6 § A. Utförande av ackordsarbete och ackordprissättning.....	28
Premieackords- och produktionsarvodesarbete.....	29
6 § B. Justering av ackordprissättningen	29
Ackordsprisets varaktighet / förändringar i omständigheterna	29
S.k. smygande förändringar	29
Arbets- och tidsstudier	29
Nya ackord.....	30
Ikraftvarande ackordspriser.....	30
Hänskjutning till förbunden.....	30
Tillämpning av 6 § B i kollektivavtalet.....	30

SEPARATA TILLÄGG	31
7 § A. Skiftarbete och kvälls- och nattarbete.....	31
Fastställande av skiftarbetsstillägg	31
Skifttillägg fr.o.m. 1.6.2016.....	31
Begränsningar.....	31
Överlappande skift	31
Skifttillägg i overtidsarbete	31
Avlösning och ändring av skift.....	31
Kvälls- och nattarbete	31
7 § B. Rengöringstillägg.....	32
7 § C. Arbetsplatspecifikt omständighetstillägg baserat på arbetsklassificeringen.....	32
7 § D. Tjänsteårstillägg	32
Tillämpningsgrund för tillägget	32
Tjänsteårstilläggets storlek.....	32
Betalingstidpunkt för tjänsteårstillägget.....	33
Om anställningsförhållandet avslutas före den årliga utbetalningen av tjänsteårstillägget	33
Lokala avtal om betalingstidpunkt och betalningssätt	33
ANDRA BESTÄMMELSER OM LÖN.....	33
8 § Genomsnittlig timförtjänst.....	33
Användningssituationer	33
Beräkning.....	33
Användningsperioder	34
Lokala avtal om beräkningsmetoder och användningsperioder	34
9 § Förflyttning till ett annat arbete och avbrott i arbetet.....	34
Huvudregeln.....	34
Undantag gällande tillfälliga förflyttningar.....	34
Att avbryta arbetet.....	35
Lokal avtal i samband med förflyttningar.....	35
10 § Naturaförmåner	35
11 § Lönebetaling.....	35
Rekommendation att betala lönen via penninginrättning.....	36
Särskild bestämmelse gällande situationer då arbetsavtalet upphävs eller upplöses	36
III ARBETSTID.....	36
12 § A. Fastställande av ordinarie arbetstid	36
Iakttagande av arbetstidslagen	36
Grundregel	36
Genomsnittlig arbetstid per vecka	36
Förlängning av arbetstiden per dygn.....	36
Periodarbete	36
Förbundens ställningstagande gällande lokala avtal om 12 timmars arbetsskift.....	37
Arbetstidsbank	37
Genomförande av förlängningen av den årliga arbetstiden med 24 timmar fr.o.m. 1.1.2017	37
13 § Lediga dagar.....	38
14 § Arbetstid under söckenhelgsveckor.....	39

Begränsningar.....	39
Arbetstiden under Kristi himmelfärdsdag.....	39
15 § Organisering av den dagliga arbetstiden samt dagliga vilotider.....	39
Vilotid i dagarbete	39
Skiftarbete	39
Avnjutande av förfriskningar.....	40
16 § När arbetsveckan och arbetsdygnet börjar	40
17 § Meddelande om ändringar.....	40
18 § Arbetstid i dagarbete och i ett- och tvåskiftsarbete	40
Tillämpningsområde för utjämning av arbetstid.....	40
Intjäning av utjämningsledighet.....	41
Dagar som kan likställas med ordinarie arbetsdagar	41
Beaktande av extra ledigheter	41
Beviljande av intjänad ledighet.....	42
Situationer där anställningsförhållandet avslutas	42
Lokala avtal om att inte ta ut ledighet.....	42
Förtjänstnivå	42
Ersättning enligt bestämmelserna om övertidsarbete per vecka.....	42
Intjänandet av semester	42
19 § Intermittent treskiftsarbete	43
Längden på arbetstiden och utjämning av arbetstiden.....	43
Ersättning av inkomstbortfall på grund av utjämning av arbetstid	43
Intjänandet av semester.....	43
Övertidsarbete per vecka	43
Förflyttning till en annan arbetstidsform samt avslutande av anställningsförhållande	43
20 § Kontinuerligt treskiftsarbete	43
Längden på arbetstiden och utjämning av arbetstiden.....	43
Ersättning av inkomstbortfall på grund av utjämning av arbetstid	44
Att bevilja semester.....	44
Övertidsarbete per vecka	44
Söckenhelgersättningar.....	44
Förflyttning till en annan arbetstidsform samt avslutande av anställningsförhållande	45
21 § Övertidsarbete, mertidsarbete samt söndagsarbete.....	45
Att utföra övertidsarbete.....	45
Övertidsarbete per dygn.....	45
Övertidsarbete per vecka	45
Ersättning enligt bestämmelserna om övertidsarbete per vecka (s.k. kollektivavtalsenligt övertidsarbete).....	45
Utbyte av penningersättning mot ledighet.....	46
Betaling av söndagsförhöjning i vissa särskilda specialfall	46
Beräkningsgrund för övertids- och söndagsarbete.....	46
Granskningsperioden för övertidsarbete	46
22 § Utryckningsbetonat arbete och beredskap	46
Förutsättningarna för utryckningsbetonat arbete samt ersättning för det	46
Beredskap	47

IV	SOCIALA BESTÄMMELSER	47
23 §	Semester	47
	Semesterns fastställande	47
	Fackförbundsmöten som likställs med tid i arbete.....	47
	Semesterlön och semesterersättning.....	48
	Semesterpeng.....	48
24 §	Lön för sjukdomstid och under moderskaps- och faderskapsledighet	49
	Tider för betalning av lön för sjukdomstid.....	49
	Karensdagens bortfall	50
	Insjuknande under arbetsdag.....	50
	Konstaterande av arbetsoförmåga i huvudsak genom läkarintyg.....	51
	Förutsättningar för att godkänna ett intyg av en företagshälsovårdare eller hälsovårdare i epidemisituationer.....	51
	Möjliga oklarheter gällande intyg över sjukledighet	51
	Arbetstagarens anmälningsskyldighet gällande insjuknande	51
	Avslående av lön för sjukdomstid.....	52
	Ersättande arbete.....	52
	Lön under moderskapsledighet.....	52
	Lön under faderskapsledighet.....	52
	Avdrag från lönen för sjukdomstiden. Arbetsgivarens returrätt.	52
	Beräkningsgrund för ersättningar som arbetsgivaren betalar.....	53
	Andra arrangemang genom lokala avtal	53
25 §	När barn insjuknar	53
	Allmänna förutsättningar för att betala ersättning.....	53
	Utredning över barns sjukdom och frånvaron som den orsakat	53
	Barns insjuknande mitt under en arbetsdag.....	54
	Återfall av samma sjukdom	54
	Frånvarons längd	54
	Intjänande av semester	54
	Ensamförsörjare som avses i avtalsbestämmelserna	55
	Båda föräldrarna anställda hos samma arbetsgivare i skiftarbete.....	55
26 §	Läkarundersökningar	55
	1.1 Lagstadgade läkarundersökningar	55
	1.2 Övriga läkarundersökningar	55
	1.3 Beräkning.....	57
27 §	Grupplivförsäkring	57
28 §	Säkerhet i arbetet	57
	Allmän regel	57
	Skyddskläder eller -utrustning.....	58
V	SÄRSKILDA ERSÄTTNINGAR.....	58
29 §	Ersättning för resekostnader.....	58
	Genomförande av resor	58
	Resans början och slut.....	58
	Fastställande av resetiden	58
	Dagtraktamente.....	59
	Ersättning av inkvarteringskostnaderna	60
	Nivån på en bostad som arrangerats av arbetsgivaren.....	60

Måltidsersättning	60
Arbete utomlands	61
30 § Söckenhelgersersättning	62
Söckenhelger som ersätts	62
Söckenhelg som infaller under en viss frånvaro	63
Självständighetsdagen	63
Vecko- eller månadsavlönade arbetstagare	63
Arbetstagare som arbetar hemma	63
31 § Övriga ersättningar	63
Möten för kommunfullmäktige- eller styrelsen samt valnämnder	63
Beräkningsgrund för ersättningarna	64
VI FÖRTROENDEMÄN OCH FACKAVDELNING	65
32 § Förtroendemän samt arbetarskyddsfullmäktige	65
Huvudförtroendemannens befrielse från arbete och månadsersättning	65
Huvudförtroendemannens befrielse från arbete och månadsersättning fr.o.m. 1.12.2016	65
Viceförtroendeman och vice arbetarskyddsfullmäktig	65
Månadsersättning till arbetarskyddsfullmäktig	65
Huvudförtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigs rätt att använda företagets normala kontorsredskap	66
Förbundsbehandling angående förtroendemannens ställning	66
33 § Bruk av anslagstavlor på arbetsplatsen	66
34 § Fackavdelningsmöten	66
Organiserande av möten gällande frågor om anställningsförhållanden på arbetsplatsen	66
35 § Innehållning av medlemsavgifter för fackföreningar	67
VII ORDNINGSBESTÄMMELSER	67
36 § Underhåll av arbetsredskap	67
37 § Granskning av arbetstiden	67
38 § Iakttagande av arbetsreglemente och andra bestämmelser	68
39 § Frånvaro från arbete	68
VIII FÖRHANDLINGSORDNING	68
40 § Personliga anställningsfrågor	68
41 § Lokala avtal	68
Rätt att ingå avtal och avtalsparter	68
Avtalets giltighetstid, bindande verkan och form	68
42 § Meningsskiljaktigheter och deras avgörande	69
Lokala förhandlingar samt hänförande av ärenden till förbunden	69
Förhandlingar mellan förbunden. Arbetsdomstolen	69
Arbetsfredsförpliktelse	69
IX SÄRSKILDA BESTÄMMELSER	69
43 § Möten inom industribranschernas fackförbunds förvaltningsorgan	69
44 § Kollektivavtalets giltighet. Avtalsexemplar	69
Kollektivavtalets giltighet	69
LÖNEGRUNDER FÖR YRKESARBETARE I REPARATIONSVERKSTÄDERNA	71
1 § Lönegrunderna	71

2 §	Minimilönerna	72
3 §	Uppföljning av löneutvecklingen	72
4 §	Rekommendation att göra upp en arbetsskiftsförteckning	72
5 §	Tillämpande av protokollet på vissa maskinställare	72
6 §	Giltighetstid och bindande verkan	72
7 §	Protokollets justering och godkännande	73
TT-FFC ALLMÄNT AVTAL 10.5.2001		74
KAPITEL 1	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	74
KAPITEL 2	SAMARBETE PÅ ARBETSPLATSEN	75
KAPITEL 3	SAMARBETSUPPGIFTER OCH SAMARBETSORGANISATIONER	78
3.1	Bestämmelser som gäller förtroendemän	78
3.2	Bestämmelser om arbetarskydd	79
3.3	Meddelanden	80
KAPITEL 4 BESTÄMMELSER SOM GÄLLER FÖRTROENDEMÄNNENS, ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGS OCH ARBETARSKYDDSOMBUDET'S STÄLLNING 80		
4.1	Befrielse från arbete och ersättning för inkomstbortfall	80
4.2	Ställning	82
4.3	Anställningsskydd	83
KAPITEL 5	ARBETSGIVARENS INFORMATIONSSKYLDIGHET	85
KAPITEL 6	PERSONALENS INBÖRDES INFORMATIONSVVERKSAMHET OCH ORDNANDE AV MÖTEN	87
KAPITEL 7	UTBILDNING	88
7.1	Yrkesutbildning	88
7.2	Gemensam utbildning	88
7.3	Fackföreningsutbildning, anställningsförhållandets kontinuitet och anmälningstider	89
7.4	Ersättningar	89
7.5	Sociala förmåner	90
KAPITEL 8	ANLITANDE AV UTOMSTÅENDE ARBETSKRAFT	90
8.1	Allmänt	90
8.2	Underleverans	91
8.3	Hyrd arbetskraft	91
KAPITEL 9	AVTALETS GILTIGHET	91
UNDERTECKNINGSPROTOKOLL		93
BERÄKNING AV ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGS TIDANVÄNDNING		96
SEMESTERLÖNEAVTAL 2005		97
1 §	Tillämpningsområde	97
2 §	Semesterlön och semesterersättning	97
3 §	Med arbetstid jämförd tid	99
4 §	Ikraftträdande	99
AVTAL OM UPPSÄGNINGSSKYDD 2001 (TT-FFC)		100
I	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	100
II	UPPSÄGNING AV ORSAK SOM BEROR PÅ ARBETSTAGAREN	105
III	PERMITTERING	107

IV	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER	111
	ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRETAGET SKA ÖVERLEVA EKONOMISKA SVÅRIGHETER	
	114	
	ARBETSTIDSBANK	115

GUMMIINDUSTRIN RF
TEAM INDUSTRIBRANSCHERNAS FACKFÖRBUND RF

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL FÖR FÖRNYANDE AV KOLLEKTIVAVTALET FÖR ARBETSTAGARE INOM GUMMIINDUSTRIN ENLIGT ARBETSMARKNADSORGANI- SATIONERNAS KONKURRENSKRAFTSAVTAL 1.12.2016–30.11.2017

Tid 20.6.2016

Plats Södra kajen 10, Helsingfors

Närvarande **Gummiindustrin rf**

Sami Nikander

Juha Teerimäki

Jenni Nisametdin

TEAM Industribranschernas fackförbund rf

Heli Puura

Toni Laiho

1 Undertecknande av kollektivavtalet

Centralorganisationerna nådde 29.2.2016 ett förhandlingsresultat om ett avtal i syftet att förbättra det finländska arbetets och de finländska företagens konkurrenskraft, öka den ekonomiska tillväxten och skapa nya arbetstillfällen. Samtidigt stöder avtalet anpassningen av den offentliga ekonomin.

Förbunden som är parter i avtalet har 23.5.2016 nått ett förhandlingsresultat om textändringarna i kollektivavtalet för arbetstagare inom gummiindustrin enligt arbetsmarknadens centralorganisationers ovan nämnda konkurrenskraftavtal. Förbunden har idag undertecknat kollektivavtalet som gäller ovan nämnda bransch.

2 Avtalsperiod

Det konstaterades att det nya kollektivavtalet från och med 1.12.2016 ersätter de kollektivavtal som parterna undertecknat för tiden 1.3.2014–30.11.2016. Detta avtal gäller 1.12.2016–30.11.2017 och förlängs därefter med ett år i sänder, om inte någondera parten senast två månader innan avtalet löper ut skriftligen säger upp avtalet.

3 Frågor som ska avtalas

I enlighet med konkurrenskraftsavtalet avtalar arbetsmarknadsparterna om:

- att förlänga den årliga arbetstiden med i genomsnitt 24 timmar fr.o.m. 1.1.2017 utan att den årliga inkomstnivån ändras att främja lokala avtal
- en överlevnadsklausul för att trygga arbetsgivarens verksamhet och arbetsplatserna genom att anpassa arbetsvillkoren om arbetsgivaren hamnar i ekonomiska svårigheter som skulle leda till en minskning av arbetskraften
- att utveckla förtroendemännens verksamhetsförutsättningar på ett sätt som motsvarar ökningen av möjligheterna till lokala avtal
- att förbunden inte behöver godkänna ett lokalt avtal för att det ska träda i kraft
- en möjlighet att införa ett system med en arbetstidsbank

Här följer ett sammandrag av de avtalade ändringarna. Ändringarna införs i kollektivavtalet under respektive punkter.

Förlängning av den årliga arbetstiden med i genomsnitt 24 timmar fr.o.m. 1.1.2017 utan att den årliga inkomstnivån ändras

Den avtalade förlängningen av arbetstiden med i genomsnitt 24 timmar utan att den årliga inkomstnivån ändras fr.o.m. 1.1.2017 sker på det sätt som avtalats lokalt. Om inget avtal nåtts senast 31.10.2016, tillämpas den modell som avtalats i 12 § i kollektivavtalet.

Främjande av lokala avtal

Arbetsmarknadsparterna har kommit överens om att främja lokala avtal genom detta avtal på följande sätt:

- introduktion för nya arbetstagare om lokala avtal (3 §)
- den årliga arbetstiden förlängs med i genomsnitt 24 timmar utan att den årliga inkomstnivån ändras fr.o.m. 1.1.2017 och betalning av söckenhelgersättningar, söndagsförhöjning och semesterersättningar i anslutning till detta (12 §)
- en arbetstidsbank och de poster som kan överföras dit (12 § och bilaga)
- en överlevnadsklausul för att trygga verksamheten och arbetsplatserna (bilaga)
- semesterlönens betalningstidpunkt och byte av semesterpeng mot ledighet (23 §)

Överlevnadsklausul

De lokala parterna kan vidta åtgärder för att förebygga en ekonomisk kris. Om arbetsgivaren i alla fall hamnar i ekonomiska svårigheter som leder till en minskning av arbetskraften, kan de lokala parterna ingå ett tidsbundet lokalt avtal för att trygga arbetsgivarens verksamhet och arbetsplatserna genom att anpassa arbetsvillkoren.

Förtroendemännens verksamhetsförutsättningar utvecklas för att öka möjligheterna till lokala avtal

- deltagande i introduktion för nya arbetstagare
- ökad befrielse

Förbunden behöver inte godkänna ett lokalt avtal för att det ska träda i kraft

Ur kollektivavtalet har alla skrivelser om att det krävs godkännande av arbetsmarknadsparterna strukits. Lokala avtal kan ingås utan förbundens godkännande.

Möjligt att införa ett system med en arbetstidsbank

I kollektivavtalet har införts en möjlighet att avtala lokalt om en arbetstidsbank, en förteckning över frågor som kan avtalas och hur man kommer överens om hur ledigheter som samlats i arbetstidsbanken ska tas ut.

4 Textändringar fr.o.m. 1.12.2016

3.1 Inledande och avslutande av ett anställningsförhållande och organisationsfrihet (KA 3 §)

Presentationstillfälle för nya arbetstagare

I företag där det på grund av arbetsplatsens storlek eller andra omständigheter är nödvändigt och ändamålsenligt ska det för nya arbetstagare arrangeras presentationstillfällen som behandlar företaget och frågor i anknytning till dess anställningsförhållanden. I dem behandlas förutom företagets organisation och förhandlingsordningen vid kollektivavtalsärenden, även ärenden som gäller arbetarskyddet, sociala frågor, arbetsmarknadsorganisationernas verksamhet och andra frågor som anknyter till anställningsförhållandet. I introduktionen för arbetstagare ingår också information som ges av arbetsgivarens representant, huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen tillsammans om företagets samarbetsystem, det lokala avtalsförfarandet och möjligheterna i kollektivavtalet att ingå lokala avtal.

3.2 Fastställande av ordinarie arbetstid (KA 12 §)

Ur förbundens ställningstagande gällande lokala avtal om 12 timmars arbetsskift stryks meningen om att förbunden ska fastsälla avtalet.

Förbundens gemensamma ståndpunkt är att arbetsskift på 12 timmar genom lokala avtal kan användas i sådana arbeten där användningen av dessa med tanke på arbetets karaktär och frågorna kring arbetshälsa och arbetarskydd produktions tekniskt är motiverat. Förbunden fastställer ett lokalt avtal som ingåtts.

Arbetstidsbank (ny näst sista punkt i 12 §)

På arbetsplatsen kan man genom ett lokalt avtal införa en arbetstidsbank.

Protokollsanteckning:

I bilaga 2 till kollektivavtalet finns en förteckning över saker att beakta när en arbetstidsbank införs.

Genomförande av förlängningen av den årliga arbetstiden med 24 timmar fr.o.m. 1.1.2017 (ny sista punkt i 12 §)

Den årliga arbetstiden förlängs enligt det lokala avtal som ingås senast 31.10.2016 med i genomsnitt 24 timmar fr.o.m. 1.1.2017 utan att den årliga inkomstnivån ändras. Arbetstiden för deltidsanställda och visstidsanställda förlängs i förhållande till arbetstiden. Hur förlängningen genomförs avtalas lokalt genom att tillämpa till exempel följande alternativ som också kan kombineras:

a. Söckenhelger enligt 30 § i kollektivavtalet ändras till ordinarie arbetsdagar. För dessa dagar betalas ingen söndagsförhöjning enligt 33 § i arbetstidslagen och inte heller någon ersättning för övertid per vecka enligt 21 § i kollektivavtalet. För utfört arbete betalas en arbetstagare med timlön endast söckenhelgserättning enligt 30 § och för en arbetstagare med månadslön genomförs ändringen utan att månadslönen ändras.

b. I dag- och tvåskiftsarbete omvandlas ledigheter på grund av förkortning av arbetstiden enligt 18 § till ordinarie arbetsdagar. För utfört arbete betalas en arbetstagare med timlön detsamma som för ledigheterna på grund av förkortning av arbetstiden och för en arbetstagare med månadslön genomförs ändringen utan att månadslönen ändras.

c. Genom att i fortlöpande arbetstidsformer lägga till arbetsskift motsvarande 24 timmar per år utan att inkomstnivån ändras.

d. Genom att omvandla lediga dagar, till exempel lördagar, till arbetsdagar.

e. Genom att utnyttja flexibel arbetstid, arbetstidsbanken, inledande och avslutande arbeten eller motsvarande arbetstidsarrangemang som tillämpas i företaget.

Om man lokalt har avtalat om att förlänga arbetstiden enligt punkterna c–d, kan man lokalt avtala om att till dessa arbetsdagar rikta söndagsförhöjningen enligt 21 §, söckenhelgserättningen enligt 30 §, tjänsteårstillägget enligt 7 § D, semesterpengen enligt 23 § eller ett annat belopp som man i början av året kommer överens om att lägga undan. För en arbetstagare med månadslön görs ändringen utan att månadslönen ändras.

Om inget lokalt avtal nås senast 31.10.2016, genomförs förlängningen av arbetstiden på följande sätt:

- de första 24 timmarna som överskrider den ordinarie arbetstiden utförs utan grundlön, varvid endast tillägg för arbetsskiftet enligt kollektivavtalet och förhöjningsdelar för övertid betalas
- arbetsgivaren meddelar om att mertids- och övertidsarbete ska utföras; arbetstagaren kan vägra att utföra övertidsarbetet av vägande personliga skäl
- om inte mertids- eller övertidsarbetet utförs, avdras från lönen i slutet av året eller vid en annan tidpunkt, som avtalas separat, lönen för de timmar av de 24 förlängningstimmarna som arbetstagaren inte har utfört. Om anställningsförhållandet upphör innan dessa timmar dragits av från lönen, dras icke utförda timmar av från arbetstagarens slutlön.

Protokollsanteckning:

Arbetstiden för deltidsanställda och visstidsanställda arbetstagare förlängs i förhållande till den avtalade fulla arbetstiden.

Om ingen fast arbetstid har fastställts, förlängs arbetstiden i förhållande till den faktiska arbetstiden. Arbetsgivaren och arbetstagaren kommer överens om granskningstidpunkten.

Av förlängningen av arbetstiden dras två timmar av för varje sådan full kalendermånad då arbetstagaren har varit helt eller delvis permitterad, arbetsoförmögen, familjeledig, alterneringsledig, studieledig eller borta från arbetet på grund av någon annan anledning baserad på lagstiftning eller kollektivavtal eller med arbetsgivarens tillstånd.

3.3 Semester (KA 23 §)

Semesterlön och semesterersättning

Ett andra stycke läggs till

Lokalt kan man avtala att semesterlönen i sin helhet eller en del av den betalas på den normala avlöningsdagen i företaget.

Semesterpeng

Underrubriken ”Byte av semesterpeng mot ledighet” läggs till

Lokalt kan man avtala att semesterpengen eller en del av den ersätts med motsvarande ledighet, som ska tas ut före utgången av semesterkvalifikationsåret.

3.4 Förtroendemän samt arbetarskyddsfullmäktige (KA 32 §)

Huvudförtroendemannens befrielse från arbete och månadsersättning fr.o.m. 1.12.2016

Antal arbetstagare	Befrielse från arbete/vecka	Månadsersättningens omfattning
Färre än 25 arbetstagare	1,5 timme	60
25–50	6,5 timmar	69
51–100	11 timmar	76
101–150	16 timmar	88
151–200	19 timmar	100
201–350	24 timmar	107
351–450	34 timmar	120
451–	helt befriad	125

3.5 Meningsskiljaktigheter och deras avgörande (KA 42 §), ett omnämnande av tidpunkten för när förhandlingar ska inledas läggs till

Lokala förhandlingar samt hänförande av ärenden till förbunden

Om det mellan arbetsgivaren och arbetstagaren uppstår meningsskiljaktigheter i frågor som gäller tillämpning och tolkning av eller brott mot kollektivavtalet, ska man på arbetsplatsen eftersträva en förlikning mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Förhandlingarna ska inledas snarast möjligt och senast inom två veckor efter att förhandlingsförslaget har lagts fram. Om frågan inte kan lösas på arbetsplatsen kan den ifall någondera av de lokala parterna så vill hänvisas till förbunden för avgörande. I det här fallet uppgörs en av båda parter undertecknad promemoria. Förutom en utredning över själva meningsskiljaktigheten ska man i promemorian anteckna vardera lokala partens ståndpunkt i frågan jämte detaljerade motiveringar. Ett exemplar av promemorian ska ges till bägge lokala parter.

4 Kontinuerliga förhandlingar

Syftet med kontinuerliga förhandlingar är att främja samarbetet på arbetsplatserna, utveckla sysselsättningen och produktiviteten i branschen, bereda förändringar av kollektivavtalet under avtalsperioden samt utarbeta gemensamma tillämpningsanvisningar för situationer som upplevs som svåra på arbetsplatserna.

Parterna tillämpar principen om kontinuerliga förhandlingar under avtalsperioden så att de under avtalsperioden förhandlar och söker lösningar kring särskilda teman. Parterna kan också förhandla om andra frågor som uppstår på den andra partens förslag.

Textändringar som avtalas i förhandlingarna godkänns i avtalsparternas förvaltning och träder i kraft vid en tidpunkt som avtalas separat.

För de kontinuerliga förhandlingarna utarbetas årligen en separat plan, där målsättningar och tidtabeller planeras i förväg.

Teman för kontinuerliga förhandlingar under avtalsperioden 2016–2017

- Avvikande avtal om utjämningschema för arbetstiden
- Utveckling av samarbetet och förhandlingssystemen
- Åtgärder för att underlätta ungas sysselsättning
- Utveckling av produktiviteten
- Arbetstidsarrangemang, samordning av arbets- och familjeliv samt kundbehov
- Sjukfrånvaro
- Problem vid anlitan av utomstående och hyrd arbetskraft
- Förnyelse av inkomststrukturen för den ordinarie arbetstiden
- Helhetslöneförnyelse
- Främjande av arbetshälsa
- Användningen av åldersprogram samt individuella planer för arbetskarriären
- Jämställda arbetsgemenskaper – jämlik behandling
- Förebyggande av meningsskiljaktigheter på arbetsplatserna – gemensamma tolkningar

- Förnyande av kollektivavtalets struktur

5 Jämlika löner och likabehandling

Kollektivavtalsparterna anser att det är viktigt att främja jämställdhet mellan könen på arbetsplatserna. Syftet med den preciserande lönekartläggningen som ingår i jämställdhetsplaneringen är att ta reda på om det finns ogrundade löneskillnader mellan könen och hur dessa korrigeras i så fall. Parterna utreder senast 31.12.2016 hur jämställdhetsplanen, lönekartläggningen och åtgärder för att främja lika lön har genomförts på arbetsplatserna.

Avtalsparterna ordnar gemensam utbildning i anslutning till jämställdhetsplaner och lönekartläggningar. I utbildningen fäster man uppmärksamhet vid spridningen av god praxis till arbetsplatserna så att man med hjälp av dessa kan minska ogrundade löneskillnader och öka kunskapen om löner.

Utöver att främja jämställdhet mellan könen anser parterna att det är viktigt att främja likabehandling i arbetslivet och att särskilt beakta en jämlik behandling på arbetsplatserna. Vid behov ordnar parterna rådgivning och utbildning. Parterna försöker främja att likabehandlingsplaner tas i bruk senast 1.1.2017 såsom lagen föreskriver.

6 Arbetshälsa

Arbetet för arbetshälsa innebär kontinuerlig och övergripande utveckling av arbetet, arbetsmiljön och arbetsgemenskapen. Personalens välbefinnande skapar också förutsättningar för framgångsrik affärsverksamhet. I takt med att den arbetsföra befolkningen minskar och pensionsåldern stiger blir åtgärder för att förlänga arbetskarriären allt viktigare.

År 2010 tillsatte förbunden projektet Hyvää huomenta – Hyvää huomista som har som mål att främja arbetshälsan, utveckla kompetensen, förlänga arbetskarriärerna, minska sjukfrånvaron och öka produktiviteten. Syftet med projektet är att leta efter nya synpunkter, idéer och konkreta metoder och verktyg för att förbättra arbetshälsan tillsammans med arbetsmarknadsparterna och företagen.

Parternas gemensamma projekt Hyvää huomenta – Hyvää huomista fortsätter under avtalsperioden och samtidigt utnyttjas de erfarenheter som erhållits under projektets gång. Under avtalsperioden ligger fokus i synnerhet på att stödja projekt som utvecklar arbetshälsan och produktiviteten vid specifika företag. Förbunden uppmuntrar och stöder arbetsplatserna på olika sätt när det gäller att genomföra projekt kring arbetshälsa.

Arbetshälsa består av ledarskap som identifierar och sammanjämkar arbetsgemenskapens och individernas olika behov samt koordination av samarbetsförmågan. Familjesituationen, arbetstexterna, den fysiska konditionen och psykiska belastningen påverkar arbetsförmågan hos individer i olika åldrar och därmed hela arbetsgemenskapen. Att bygga upp arbetet kring individens styrkor tillför ett mervärde till hela arbetsgemenskapen.

7 Personal- och utbildningsplaner

Förbunden anser det viktigt att man i samband med utvecklingssamtal eller i andra motsvarande situationer går igenom arbetstagarens individuella behov av utbildning.

Att göra upp och förverkliga en utbildningsplan som bygger på framtida förändringsbehov främjar smidighet, innovativa arbetssätt, förlängning av arbetskarriärerna och sysselsättning av arbetstagarna.

En arbetsgrupp som tillsätts av förbunden ska handleda och utbilda personalansvariga, chefer och förtroendepersoner inom företag som är medlemmar i Gummiindustrin rf i utarbetandet av en utbildningsplan som motsvarar framtida utvecklings- och förändringsbehov i arbetstagarnas kompetens och samtidigt berättigar till extra skatteavdrag.

8 Avtalets giltighet

8.1 Avtalsperioden löper ut

Kollektivavtalet gäller t.o.m. 30.11.2017 och förlängs därefter med ett år i sänder, om inte någon av parterna senast två månader innan avtalet går ut skriftligen säger upp det.

Under förhandlingarna i syfte att ta fram ett nytt kollektivavtal gäller bestämmelserna i detta kollektivavtal fram till att det nya kollektivavtalet har ingåtts eller avtalsförhandlingarna har upphört.

9 Justering av protokollet

Detta protokoll har samma bindande verkan och giltighetstid som kollektivavtalet mellan parterna.

Protokollet har gjorts upp i två likalydande exemplar, ett för varje avtalspart.

Detta protokoll anses justerat och godkänt med avtalsförbundens underteckningar.

GUMMIINDUSTRIN RF

Sami Nikander

Juha Teerimäki

Jenni Nisametdin

TEAM INDUSTRIBRANSCHERNAS FACKFÖRBUND RF

Underteckningsprotokoll

Heli Puura

Toni Laiho

Bilagor   BILAGA 1: Åtgärder för att företaget ska överleva ekonomiska svårigheter
                 BILAGA 2: Arbetstidsbank

BILAGA 1: Åtgärder för att företaget ska överleva ekonomiska svårigheter

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRETAGET SKA ÖVERLEVA EKONOMISKA SVÅRIGHETER

För att trygga företagets fortsatta verksamhet och arbetsplatserna:

- Behandlas tillsammans med personalens representanter kundbehov, orderstock, företagets ekonomiska situation och arbetsgivarens avhjälpande åtgärder för att förbättra den ekonomiska situationen.
- Används i första hand flexibla arbetstidsarrangemang och andra möjligheter i kollektivavtalet till exempel:
  - genom lokalt avtal
    - längre och kortare arbetsskift
    - arbetstidsbank
    - semester utanför semesterperioden
    - senareläggning av semesterpremier och byte mot ledighet
  - genom arbetsgivarens beslut
    - längre och kortare arbetsveckor
    - övergång från skiftarbete till dagarbete och tvärtom
    - differentierad arbetstid

När man tillsammans konstaterar att företaget är på väg mot exceptionella ekonomiska svårigheter som skulle leda till att arbetskraften minskas, kan man för högst ett år ingå ett lokalt avtal om:

- a) söckenhelgersättningen
- b) minskning av semesterpengen
- c) uppdelning av den del av semestern som överstiger tolv dagar

Protokollsanteckning: Med företag avses ett företag eller en självständig del av ett företag, såsom en produktionsanläggning.

Samtidigt avtalar man lokalt om ett eventuellt uppsägningskydd under tiden då anpassningsåtgärderna a–c pågår och om kompensation för arbetstagarnas ekonomiska förluster efter att företagets ekonomiska situation har återhämtat sig.

Det lokala avtalet ska ingås skriftligen. Anpassningsåtgärderna ska riktas jämnt till företagets hela personal och ledning.

Dessutom bör man beakta att kollektivavtalet möjliggör avtal om en kortare permitteringsprocess och en kortare tid för meddelande om permittering.

BILAGA 2

ARBETSTIDSBANK

Arbetstidsbanken är ett system som tas i bruk för samordning av arbete och fritid där arbetstagaren och arbetsgivaren har möjlighet att spara och ta ut tid enligt de regler som överenskommit i samband med ibruktageandet av arbetstidsbanken. När samordningen av arbete och fritid fungerar ökar arbetstillfredsställelsen, arbetsengagemanget och produktiviteten.

Införande av systemet

Ett avtal ingås skriftligen mellan arbetsgivaren och personalens representanter. Förbunden rekommenderar att de lokala parterna ställer upp mål för arbetstidsbanken som bland annat beaktar produktivitet, konkurrenskraft, arbets säkerhet och arbetstagarnas enskilda arbetstidsbehov.

Man kan avtala om att till arbetstidsbanken överförs till exempel:

- intjänad flexitid
- genomsnittlig ordinarie arbetstid per dag eller vecka
- arbetstidsförkortningsledigheter eller ledigheter i treskiftsarbete
- arbetstidsersättningar som bytts ut mot ledighet
- den del av semestern som överskider 18 dagar samt redan intjänad sparad ledighet
- semesterpremie som enligt avtal bytts mot ledighet

Frågor som ska avtalas när systemet införs

- vem avtalet gäller
- hur man ansluter sig till och lämnar systemet
- vilka ledigheter kan sparas och på vilka villkor och när kan de inte tas ut
- maximigränsen för sparad och lånad ledighet
- när och i vilka situationer kan ledighet tas ut
- hur omvandlas penningersättningar till motsvarande ledig tid
- förfaringssätt för hur den sparade ledigheten i arbetstidsbanken kan bevisas
- hur lönen för den tidpunkt då ledigheten tas ut fastställs, om flera olika lönegrunder eller lönesätt tillämpas
- enligt vilka principer och i vilka situationer, förutom då anställningsförhållandet upphör, ledigheten kan bytas mot pengar
- hur behandlas arbetstidsbankens funktionsduglighet mellan arbetsgivaren och förtroendemannen

Ledighet som överförs till systemet

Den ledighet som överförs till arbetstidsbanken förlorar sin ursprungliga identitet, och för den gäller inte utjämningsperioder eller preskriptionstider enligt till exempel arbetstidslagen eller semesterlagen.

Arbetstagaren får årligen en utredning om de ledigheter som man sparar i arbetstidsbanken. I samband med detta gör arbetstagaren och arbetsgivaren upp en plan för när de intjänade ledigheterna ska tas ut. Om man inte når ett avtal om tidpunkten för när ledigheterna ska tas ut, har arbetstagaren rätt att använda högst 30 procent av timmarna i banken med två månaders varsel, om man inte lokalt kommer överens om en annan varseltid. Arbetsgivaren kan en gång per kalenderår av vägande produktionsorsaker flytta tidpunkten för en ledighet. Om arbetstagarens arbetsförmåga börjar före en avtalad ledighet som tas ut ur arbetstidsbanken, kan arbetstagaren högst en gång per kalenderår flytta en tre dagar lång eller ännu längre ledighet ur arbetstidsbanken till en senare tidpunkt.

Förbunden är överens om

- att beviljande och uttag av ledig tid inte får leda till behov av övertid eller att produktionen stannar av
- den princip enligt vilken de timmar som sparats i banken ska tas ut innan man tillgriper permittering då arbetet minskar.

Lönebetalning i systemet

Arbetstagarens lön fastställs enligt den tidpunkt vid vilken ledigheten tas ut. Ledigheten minskar inte mängden intjänad semester. När anställningsförhållandet upphör betalas de ledigheter som sparats i arbetstidsbanken i pengar.

Uppföljning av hur systemen fungerar

Arbetsgivaren och personalens representant bedömer regelbundet hur systemet fungerar med tanke på de mål som ställdes upp för systemet när det togs i bruk och med tanke på arbetarskyddet.

Personalens representant ges årligen ett sammandrag över ledigheter som sparats i och tagits ut ur systemet.

GUMMIINDUSTRIN RF
TEAM INDUSTRIBRANSCHERNAS FACKFÖRBUND RF

KOLLEKTIVAVTAL FÖR GUMMIINDUSTRIN 1.12.2016–30.11.2017

I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 § Avtalets tillämpningsområde

Detta kollektivavtal gäller anställningsförhållanden hos arbetstagare som arbetar i produktionsanläggningar som ägs av medlemsföretag till Gummiindustrin rf.

Arbetstagare som arbetar hemma

Avtalsparterna rekommenderar att kollektivavtalets lönebestämmelser även tillämpliga delar iakttas för arbetstagare som arbetar hemma.

Därtill har bestämmelser som berör arbetstagare som arbetar hemma antecknats i 23 och 30 § i kollektivavtalet.

2 § Avtal mellan centralorganisationer

Följande avtal mellan centralorganisationerna Finlands Näringsliv EK (TT/AFC) och FFC iakttas som en del av kollektivavtalet.

Allmänt avtal 4.6.1997 jämte ändringarna 10.5.2001

Semesterlöneavtalet 21.3.2005

Avtal om uppsägningsskydd 10.5.2001

3 § Inledande och avslutande av ett anställningsförhållande och organisationsfrihet

Direktionsrätt

Arbetsgivaren har rätt att anställa och säga upp arbetstagare samt bestämma om arbetets ledning.

Uppsägningstider för arbetsavtalet

Om inte annat avtalats, ska följande uppsägningstider iakttas när ett arbetsavtal sägs upp:

Uppsägningstider som arbetsgivaren ska iakttä:

Anställningsförhållandet fortgått utan avbrott	Uppsägningstid
Högst ett år	14 dagar
Över ett år men högst fyra år	1 månad
Över fyra år men högst åtta år	2 månader
Över åtta år men högst 12 år	4 månader
Över 12 år	6 månader

Uppsägningstider som arbetstagaren ska iakttä:

Anställningsförhållandet fortgått utan avbrott	Uppsägningstid
Högst fem år	14 dagar
Över fem år	1 månad

I de fall som avses i 7 kap. 5 och 8 § i arbetsavtalslagen iakttas de uppsägningsförfaranden som bestämts i lagen.

Om varningar och om meddelande om upphävande av arbetsavtal

En varning som tilldelats en arbetstagare på grund av överträdelse eller försumelse ska också meddelas förtroendemannen i fråga, ifall denne inte var närvarande då varningen utdelades. Om hävande av ett arbetsavtal ska huvudförtroendemannen informeras innan hävningen sker.

Organisationsfrihet

Arbetsgivare och arbetstagare har rätt att fritt bestämma om de vill ansluta sig till sina fackföreningar eller inte.

Presentationstillfälle för nya arbetstagare

I företag där det på grund av arbetsplatsens storlek eller andra omständigheter är nödvändigt och ändamålsenligt ska det för nya arbetstagare arrangeras presentationstillfällen som behandlar företaget och frågor i anknytning till dess anställningsförhållanden. I dem behandlas förutom företagets organisation och förhandlingsordningen vid kollektivavtalsärenden, även ärenden som gäller arbetarskyddet, sociala frågor, arbetsmarknadsorganisationernas verksamhet och andra frågor som anknyter till anställningsförhållandet.

I introduktionen för arbetstagare ingår också information som ges av arbetsgivarens representant, huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen tillsammans om företagets samarbetsystem, det lokala avtalsförfarandet och möjligheterna i kollektivavtalet att ingå lokala avtal.

Avvikande avtal om återanställning

Från återanställningen av en arbetstagare enligt 19 § i avtalet om uppsägningskydd och 6 kap. 6 § i arbetsavtalslagen kan avvika genom ett skriftligt avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren.

4 § Permittering

Vid permittering av arbetstagare iakttas avtalet om uppsägningskydd mellan centralorganisationerna Finlands Näringsliv EK (TT) och FFC.

Förhandsutredning

Vad gäller förhandsutredning iakttas bestämmelserna i 15 § i avtalet om uppsägningskydd mellan centralorganisationerna Finlands Näringsliv EK (TT) och FFC.

Meddelande om permittering

När permitteringen beror på ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker är tiden för anmälan om permittering minst 14 dagar. Den vederbörande förtroendemannen och Arbetskraftsmyndigheten ska meddelas om en dylik permittering.

Arbetsgivaren och den vederbörande förtroendemannen kan sinsemellan även avtala om annat vad gäller tiden för anmälan om permitteringen.

Även vid reducering av Arbetskraften på grund av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker ska den vederbörande förtroendemannen och Arbetskraftsmyndigheten meddelas.

Fall enligt 2 kap. 12 § 2 mom. i arbetsavtalslagen

När man permitterar i fall enligt 2 kap. 12 § 2 mom. i arbetsavtalslagen iakttas lagens bestämmelser.

Förfaringsätt vad gäller ofullständiga semestrar

Ifall en arbetstagare inte alls har rätt till semester eller han eller hon inte har rätt till en fullständig semester och arbetet på arbetsplatsen avbryts under de längsta semesterperioderna, betalas åt en sådan arbetstagare under tiden för avbrottet inte mer lön än han eller hon skulle få baserat på bestämmelserna i semesterlagen. Arbetstagarens anställningsförhållande avbryts dock inte, ifall han eller hon anmäler sig till arbetet efter att arbetena åter inletts.

II ARBETSLÖNER

TIDAVLÖNAT ARBETE

5 § A. Arbetsspecifika timlöner

De arbetsspecifika timlönerna (euro/timme) för fullt arbetsföra 18 år fyllda arbetstagare är från början av den lönebetalningsperiod som börjar 1.1.2016 eller närmast därefter följande:

Startlön	8,77
Löneklass 1	9,48
Löneklass 2	9,73
Löneklass 3	10,00
Löneklass 4	10,35
Löneklass 5	10,68
Löneklass 6	11,04
Löneklass 7	11,39
Löneklass 8	11,68

Startlön kan betalas under en relativt kort period åt arbetstagare som inte är vana med industriarbete.

Ifall arbetstagaren inte har den inlärningsperiod eller yrkesskicklighet som förutsätts av

arbetsklassen, betalas åt arbetstagaren en lön som är en löneklass lägre. På motsvarande sätt betalas åt arbetstagaren när han eller hon kan uppnå normala resultat i sitt arbete eller i sin arbetsgrupp, oberoende av yrkeserfarenhet, lön enligt löneklassen för det ifrågavarande arbetet.

Timlönerna (euro/timme) för unga arbetstagare under 18 år från början av den lönebetalningsperiod som börjar 1.1.2016 eller närmast därefter:

Under 17 år 8,42
17 år fyllda 8,56

Ovan nämnda löner för unga arbetstagare tillämpas som startlöner vid anställningen. När en ung arbetstagare blivit tillräckligt invand i arbetet justeras hans eller hennes timlön till att motsvara utvecklingen av hans eller hennes arbetsskicklighet och arbetseffektivitet.

När en ung arbetstagare utför samma arbete som 18 år fyllda och när han eller hon har den arbetsskicklighet och yrkeserfarenhet som förutsätts av det ifrågavarande arbetet, fastställs hans eller hennes lön enligt det ifrågavarande arbetets lönegrunder.

Studering och praktikanter

Lönebestämmelser för praktikanter som studerar i yrkesläroanstalter, tekniska skolor och institut eller annorstädes har inte antecknats i kollektivavtalet.

5 § B. Placering av arbetet i löneklasser

Arbetena placeras i de löneklasser som nämnts ovan i 5 § punkt A baserat på arbetsklassificeringens poängtabell med undantag av de poäng som möjliga miljöomständigheter eller yrkessjukdomsrisker kan ha gett, enligt följande:

löneklass 1	–7 poäng
löneklass 2	8–11 poäng
löneklass 3	12–15 poäng
löneklass 4	16–19 poäng
löneklass 5	20–23 poäng
löneklass 6	24–27 poäng
löneklass 7	28–31 poäng
löneklass 8	32– poäng

När arbetets kravnivå stiger eller sjunker väsentligt eller ifall det är fråga om nya arbeten kommer man mellan förbunden överens om hur de nämnda situationerna tas i beaktande i kollektivavtalets löneklassificering. På samma sätt går man tillväga ifall man under avtalsperioden tar ett nytt arbetsklassificeringssystem i bruk. Den egentliga klassificeringen av arbeten utförs per arbetsplats mellan arbetsgivaren och arbetstagarnas representanter.

Genom lokala avtal kan man även komma överens om att använda ett annat utvärderingssystem som grund för placeringen i löneklasser för arbeten eller för arbetets kravnivå, eller att använda någon annan dokumenterad metod som grund för lönesättningen.

5 § C. Särskilda bestämmelser

Åt en specialyrkesarbetstagare, en arbetstagare beordrad att utföra utbildningsuppgifter eller en arbetstagare som utför arbete i experimentsyfte och som på basis av sin yrkesskicklighet har förutsättningen att i ackordsarbete uppnå en normal ackordinkomst, men som på grund sitt arbetes natur så som beordrat av arbetsgivaren måste utföra arbete i huvudsak på tidlön, kan från fall till fall ges en högre timlön. I regel ska timlönen i det här fallet vara i samma förhållande till den inkomst som genom normal ackordarbetstakt skulle fås enligt 6 § punkt A i kollektivavtalet i det ifrågavarande arbetet, dvs. vad arbetstagarens genomsnittliga vinning från ackordsarbete skulle vara med tanke på hans eller hennes arbetsprestation, kravnivå, kvalitet, mängden arbete och det ansvar som uppgiften medför. Med ovan nämnda arbetstagare likställs en sådan fullt yrkesskicklig arbetstagare som med motsvarande förutsättningar utför krävande arbete. På samma sätt förfars ifall det inte är fråga om ett sådant krävande yrkesarbete som nämns ovan, men arbetet på grund av dess art eller av en annan därmed jämförbar orsak på arbetsgivarens uttryckliga order utförs på tidlön.

Ytterst krävande arbeten

När ett arbetets kravnivå klart överskrider minimikravet på den åttonde löneklassens arbeten som bestämts i 5 § punkt B, ska det här proportionellt sett beaktas vid användning av arbetsklassificeringen. Då iakttas följande lönegrunder:

från början av den lönebetalningsperiod som börjar 1.1.2016 eller närmast därefter:

Euro / timme

Löneklass 9	11,92
Löneklass 10	12,11
Löneklass 11	12,30
Löneklass 12	12,52
Löneklass 13	12,73

Särskild bestämmelse som gäller vissa arbeten som utförs på främmande ort

Arbetstagare som arbetar i reparationsverkstädernas utomstående hjälpavdelningar samt i gummering och installationsarbete på tidlön betalas under de förutsättningar som nämns i denna avtalpunkts första stycke en lön som överskrider det ifrågavarande arbetets arbetsspecifika lön med minst 20 % i det fallet att arbetet utförs på en främmande ort.

Månadslöner

Andra tidlöner fastställs i förhållande till timlönerna.

När en arbetstagares tidlön per timme omräknas till månadslön används som koeficient talet 170. Den månadslön som räknats ut på så sätt höjs med 4,7 procent som anses vara den påverkan som skilt ersatta söckenhelger har. För arbetstagare som arbetar i kontinuerligt treskiftsarbete tillämpas bestämmelsen med tanke på det som avtalats om i förbundens protokoll 22.2.2002 om organisationen av arbetstid under Kristi himmelfärdsveckan.

Som divisor för månadslönen används på motsvarande sätt talet 170.

PRESTATIONSLÖNEARBETE

6 § A. Utförande av ackordsarbete och ackordprissättning

Arbeten som enligt hävdvunnen sed inom gummiindustrin eller av tekniska orsaker eller av orsaker som organiseringen av produktionen förutsätter har organiserats som ackordsarbete, utförs som ackordsarbete.

Ackordsarbete ska, ifall möjligt med hjälp av tidsundersökningar, prissättas så att arbetstagarens inkomst vid normal ackordarbetstakt uppgår till den prissättningslön för ackordsarbete som kommit överens om nedan för den ifrågavarande löneklassen, och att inkomsten då arbetsprestationerna eller -effekten höjs även ökar på lönen minst i samma förhållande.

Prissättningslönerna för ackordsarbete är följande:

från början av den lönebetalningsperiod som börjar 1.1.2016 eller närmast därefter:

Euro / timme

Löneklass 1	11,38
Löneklass 2	11,68
Löneklass 3	12,00
Löneklass 4	12,42
Löneklass 5	12,82
Löneklass 6	13,25
Löneklass 7	13,67
Löneklass 8	14,02

Vid utförande av ackordsarbete är den arbetsspecifika timlönen för det ifrågavarande arbetet garanterad.

Premieackords- och produktionsarvodesarbete

I sådana arbeten där det visar sig vara ändamålsenligt kan man tillämpa ett system med premieackord eller produktionsarvoden. I produktionsarvodesarbete iaktas till tillämpliga delar vad som avtalats om ackordsarbete i denna avtalpunkts första och fjärde stycke, samt i s.k. premieackordsarbete även det som man har avtalat om vad gäller prissättningsgrunder i det tredje stycket. I produktionsarvodesarbete betalas som en fast lönedel den arbetsspecifika timlönen för det ifrågavarande arbetet.

Systemet med produktionsarvode kan även tillämpas på de arbetstagare vars arbetshastighet, genom arbetsstudier eller på annat vis, kan konstateras vara snabbare än vad vanligen förutsätts av tidsarbete på grund av att de arbetar direkt med sådana arbetstagargrupper som utför ackords- eller produktionsarvodesarbete.

När arbetsprestationen i produktionsarvodesarbete motsvarar arbetsprestationen enligt ackordsarbetets prissättningslön, ska inkomsten stiga till den ifrågavarande prissättningslönen. Arbetsgivaren ser till att arbetstagaren kan granska den förtjänst han eller hon på basis av ackords- eller produktionsarvodesarbetet har intjänat.

6 § B. Justering av ackordprissättningen

Ifall ackordprissättningen inte överensstämmer med andra och tredje stycket i 6 § A i kollektivavtalet, eller ifall förändringar har skett eller kommer att ske i arbets- eller produktionsmetoderna, i arbetets organisering, eller i kvaliteten hos arbetsredskapen eller råvaran, fastställs ett nytt ackordspris för arbetet.

Ackordsprisets varaktighet / förändringar i omständigheterna

Då ackordspriset grundar sig på en ikraftvarande arbetsstudie eller på en utförd prissättning och ifall den annars motsvarar reella omständigheter och metoder så bibehålls ackordspriset. När de faktorer som påverkar ackordspriset förändras justeras priset till att motsvara förändringarna. Prissättningen utförs då enligt de grunder som står att finna i andra och tredje punkten i 6 § A i kollektivavtalet, medan man samtidigt tar i beaktande den normala prestationsnivån som uppnåtts i arbetet.

S.k. smygande förändringar

Ovan nämnda förändringar ska vara sådana som påverkar ackordprissättningen och därmed är grundade. S.k. smygande förändringar som framkommer i de faktorer som väsentligt kan påverka utförandet av arbetet kan också ge anledning till att ändra på prissättningen. Även dessa förändringar i prissättningen ska grundas på klart förändrade omständigheter. För att underlätta konstaterandet av s.k. smygande förändringar ska man sträva efter att ge noggranna arbetsbeskrivningar i samband med arbetsstudierna.

Arbets- och tidsstudier

Vad gäller arbets- och tidsstudier iaktas de allmänna principer som avtalats om i

TT:s och FFC:s allmänna avtal.

Nya ackord

Nya ackordspriser kommer man i första hand överens om med den arbetstagare eller arbetstagargrupp som utför det ifrågavarande arbetet. Ifall arbetsgivaren inte omedelbart kan erbjuda ett ackordspris som är avsett som fortlöpande, utförs arbetet till en början med ett tillfälligt ackordspris, som ska uppfylla de prissättningsgrunder för ackordsarbete som bestämts i 6 § A i kollektivavtalet.

Ifall arbetstagaren anser att ackordspriset som avsetts som fortlöpande är felaktigt, ska han eller hon meddela om detta till arbetsgivarens representant med tanke på justeringen av ackordspriset, men arbetet ska ändå påbörjas med det ackordspris som erbjudits och som avsetts som tillfälligt. För att fastställa det fortlöpande ackordspriset ska nödvändiga studier eller förhandlingar påbörjas så snabbt som möjligt, och ifall man inte når enighet i de lokala förhandlingarna ska meningsskiljaktigheten föras till avtalsförbunden för behandling. Ifall ackordspriset på basis av justeringen förändras, tillämpas det justerade ackordspriset från och med den dag som anhållan om justering av ackordspriset getts.

Ikraftvarande ackordspriser

Ifall en arbetstagare av grundade orsaker framför att det ikraftvarande ackordspriset inte är kollektivavtalsenligt och på basis av detta ber om en ny tidsstudie eller en ny utredning över grunderna till ackordsprissättningen, ska en sådan studie eller utredning utan onödiga dröjsmål inledas. Ifall ackordspriset baserat på studien eller utredningen konstateras vara felaktigt, tillämpas det justerade ackordspriset från och med det att det anhållits om en sådan studie eller utredning.

Hänskjutning till förbunden

Ifall det på arbetsplatsen uppstår meningsskiljaktigheter om justeringen av ackordprissättningen och de inte kan lösas där, kan frågan hänskjutas till avtalsförbunden för behandling. Vid lösning av meningsskiljaktigheter eller när rekommendationer ges om hur de kan lösas, ska förbunden beakta de faktorer som har påverkat längden på ärendets anhängighet och på basis av dem bestämma ikraftträdelsetiden för den nya ackordprissättningen.

Tillämpning av 6 § B i kollektivavtalet

Vad som ovan i denna avtalspunkt 6 § B bestäms om ackordprissättningen och justeringen gäller även premieackordsarbete. Likaså iaktas denna avtalspunkts 6 § B förfaringssätt när man behandlar ändringen av löneformen i arbetet.

SEPARATA TILLÄGG

7 § A. Skiftarbete och kvälls- och nattarbete

Fastställande av skiftarbetstillägg

Storleken på tillägget för kvällsskift är 7,50 procent och tillägget för nattskift är 14,00 procent uträknat från inkomsten för ordinarie arbetstid för gummiindustrins arbetstagare under det fjärde kvartalet, utan omständighets- och skiftarbetstillägg samt utan (övertids-) och söndagsförhöjningar (TT:s lönestatistik kolumn F).

Omfattningen av skifttilläggen konstateras mellan förbunden varje år under mars - april efter att lönestatistiken över det fjärde kvartalet blivit färdig. Eventuella förändringar träder i kraft den första juni efter detta uttalande, eller från och med början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Skifttillägg fr.o.m. 1.6.2016

Tillägg för kvällsskift 1,21 €/timme

Tillägg för nattskift 2,26 €/timme

Begränsningar

Skifttillägg betalas inte för skift som avslutas senast kl 18.00.

Överlappande skift

När kvällsskiftet börjar före morgonskiftet avslutas, betalas tillägget för kvällsskift först från och med den tidpunkt då morgonskiftet avslutas. När nattskiftet börjar före kvällsskiftet avslutas betalas på motsvarande vis tillägg för nattskift från och med den normala avslutningstidpunkten för kvällsskiftet, dock högst till kl 6.00.

Skifttillägg i övertidsarbete

En arbetstagare i skiftarbete betalas för övertid skifttillägg enligt det skift som övertidsarbetet utförs under.

Avlösning och ändring av skift

I skiftarbete ska skiften avlösas regelbundet och i tidsperioder om högst tre veckor. Man kan dock genom ett separat avtal med arbetstagaren komma överens om att han eller hon alltid är i samma skift.

Kvälls- och nattarbete

När arbetstagarens ordinarie arbetstid är placerad mellan kl 16 och 22 utan att arbetet för det är skiftarbete, övertidsarbete eller nödarbete, anses arbetet som utförs under den nämnda tidsperioden vara kvällsarbete och man betalar för arbetstimmar under den nämnda tidsperioden ett tillägg som motsvarar tillägget för kvällsskift. Under samma förutsättning anses arbete som utförs mellan kl 22 och 6 vara nattarbete, och ett tillägg som motsvarar tillägget för nattskift betalas för arbetstimmar under denna tidsperiod.

7 § B. Rengöringstillägg

Ifall arbetstagaren i sitt arbete hela tiden måste handskas med sot eller särskilt fläckande färgämnen, betalas åt honom eller henne en ersättning för rengöring ut-
anför arbetstiden som uppgår till **11 cent** för varje arbetstimme.

7 § C. Arbetsplatsspecifikt omständighetstillägg baserat på arbetsklassificeringen

För arbete som jämfört med normalt industriarbete har väsentligt sämre arbetsom-
ständigheter betalas ett skilt omständighetstillägg som bestäms i arbetsklassifice-
ringen. Tilläggets omfattning uträknas enligt följande:

Omständighetspoäng	Poängens pris
1–3	2 cent per timme
4–7	2,5 cent per timme
8	3,0 cent per timme

Ifall arbetsomständigheterna jämfört med arbetsklassificeringen väsentligen har
förändrats till det bättre eller det sämre, kan omständighetstilläggen även under
kollektivavtalsperioden justeras på motsvarande vis.

7 § D. Tjänsteårstillägg

Arbetstagare betalas ett tjänsteårstillägg som fastställs enligt anställningsförhål-
landets oavbrutna längd enligt följande:

Tillämpningsgrund för tillägget

Tillämpningsgrunden för tillägget konstateras årligen den 30 november, och grun-
den följs ända till nästa granskning.

Granskningen av anställningsförhållandets kontinuitet görs enligt semesterlagens
tillämpningspraxis.

Tjänsteårstilläggets storlek

Storleken på tjänsteårstillägget fås enligt formeln:

Anställningens oavbrutna längd	Tilläggets omfattning
5–9 år	Smån x 1,0 x GTF
10–14 år	Smån x 2,0 x GTF
15–19 år	Smån x 4,0 x GTF
20–24 år	Smån x 6,0 x GTF
25– år	Smån x 8,0 x GTF

I formeln är Smån de månader under det föregående semesterkvalifikationsåret
som berättigar till semester, och GTF är den genomsnittliga timförtjänsten under III
kvartalet som avses i 8 § i kollektivavtalet.

Betalningstidpunkt för tjänsteårstillägget

Tjänsteårstillägget betalas som ett separat tillägg i samband med den lönebetalning som är närmast den 15 december, dock senast den 18 december. Tillägget beaktas inte vid beräkning av genomsnittlig timförtjänst i enlighet med 8 § i kollektivavtalet eller semesterlönen.

Om anställningsförhållandet avslutas före den årliga utbetalningen av tjänsteårstillägget

Ifall anställningsförhållandet för en arbetstagare som omfattas av tjänsteårstillägget avslutas före den årliga utbetalningen av tillägget, konstateras alla de till semester berättigande semesterkvalifikationsmånader som vid avslutandet av anställningsförhållandet har intjänats räknat från och med föregående december månad. Åt arbetstagaren betalas i samband med slutlönen för varje på så sätt räknad, till semester berättigande semesterkvalifikationsmånad, 1/12 av summan av det tjänsteårstillägg som senast betalats åt honom eller henne.

Exempel: Arbetstagarens anställningsförhållande avslutas den 30 april då alla semesterkvalifikationsmånader efter föregående december räknas som fulla och därmed berättigar till semester. Arbetstagaren betalas 5/12 av tjänsteårstillägget som betalades i mitten av föregående december.

Lokala avtal om betalningstidpunkt och betalningssätt

Betalningstidpunkten för tjänsteårstillägget och betalningssättet kan avvika från det som nämnts i avtalspunkten 7 § D genom lokala avtal. När ett lokalt avtal ingås rekommenderas att det görs skriftligt och att en klart definierad giltighetstid bestäms.

ANDRA BESTÄMMELSER OM LÖN

8 § Genomsnittlig timförtjänst

Användningssituationer

Genomsnittlig timförtjänst används som en faktor i beräkningen vid betalning av lön och ersättningen i sådana situationer som skilt bestämts om i kollektivavtalet.

Beräkning

Arbetstagarens genomsnittliga timförtjänst räknas så att den förtjänst han eller hon har fått för arbetstiden under varje kvartal oberoende av avlöningssätt jämte eventuella separata tillägg divideras med det totala antalet utförda arbetstimmar under kvartalet. I beräkningen av genomsnittlig timförtjänst inkluderas inte övertids- eller söndagsförhöjningen, och inte heller tjänsteårstillägg eller ersättningar för utjämnning av arbetstid.

En ny arbetstagares genomsnittliga timförtjänst beräknas utgående från en närmast föregående lönebetalningsperiod under vilken man tillförlitligt kan beräkna den genomsnittliga timförtjänsten, istället för att använda sig av ett kvartal. På samma sätt förfar man när arbetstagaren under kvartalet har arbetat färre än 160 timmar.

Användningsperioder

Den genomsnittliga timförtjänsten som beräknats enligt ovan nämnda tredje stycke används på följande vis:

Under februari, mars och april den genomsnittliga timförtjänsten under IV kvartalet föregående år

Under maj, juni och juli den genomsnittliga timförtjänsten under I kvartalet

Under augusti, september och oktober den genomsnittliga timförtjänsten under II kvartalet

Under november, december och januari den genomsnittliga timförtjänsten under III kvartalet

När lönebetalningsperioden sträcker sig över två av de ovan nämnda månadsperioderna eller över två kvartal räknas lönebetalningsperioden till den del som innehåller det största antalet ordinarie arbetstimmar.

Lokala avtal om beräkningsmetoder och användningsperioder

Genom lokala avtal kan man avvika från det som bestämts i denna paragraf om beräkningsmetoder och användningsperioder vad gäller genomsnittlig timförtjänst.

9 § Förflyttning till ett annat arbete och avbrott i arbetet

Huvudregeln

När arbetsgivaren förflyttar en arbetstagare till ett annat arbete betalas åt arbetstagaren lön enligt det nya arbetet omedelbart från och med flytten.

Undantag gällande tillfälliga förflyttningar

Man kan avvika från huvudregeln i stycket ovan vad gäller tillfälliga förflyttningar på följande vis:

Om en arbetstagare som arbetar på tidlön tillfälligt förflyttas till ett annat tidavlönat arbete, betalas åt honom eller henne under förflyttningen den föregående tidlönen, dock högst till slutet av den nästa lönebetalningsperioden.

Om en arbetstagare som utför fortlöpande ackordsarbete och klarar av en normal ackordsprestation tillfälligt förflyttas till ett tidavlönat arbete, betalas åt honom eller henne under förflyttningen högst till slutet av nästa lönebetalningsperiod 90 % av hans eller hennes genomsnittliga timförtjänst, dock minst prissättningslönen för det föregående ackordsarbetet. Ifall arbetstagaren får förhöjd tidlön enligt första stycket i 5 § C i kollektivavtalet, tillämpas inte ovanstående.

När arbetstagaren regelbundet utför olika arbeten anses inte en sådan organisering av arbetet som förflyttning till ett annat arbete och därmed tillämpas inte bestämmelserna ovan om tillfälliga förflyttningar. Ifall löneformen för de olika arbetena är enbart tidlön, kan man med arbetstagaren komma överens om en personlig tidlön baserad på de arbeten han eller hon i huvudsak utför.

Om en arbetstagare som utför fortlöpande ackordsarbete och klarar av en normal ackordsprestation förflyttas till eller ges ett annat ackordsarbete, i vilket han eller hon till att börja med inte klarar av en normal ackordsprestation, betalas åt honom eller henne 90 % av hans eller hennes genomsnittliga timförtjänst, dock minst prissättningslönen för det nya ackordsarbetet. Ovan nämnda lön betalas till slutet av nästa arbetsvecka, försåvida att den skäligena träningsperioden som det nya arbetet kräver inte förutsätter en längre tidsfrist.

Det som nämnts ovan i denna paragraf om ackordsarbetstagare tillämpas även på arbetstagare som utför premieackordsarbete samt på arbetstagare som betalas förhöjd tidlön enligt 5 § C i kollektivavtalet.

Att avbryta arbetet

Om arbetstagarens arbete avbryts på grund av en ovanlig teknisk eller produktionsmässig störning, och om arbetsgivaren inte kan arrangera annat arbete under avbrottet, betalas åt arbetstagaren en arbetsspecifik timlön under avbrottet, under förutsättning att arbetstagaren har meddelat om avbrottet till sin arbetsledare. I fall av hinder för arbete enligt 2 kap. 12 § 2 mom. i arbetsavtalslagen iakttas lagens bestämmelser vad gäller lönebetalning.

Lokal avtal i samband med förflyttningar

Om lönebetalning i samband med förflyttningar kan man lokalt ingå avvikande avtal än det som bestämts i denna paragraf.

10 § Naturaförmåner

Penningvärdet på möjliga naturaförmåner som ingår i lönen fastställs enligt Skatteförvaltningens fastställda beräkningsgrunder.

11 § Lönebetalning

Lön betalas antingen två gånger i månaden eller varannan vecka.

När lönebetalningsperioden är en halv månad och lönebetalningsdagen infaller på en söndag eller annan ledig dag betalas lönen på föregående vardag. För uträkning av lön kan lön för fem (5) arbetsdagar bli inestående.

När lönebetalningsperioden är två arbetsveckor betalas lönen på den sista vardagsarbetsdagen i veckan som följer på lönebetalningsperioden.

Rekommendation att betala lönen via penninginrättning

Förbunden rekommenderar att man på arbetsplatserna avtalar om att lönebetalningen sker via penninginrättningar. Ifall penninginrättningen är stängd på lönebetalningsdagen betalas lönen den föregående vardagen.

Särskild bestämmelse gällande situationer då arbetsavtalet upphävs eller upplöses

När ett anställningsförhållande upphör på grund av hävning eller upplösning prövotiden medräknad, kan den lön som förfallit betalas på företagets nästa normala lönebetalningsdag, dock senast på den sjätte vardagen efter att anställningsförhållandet avslutats.

III ARBETSTID

12 § A. Fastställande av ordinarie arbetstid

Iakttagande av arbetstidslagen

Beträffande arbetstid iakttas gällande arbetstidslag.

Grundregel

Den ordinarie arbetstiden är åtta timmar per dygn och högst 40 timmar per vecka.

Genomsnittlig arbetstid per vecka

Den ordinarie arbetstiden per vecka kan även ordnas så att den i genomsnitt omfattar 40 timmar i dagsarbete och i tvåskiftarbete under en tidsperiod på högst 26 veckor eller genom lokala avtal en tidsperiod på högst ett år, förutsatt att det på förhand har gjorts upp ett utjämningschema för arbetstiden åtminstone för den tid inom vilken den ordinarie arbetstiden per vecka utjämnas till det nämnda genomsnittet. Bestämmelser om intermittent och kontinuerligt treskiftarbete finns senare i 20 och 21 § i kollektivavtalet.

Förlängning av arbetstiden per dygn

Den ordinarie arbetstiden per dygn kan genom ett lokalt avtal förlängas till högst 10 timmar medan den ordinarie arbetstiden per vecka inte får överskrida 50 timmar. Arbetstiden ska i så fall inom en tidsperiod på högst ett år utjämnas till åtta timmar per dygn och 40 timmar per vecka.

Periodarbete

Den ordinarie arbetstiden i periodarbete som avses i 7 § i arbetstidslagen fastställs enligt 7 § 1 mom. i lagen.

Förbundens ställningstagande gällande lokala avtal om 12 timmars arbetsskift

Förbundens gemensamma ståndpunkt är att arbetsskift på 12 timmar genom lokala avtal kan användas i sådana arbeten där användningen av dessa med tanke på arbetets karaktär och frågorna kring arbetshälsa och arbetarskydd produktionstekniskt är motiverat.

B. Arbetstidsbestämmelser i enlighet med konkurrenskraftsavtalet

Arbetstidsbank

På arbetsplatsen kan man genom ett lokalt avtal införa en arbetstidsbank.

Protokollsanteckning:

I bilaga 2 till kollektivavtalet finns en förteckning över saker att beakta när en arbetstidsbank införs.

Genomförande av förlängningen av den årliga arbetstiden med 24 timmar fr.o.m. 1.1.2017

Den årliga arbetstiden förlängs enligt det lokala avtal som ingås senast 31.10.2016 med i genomsnitt 24 timmar fr.o.m. 1.1.2017 utan att den årliga inkomstnivån ändras. Arbetstiden för deltidsanställda och visstidsanställda förlängs i förhållande till arbetstiden. Hur förlängningen genomförs avtalas lokalt genom att tillämpa till exempel följande alternativ som också kan kombineras:

a. Söckenhelger enligt 30 § i kollektivavtalet ändras till ordinarie arbetsdagar. För dessa dagar betalas ingen söndagsförhöjning enligt 33 § i arbetstidslagen och inte heller någon ersättning för övertid per vecka enligt 21 § i kollektivavtalet. För utfört arbete betalas en arbetstagare med timlön endast söckenhelgersättning enligt 30 § och för en arbetstagare med månadslön genomförs ändringen utan att månadslönen ändras.

b. I dag- och tvåskiftsarbete omvandlas ledigheter på grund av förkortning av arbetstiden enligt 18 § till ordinarie arbetsdagar. För utfört arbete betalas en arbetstagare med timlön detsamma som för ledigheterna på grund av förkortning av arbetstiden och för en arbetstagare med månadslön genomförs ändringen utan att månadslönen ändras.

c. Genom att i fortlöpande arbetstidsformer lägga till arbetsskift motsvarande 24 timmar per år utan att inkomstnivån ändras.

d. Genom att omvandla lediga dagar, till exempel lördagar, till arbetsdagar.

e. Genom att utnyttja flexibel arbetstid, arbetstidsbanken, inledande och avslutande arbeten eller motsvarande arbetstidsarrangemang som tillämpas i företaget.

Om man lokalt har avtalat om att förlänga arbetstiden enligt punkterna c–d, kan man lokalt avtala om att till dessa arbetsdagar rikta söndagsförhöjningen enligt 21 §, söckenhelgsersättningen enligt 30 §, tjänsteårstillägget enligt 7 § D, semesterpengen enligt 23 § eller ett annat belopp som man i början av året kommer överens om att lägga undan. För en arbetstagare med månadslön görs ändringen utan att månadslönen ändras.

Om inget lokalt avtal nås senast 31.10.2016, genomförs förlängningen av arbetstiden på följande sätt:

- de första 24 timmarna som överskrider den ordinarie arbetstiden utförs utan grundlön, varvid endast tillägg för arbetsskiftet enligt kollektivavtalet och förhöjningsdelar för övertid betalas
  - arbetsgivaren meddelar om att mertids- och övertidsarbete ska utföras; arbetstagaren kan vägra att utföra övertidsarbetet av vägande personliga skäl
- om inte mertids- eller övertidsarbetet utförs, avdras från lönen i slutet av året eller vid en annan tidpunkt, som avtalas separat, lönen för de timmar av de 24 förlängningstimmarna som arbetstagaren inte har utfört. Om anställningsförhållandet upphör innan dessa timmar dragits av från lönen, dras icke utförda timmar av från arbetstagarens slutlön.

Protokollsanteckning:

Arbetstiden för deltidsanställda och visstidsanställda arbetstagare förlängs i förhållande till den avtalade fulla arbetstiden.

Om ingen fast arbetstid har fastställts, förlängs arbetstiden i förhållande till den faktiska arbetstiden. Arbetsgivaren och arbetstagaren kommer överens om granskningstidpunkten.

Av förlängningen av arbetstiden dras två timmar av för varje sådan full kalendermånad då arbetstagaren har varit helt eller delvis permitterad, arbetsoförmögen, familjeledig, alterneringsledig, studieledig eller borta från arbetet på grund av någon annan anledning baserad på lagstiftning eller kollektivavtal eller med arbetsgivarens tillstånd.

13 §   Lediga dagar

Målet är att arbetstagaren utöver söndagen även har en annan ledig dag per vecka. Om den andra lediga dagen förläggs till en fast veckodag, ska den, såvitt möjligt, vara en lördag. Då den andra lediga dagen är en rörlig veckodag, ska den framgå av det arbetstidsschema som gjorts upp på förhand.

14 §   Arbetstid under söckenhelgsveckor

Den ordinarie arbetstiden på en helgdagsafton eller en lördag som under en söckenhelgsvecka infaller på en söckenhelgdag är åtta timmar, med undantag av påsklördag, midsommar- och julafton, som är lediga dagar om inte produktionstekniska orsaker annat förutsätter. Likaså är lördagen i nyårsdagsveckan, trettondagsveckan, första maj-veckan, Kristi himmelfärdsveckan, självständighetsdagsveckan samt lördagen efter jul och påsk en ledig dag i ett sådant arbete där lördagen i regel är en ledig dag enligt arbetsskiftsförteckningen. När den lediga dagen är en rörlig veckodag ges en motsvarande förkortning av arbetstiden inom ramarna för arbetsskiftsförteckningen.

Begränsningar

Bestämmelsen i stycket ovan tillämpas inte då man använder genomsnittlig arbetstid per vecka och inte heller där den ordinarie arbetstiden per dygn har organiserats enligt tredje stycket ovan i 12 § i kollektivavtalet.

Arbetstiden under Kristi himmelfärdsdag

Kristi himmelfärdsveckans påverkan på arbetstiden har avtalats om mellan förbunden i protokollet som undertecknades 22.2.2002.

15 §   Organisering av den dagliga arbetstiden samt dagliga vilotider

Den dagliga ordinarie arbetstiden organiseras mer utförligt av arbetsgivaren på basis av arbetstidslagen och kollektivavtalets bestämmelser.

Vilotid i dagarbete

När den ordinarie arbetstiden i dagarbete är över sex timmar har arbetstagaren en vilotid på en timme, under vilken han eller hon fritt får lämna arbetsplatsen, såvida arbetets tekniska natur inte förhindrar detta. Om arbetsgivaren och arbetstagaren så avtalar kan man förkorta vilotiden i dagarbete till minst en halv timme, under förutsättning att arbetstagaren utan hinder får avlägsna sig från arbetsplatsen under den.

Vad gäller söckenhelgveckornas söckenhelgsaftnar kan man genom lokala avtal komma överens om arbetstidens placering och arbete utan matrast även i dagarbete. I detta fall har arbetstagaren rätt att vid sidan om sitt arbete hålla två pauser på tio minuter, såvida det är möjligt utan att avbryta den fortlöpande produktionen. Ifall detta inte är möjligt på grund av arbetets karaktär, arrangeras en 15 minuter lång rast åt arbetstagaren.

Skiftarbete

I skiftarbete har arbetstagaren ingen vilotid, men åt honom eller henne reserveras möjlighet att inta en måltid under arbetets lopp vid en tidpunkt som är lämpligast med tanke på arbetet dock med avsikten att placera måltiden ungefär i mitten av arbetsskiftet. Ifall arbetets karaktär och organiseringen av produktionen inte förhindrar det, kan man i tvåskiftarbete komma överens om en vilotid på en halv-timme, under vilken arbetstagaren fritt får lämna arbetsplatsen.

Avnjutande av förfriskningar

Arbetstagaren har rätt att två gånger per dag avnjuta förfriskningar på arbetsplatsen dock utan att den fortlöpande produktionen avbryts och så att produktionen därigenom störs så lite som möjligt.

16 § När arbetsveckan och arbetsdygnet börjar

I ett- och tvåskiftsarbete anses arbetsveckan börja från och med början av morgonskiftet på måndagen, och i treskiftsarbete från och med början av söndagens nattsift. I kontinuerligt treskiftsarbete anses söndagsdygnet i treskiftsarbete börja när lördagens nattsift inleds.

17 § Meddelande om ändringar

De berörda arbetstagarna ska meddelas om ändringar i arbetsskiftförteckningen och i utjämnings-schemat för arbetstiden i så god tid som möjligt och, i mån av möjlighet, två veckor innan ändringen träder i kraft. När ändringen skett på grund av en sådan plötslig eller överraskande orsak som arbetsgivaren inte kunnat förbereda sig för på förhand, ska man så snabbt som möjligt meddela om saken.

Ändring av arbetstidsformen för en kort tid ska inte göras om det inte beror på ett exceptionellt behov.

18 § Arbetstid i dagarbete och i ett- och tvåskiftsarbete

Tillämpningsområde för utjämning av arbetstid

Utjämning av arbetstiden gäller de arbetstidsformer där den ordinarie arbetstiden är 40 timmar per vecka. Dessa arbetstidsformer är vanligtvis dagarbete, tvåskiftsarbete och kontinuerligt ett- och tvåskiftsarbete. Därutöver förutsätts att arbetstagaren har en semester på högst 30 vardagar och att hans eller hennes arbetstid per år i övrigt endast förkortas av kyrkliga helger, midsommarafton, självständighetsdagen, julafton, nyårsdagen och första maj.

Förkortningen av arbetstiden gäller dock inte arbetstagare som anställts i ett anställningsförhållande på viss tid för högst tre månader. Om ett arbetsavtal på viss tid förlängs, intjänas ledigheterna på grund av förkortning av arbetstiden från och med anställningsförhållandets början.

Intjäning av utjämningsledighet

Arbetstagaren intjänar under ett kalenderår i samband med arbetstidsformerna som avses i det första stycket för ordinarie arbetsdagar ledig tid:

Minst	17 arbetsdagar	1 ledig dag
”	34 ”	2 lediga dagar
”	51 ”	3 ”
”	68 ”	4 ”
”	85 ”	5 ”
”	102 ”	6 ”
”	119 ”	7 ”
”	136 ”	8 ”
”	153 ”	9 ”
”	170 ”	10 ”
”	187 ”	11 ”
”	204 ”	12 ”
”	212 ”	12,5 ”

Dagar som kan likställas med ordinarie arbetsdagar

Till utförda ordinarie arbetsdagar likställs vid beräkningen av ledighet

- Dagar under vilka arbetsgivaren enligt kollektivavtalet betalar lön åt arbetstagaren för sjukdomstid eller ledighet för barnabörd samt för vård av ett barn under 10 år, medräknat karensdagen i bägge sjukdomsfallen
- Under utbildnings- och resetid som arbetsgivaren ersätter under den ordinarie arbetstiden
- Avlönade frånvarodagar enligt 31 § i kollektivavtalet
- För ordinarie arbetstid använd till TEAM Industribranschernas fackförbunds förbundsfullmäktigemöten och/eller förbundsstyrelsemöten
- Högst 30 permitteringsdagar som infaller på arbetsdagar under ett år, dock inte då permitteringen beror på andra arbetstagares semester
- Lediga dagar enligt denna avtalspunkt

Om ledigheten som ska beviljas ingår i den ovan nämnda tiden som ackumulerar antalet ordinarie arbetsdagar, anses den lediga dagen vara förbrukad.

Beaktande av extra ledigheter

Av utjämningsledigheten reduceras övriga än de årliga avtals- eller praxisbase- rade semesterarrangemang som förkortar arbetstiden eller de årligen regelbundet återkommande extra lediga dagar som nämnts i denna paragrafs första stycke.

Beviljande av intjänad ledighet

Den ledighet som intjänats under kalenderåret ska beviljas arbetstagaren senast före utgången av april följande år, om inte annat avtalas lokalt mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Arbetsgivaren bestämmer sättet och tidpunkten för beviljandet. När tidpunkten för ledigheten ges tillämpas anmälningstiderna enligt 17 § i kollektivavtalet, om man inte lokalt kommer överens om annat.

Ledighet ges minst ett arbetsskift i sänder samt ledighet som intjänats utöver ett fullt arbetsskift (fyra timmar) utan avbrott, om man inte kommer överens om annat lokalt.

Situationer där anställningsförhållandet avslutas

När arbetstagarens anställningsförhållande avslutas gottgörs intjänade men till den tidpunkten uttagna ledigheter genom att betala en ersättning för dem utgående från den genomsnittliga timförtjänsten som beräkningsgrund.

På motsvarande vis kan arbetsgivaren när anställningsförhållandet avslutas innehålla den ledighet som getts för mycket från slutlönen.

Lokala avtal om att inte ta ut ledighet

Med arbetstagaren kan även avtalas om att ledighet inte tas ut. I detta fall betalas åt arbetstagaren förutom ersättning för den lediga tiden även enkel lön för det utförda arbetet.

Förtjänstnivå

Åt timavlönade arbetstagare betalas för ledig tid en ersättning med den genomsnittliga timförtjänsten som beräkningsgrund. Månadsavlönade arbetstagares månadslön bibehålls på motsvarande sätt.

Ersättning enligt bestämmelserna om övertidsarbete per vecka

När de beviljade lediga dagarna förkortar arbetstagarens ordinarie arbetstid per vecka betalas för arbete utfört på lediga dagar en ersättning som för övertidsarbete per vecka.

Intjänandet av semester

När man räknar ut längden på semestern räknas de lediga dagar som avses i denna paragraf som likställda med arbetsdagar.

19 § Intermittent treskiftsarbete

Längden på arbetstiden och utjämning av arbetstiden

Den ordinarie arbetstiden i intermittent treskiftsarbete är 8 timmar per dygn och i genomsnitt 35,8 timmar per vecka. Den årliga arbetstiden fås genom att multiplicera antalet arbetsveckor med talet 35,8. Utjämningen av arbetstiden sker genom att ge ledighet så att arbetstiden under en tidsperiod på högst ett år utjämnas till sagda medeltal. För arbetet ska en arbetsskiftförteckning göras upp på förhand för minst samma tid som utjämningsperioden. En arbetstagare omfattas av utjämning av arbetstiden efter att ha arbetat i morgon-, kvälls- och nattskiftet i intermittent treskiftsarbete.

Ersättning av inkomstbortfall på grund av utjämning av arbetstid

Den minskning i inkomster som föranleds av utjämningen av arbetstid ersätts så att arbetstagaren för varje under den ordinarie arbetstiden utförd timme i intermittent treskiftsarbete intjänar ett tillägg i centbelopp som är 11,0 procent av arbetstagarens genomsnittliga timförtjänst enligt 8 § i kollektivavtalet. Tillägget betalas också för den resetid och utbildningstid som arbetsgivaren ersätter för den ordinarie arbetstidens del enligt kollektivavtalet och den tid för vilken arbetsgivaren betalar lön för sjukdomstid.

Ifall man inte lokalt avtalar om annat om betalningen av intjänade tillägg, betalas tillägget per lönebetalningsperiod.

Intjänandet av semester

När man beräknar längden på semestern anses lediga dagar enligt arbetstidschemat som dagar likställda med arbetsdagar. Dock avdras antalet sedvanliga lediga dagar för arbetare i dagarbete som ingår i den aktuella kalendermånaden.

Övertidsarbete per vecka

Arbete som överskrider den veckoarbetstid som fastställts i arbetstidsschemat ersätts så som överenskommet om övertidsarbete per vecka.

Förflyttning till en annan arbetstidsform samt avslutande av anställningsförhållande

Vid övergången till en annan arbetstidsform liksom då arbetstagarens anställningsförhållande upphör kommer man överens om hur intjänade men inte uttagna ledigheter ska ersättas, antingen genom motsvarande ledighet eller genom betalning i pengar enligt beräkningsgrunderna i 8 § för genomsnittlig timförtjänst.

20 § Kontinuerligt treskiftsarbete

Längden på arbetstiden och utjämning av arbetstiden

Den ordinarie arbetstiden i kontinuerligt treskiftsarbete är 8 timmar per dygn och i genomsnitt 35 timmar per vecka. Utjämningen av arbetstiden sker genom att ge ledighet så att arbetstiden under en tidsperiod på högst ett år utjämnas till sagda medeltal. För arbetet ska en arbetsskiftförteckning göras upp på förhand för minst samma tid som utjämningsperioden. En arbetstagare omfattas av utjämning av ar-

betstiden efter att ha arbetat i morgon-, kvälls- och nattsiftet i kontinuerligt treskiftsarbete.

Ersättning av inkomstbortfall på grund av utjämning av arbetstid

Den minskning i inkomster som föranleds av utjämningen av arbetstid ersätts så att arbetstagaren för varje under den ordinarie arbetstiden utförd timme i kontinuerligt treskiftsarbete intjänar ett tillägg i centbelopp som är 14,3 procent av arbetstagarens genomsnittliga timförtjänst enligt 8 § i kollektivavtalet. Tillägget betalas också för den resetid och utbildningstid som arbetsgivaren ersätter för den ordinarie arbetstidens del enligt kollektivavtalet och den tid för vilken arbetsgivaren betalar lön för sjukdomstid.

Vad gäller betalningstidpunkten för intjänade tillägg kan man avtala lokalt enligt de krav som det använda skiftsystemet ställer, samt med tanke på att det rekommenderas att inkomsten ska vara så jämn som möjlig.

Att bevilja semester

När utjämningen av arbetstid sker då ett 5-skiftssystem används ges åt arbetstagaren för semestern en oavbruten ledig tidsperiod på 22 dagar mellan den 20.5 och 20.9. De oanvända semesterdagarna av den semesterdel på 24 dagar som nämns ovan ges enligt huvudregeln i en följd under det kalenderår under vilket semesterkvalifikationsåret löper ut. Man kan genom lokala avtal avvika från bestämmelserna om beviljande av semester enligt detta stycke.

Oberoende av vilket skiftsystem som används ges den del av semestern som överskrider 24 dagar under det kalenderår under vilket semesterkvalifikationsåret löper ut eller före utgången av april följande år. Man kan genom lokala avtal avvika från bestämmelserna om beviljande av semester enligt detta stycke.

När semestern ges, liksom när tidpunkterna för semestrarna meddelas, tillämpas till övriga delar bestämmelserna i semesterlagen.

Övertidsarbete per vecka

Arbete som överskrider den veckoarbetstid som fastställts i arbetstidsschemat ersätts så som överenskommet om övertidsarbete per vecka. När kontinuerligt treskiftsarbete avslutas mitt i utjämningsperioden, räknar man ut hur många timmar genomsnittlig arbetstid som är över 35 timmar per vecka under den oavslutade tidsperioden, utan att räkna med övertidsarbete per dygn. För de timmar som på så sätt beräknats och som överskrider det nämnda timantalet betalas en ersättning så som för övertidsarbete per vecka.

Söckenhelgersättningar

Söckenhelgersättningar betalas i enlighet med förutsättningarna i 30 § i kollektivavtalet.

Förflyttning till en annan arbetstidsform samt avslutande av anställningsförhållande

Vid övergången till en annan arbetstidsform liksom då arbetstagarens anställningsförhållande upphör kommer man överens om hur intjänade men inte uttagna ledigheter ska ersättas, antingen genom motsvarande ledighet eller genom betalning i pengar enligt beräkningsgrunderna i 8 § för genomsnittlig timförtjänst.

21 § Övertidsarbete, mertidsarbete samt söndagsarbete

Att utföra övertidsarbete

Övertidsarbete görs inom de begränsningar som lagen bestämmer vad gäller arbetstid, och lön och övertidsersättning betalas så som bestäms senare i denna paragraf.

Arbetsgivaren ska, i mån av möjlighet, meddela arbetstagaren om övertidsarbete före det föregående arbetsskiftet avslutas.

Övertidsarbete per dygn

För övertidsarbete per dygn betalas förhöjd lön enligt arbetstidslagen. För de två första timmarna övertidsarbete betalas lön förhöjd med 50 procent och för de följande timmarna lön förhöjd med 100 procent. I sådana fall som avses i 13 § tredje stycket i kollektivavtalet betalas övertidsförhöjningen för timmar som utförs utanför den överenskomna ordinarie arbetstiden.

Övertidsarbete som fortgått till nästa dygn räknas som hörande till det dygnets timmar då övertidsarbetet påbörjades.

Övertidsarbete per vecka

För övertid per vecka betalas för de åtta (8) första timmarna lön förhöjd med 50 procent och för de följande timmarna lön förhöjd med 100 procent.

Ersättning enligt bestämmelserna om övertidsarbete per vecka (s.k. kollektivavtalsenligt övertidsarbete)

För arbete som utförts på påsklördagen samt på midsommar- och julaftonen betalas ersättning som för övertidsarbete per vecka. Samma regel iakttas för arbete som överskrider arbetsskiftsförteckningen under söckenhelgsveckor, ifall det inte ersätts som övertidsarbete per dygn. Detta stycke gäller emellertid inte kontinuerligt skiftarbete.

Ifall arbetstagaren på grund av semester, sjukdom, på arbetsgivarens order utförd resa, deltagande i yrkesutbildning enligt 7 kap. 1 punkten, utbildning enligt punkt 7.2 och fackföreningsutbildning enligt punkt 7.3 i det allmänna avtalet mellan TT och FFC eller på grund av en annan godtagbar orsak som inte beror på honom eller henne själv inte har kunnat arbeta hela sin ordinarie arbetstid per vecka på arbetsskiftsförteckningens arbetsdagar, och ifall han eller hon i så fall arbetar på en dag som enligt arbetsskiftsförteckningen är en ledig dag, betalas en ersättning för arbete under den lediga dagen som motsvarar ersättningen för övertidsarbete per vecka.

Utbyte av penningersättning mot ledighet

Man kan enligt 23 § i arbetstidslagen komma överens om att byta ut den lön som betalas för mertids- och övertidsarbete mot motsvarande ledighet under arbetstagarens ordinarie arbetstid.

Olika arbetstidsformer

Därtill har bestämmelser som berör övertidsarbete antecknats i 18, 19 och 20 § i kollektivavtalet.

Betalning av söndagsförhöjning i vissa särskilda specialfall

Oberoende av arbetstidsform betalas söndagsförhöjning i de vardagsskift som infaller i den tre dygn långa period som börjar vid morgonskiftet på julafton och midsommarafton. För arbete utfört på påsklördag betalas söndagsförhöjning för varje arbetsskift.

Beräkningsgrund för övertids- och söndagsarbete

Som beräkningsgrund för övertids- och söndagsarbete används den genomsnittliga timförtjänsten enligt 8 § i kollektivavtalet.

Granskningsperioden för övertidsarbete

Genom lokala avtal kan man komma överens om att under den tid maximiantalet övertidstimmar justeras används enbart kalenderår.

22 § Utryckningsbetonat arbete och beredskap

Förutsättningarna för utryckningsbetonat arbete samt ersättning för det

Utryckningsbetonat arbete är arbete som utförs utifrån en utryckningskallelse och arbetstagaren är tvungen att komma på arbete utanför sin ordinarie arbetstid efter att han eller hon redan har avlägsnat sig från arbetsplatsen. Ifall arbetstagaren kommer för att utföra arbete utgående från en utryckningskallelse utanför sin ordinarie arbetstid, betalas åt honom eller henne förutom för arbetet en ersättning som motsvarar två (2) timmars arbete utan övertidsersättning. För arbetstiden betalas en lön förhöjd med 100 %. För arbetstid kortare än en timme betalas lön för en timme.

Om arbetstagaren som utför dagarbete under sin ordinarie arbetstid som slutar senast kl. 16 meddelas att han eller hon under samma arbetsdygn efter att han eller hon redan avlägsnat sig från sin arbetsplats och efter sin ordinarie arbetstid ska återvända till övertidsarbete som börjar efter kl. 21, betalas till honom eller henne en ersättning motsvarande två (2) timmars lön utan övertidsförhöjning. För det utförda övertidsarbetet betalas lön och övertidsförhöjning, såsom nämnts ovan i 21 § i kollektivavtalet. För arbetstid kortare än en timme betalas lön för en timme.

Den tid som använts till arbete och för vilken en förhöjd lön betalats enligt denna paragraf räknas inte till ordinarie arbetstid.

Beredskap

Då arbetstagaren enligt ett avtal, i vilket längden på beredskapstiden ska fastställas, är skyldig att uppehålla sig i sin bostad, varifrån han eller hon vid behov kan kallas till arbetet, betalas till honom eller henne för sådan beredskapstid i bostaden hälften av hans eller hennes lön utan att beredskapstiden räknas ingå i arbetstiden. När man kommer överens om andra slag av beredskap ska man samtidigt komma överens om storleken på ersättningen för den, med beaktande av de begränsningar en sådan friformig beredskap ställer på arbetstagarens fritid.

Under beredskapstiden tillämpas inte bestämmelserna i denna paragraf om utryckningsbetonat arbete.

IV SOCIALA BESTÄMMELSER

23 § Semester

Semesterns fastställande

Arbetstagaren får semester enligt gällande lag.

Ifall arbetstagaren på arbetsgivarens initiativ har flyttats till en annan av samma arbetsgivares produktionsanläggning, räknas arbetstagarens totala oavbrutna tjänstetid för samma arbetsgivare till godo vid beräkningen av längden på semestern.

Fackförbundsmöten som likställs med tid i arbete

Ifall arbetstagaren har getts befrielse från arbete för att delta i

- TEAM Industribranschernas fackförbunds förbundsmöte
- TEAM Industribranschernas fackförbunds fullmäktige- eller styrelsemöte
- FFC:s representantmöte eller FFC:s fullmäktigemöte

anses en dylik befrielse från arbete som likställd med tid i arbete vid beräkningen av längden på semestern. Arbetstagaren ska, när han eller hon ber om befrielse, förete en vederbörlig utredning om den tid han eller hon behöver för deltagandet i ovan nämnda möten.

Semesterlön och semesterersättning

Semesterlönen och semesterersättningen bestäms enligt avtalet om semesterlön 21.3.2005 mellan centralorganisationerna.

Lokalt kan man avtala att semesterlönen i sin helhet eller en del av den betalas på den normala avlöningsdagen i företaget.

Semesterpeng

Huvudregeln

Arbetstagaren betalas i semesterpeng 50 procent av hans eller hennes semesterlön. Hälften av semesterpengen betalas i samband med semesterlönen. Den andra andelen betalas i samband med den lön då arbetstagarens lön för den första arbetsdagen efter semestern betalas, eller skulle ha betalats om arbetstagaren inte hade varit förhindrad att återgå till arbetet. Förutsättningen för att den andra delen av semesterpengen betalas är att arbetstagarens anställningsförhållande ännu gäller under den sista semesterdagen.

Betalning i flera rater

Semesterpengen kan även betalas på så sätt att hälften av den betalas i en eller flera rater (t.ex. per lönebetalningsperiod) under de två månader som omedelbart föregår den 24 vardagar långa semesterdelen, och på motsvarande sätt kan den kvarstående delen av semesterpengen betalas under de två månader som omedelbart följer på den ifrågavarande semesterdelen.

Betalning av semesterpeng i samband med semesterersättningen

Semesterpengen betalas också i samband med en eventuell semesterersättning ifall anställningsförhållandet upphör under semesterperioden (= 2.5. - 30.9.) på grund av skäl som inte beror på arbetstagaren. I det här fallet betalas semesterpeng enbart utgående från det föregående avslutade semesterkvalifikationsårets semesterersättning. Semesterpeng från det senaste oavslutade semesterkvalifikationsårets semesterersättning betalas däremot inte. När detta stycke tillämpas anses inte avslutande av ett arbetsavtal på viss tid som en orsak till ett avslutande av anställningsförhållande som beror på arbetstagaren själv.

Om anställningsförhållandet upphör under semestern

Om arbetsgivaren under semesterperioden avslutar arbetstagarens anställningsförhållande av skäl som inte beror på arbetstagaren under arbetstagarens semester, betalas arbetstagaren även den senare delen av semesterpengen. Ifall arbetstagaren inte har hunnit få någon semester alls innan anställningen upphör på det här sättet, betalas arbetstagaren hela semesterpengen.

Betalning av semesterpeng i samband med pensionering

En arbetstagare som går i ålderspension, arbetsoförmögenhetspension, förtida ålderspension eller individuell förtidspension får semesterpeng för den semesterlön och den eventuella semesterersättning som arbetstagaren är berättigad till. Därför betalas en arbetstagare som pensioneras semesterpeng även för semesterersättningen för ett eventuellt ofullständigt semesterkvalifikationsår.

Semesterpeng för arbetstagare som utför värnplikten

Semesterpengen för en arbetstagare som inleder värnpliktstjänstgöring betalas för den semesterlön och semesterersättning som han eller hon är berättigad till när han eller hon inleder sin tjänstgöring.

Lokala avtal om betalningstidpunkten för semesterpengen

Lokalt kan avtalas om att semesterpengen som intjänats under det avslutade semesterkvalifikationsåret betalas antingen i en eller flera rater, dock så att den i sin helhet är betald senast före utgången av det ifrågavarande kalenderåret.

Man ska komma överens om förflyttningen av betalningen av semesterpengen före semestern eller en del av den inleds. Man ska komma överens om betalningstidpunkten så exakt att förfallodagen eller -dagarna för semesterpengen är obestridliga.

Byte av semesterpeng mot ledighet

Lokalt kan man avtala att semesterpengen eller en del av den ersätts med motsvarande ledighet, som ska tas ut före utgången av semesterkvalifikationsåret.

Om arbetstagarens anställningsförhållande upphör före den lokalt överenskomna tidpunkten för utbetalning av semesterpengen, betalas semesterpengen då anställningsförhållandet upphör, om arbetstagaren i övrigt enligt kollektivavtalet är berättigad till den. Ifall en del av semesterpengen redan betalats, gäller det ovan sagda den del av semesterpengen som är obetald.

Arbetstagare som arbetar hemma

Till en arbetstagare som arbetar hemma betalas i samband med varje lönebetalning ett särskilt tillägg på 14 procent som motsvarar semesterersättningen och semesterpengen. Ifall arbetstagaren som arbetar hemma i slutet av semesterkvalifikationsåret oavbrutet har varit anställd i minst ett år, är tilläggets storlek 16,5 procent.

24 § Lön för sjukdomstid och under moderskaps- och faderskapsledighet

Tider för betalning av lön för sjukdomstid

Till en arbetstagare som enligt en av arbetsgivaren godkänd utredning på grund av en sjukdom eller ett olycksfall är förhindrad från att arbeta och vars anställningsförhållande har fortgått i minst en månad ska arbetsgivaren som lön för sjukdomstid betala full lön fr.o.m. början av den andra sjukdagen som hade varit arbetstagarens arbetsdag om han eller hon hade varit på arbetet. Ersättningen betalas för tidsperioder av arbetsdagar som bestäms nedan.

Anställningsförhållandet har fortgått oavbrutet innan arbetsförmågan	Tidsperiod
Minst en månad men under tre år	28 dagar
Tre år men under fem år	35 dagar
Fem år men under tio år	42 dagar
Tio år eller längre	56 dagar

Anställningsförhållanden som varat under en månad

Om arbetsförmågan som beror på sjukdom eller olycksfall börjar innan anställningsförhållandet har varat i en månad betalar arbetsgivaren 50 procent av arbetstagarens personliga tidlön i lön för sjukdomstiden, dock högst för de arbetsdagar i enlighet med arbetstidsschemat som omfattar dagen då arbetsförmögenheten började och en period på nio (9) vardagar som följer på den här dagen. Angående annat (t.ex. karensdagen) iakttas bestämmelserna i denna paragraf.

Återfall av samma sjukdom

Om arbetstagaren återinsjuknar i samma sjukdom inom högst 30 dagar efter den dag då till honom eller henne senast betalats lön för sjukdomstid eller sjukdagpenning, behandlas det som en enhetlig sjukdom. I det här fallet fortsätter man betala lön för sjukdomstid enligt denna paragraf, dock högst till slutet av den tidsperiod som avses i andra stycket. När samma sjukdom återkommer kan ersättningstidsperioden också bestå av flera perioder av arbetsförmåga; lön för sjukdomstid betalas även i detta fall högst till slutet av den tidsperiod som nämnts ovan. I oklara fall sker fastställandet av huruvida det handlar om samma eller en annan sjukdom genom att iakttas tolkningarna i sjukförsäkringslagen.

När samma sjukdom återkommer hör ingen karensdag till den nya perioden av arbetsförmåga. Även den potentiella karensdagen för den första perioden av arbetsförmåga tas bort ifall de sammanräknade perioderna av arbetsförmåga efter den första dagen för insjuknande har fortgått i minst sex (6) vardagar.

Karensdagens bortfall

Lön för sjukdomstid betalas även för karensdagen i följande fall:

- Arbetstagarens anställningsförhållande har före insjuknandet fortgått oavbrutet i minst ett år
- När arbetsförmågan på grund av sjukdom efter insjukningsdagen fortgår minst sex (6) vardagar samt
- När arbetsförmågan bevisligen beror på en arbetsolycka som skett på arbetsplatsen
- Vid återfall i samma sjukdom så som beskrivits ovan i denna paragraf

Insjuknande under arbetsdag

När en arbetstagare insjuknar mitt under arbetsdagen betalas lön till slutet av insjukningsdagen och följande dag (ifall arbetstagaren skulle vara på jobb) räknas som karensdagen.

Konstaterande av arbetsförmåga i huvudsak genom läkarintyg

Arbetsförmågan konstateras med ett av företagets företagshälsovårdsläkare utfärdat eller ett annat av arbetsgivaren godkänt läkarintyg. Ett retroaktivt läkarintyg kan godkännas enligt föregående mening ifall läkaren har skrivit en godtagbar motivering till retroaktiviteten på intyget.

Arbetstagaren har fortsättningsvis rätt att välja sin läkare. Meningen är dock inte att arbetstagaren ska välja en läkare på en annan ort eller en sådan läkare vars tjänster han eller hon inte kan få utanför sin ordinarie arbetstid. Arbetsförmågan som ligger som grund för betalning av lön för sjukdomstid konstateras i första hand genom ett intyg av företagets företagshälsovårdsläkare, om inte arbetstagaren framför en grundad anledning till att använda en annan läkare.

Sådana anledningar kan vara till exempel användning av ett system med egenläkare, ett behov av specialläkare, en långvarig vårdrelation, företagshälsovårdsstationens öppettider eller en lång väg till företagsläkarens mottagning. Även vad gäller den egna företagsläkarens tjänster är det meningen att de, i mån av möjlighet, ska användas utanför arbetstagarens ordinarie arbetstid.

Förutsättningar för att godkänna ett intyg av en företagshälsovårdare eller hälsovårdare i epidemisituationer

Under epidemier kan ett så stort antal arbetstagare insjukna att det är svårt att få tid hos läkare. En likadan situation kan uppstå tillfälligt även när läkartjänster inte i tillräcklig grad finns tillgängliga. I dessa fall kan sjukdomen konstateras utgående ifrån en undersökning som genomförs av företagshälsovårdaren eller när hälsovårdaren meddelar upptäckta symtom och behovet av sjukledighet för högst tre dygn åt gången, förutsatt att det är samma företagshälsovårdare eller hälsovårdare som utfärdar sjukintygen. I sådana fall ska särskild uppmärksamhet fästas vid ett eventuellt behov av läkarvård. Därtill ska företagshälsovårdaren eller hälsovårdaren före han eller hon ger sjukintyget tillsammans med en läkare ha konstaterat att ovan avsedda situationer föreligger.

Möjliga oklarheter gällande intyg över sjukledighet

Intyget över sjukledighet är på ovan nämnda villkor ett godtagbart intyg om inte arbetsgivaren av grundad anledning kan påvisa missbruk. Möjliga oklarheter löses enligt kollektivavtalets förhandlingsordning, och saken förs vid behov till sådana myndighets- eller expertorgan som behandlar intyg över sjukledighet.

Arbetstagarens anmälningsskyldighet gällande insjuknande

Arbetstagaren ska utan dröjsmål meddela sin närmaste chef eller en annan av arbetsgivaren utsedd person om sitt insjuknande, i mån av möjlighet redan innan arbetsskiftet inleds. Tillvägagångssätt med anknytning till detta ska arbetsgivaren tillkännage arbetstagarna. Om arbetstagaren uppsåtligen försummar sin anmälningsskyldighet, börjar arbetsgivarens skyldighet att betala lön för sjukdomstid tidigast den dag under vilken anmälan har gjorts.

Avslående av lön för sjukdomstid

Lön för sjukdomstid betalas inte om arbetstagaren uppsåtligen har ådragit sig sjukdomen eller olycksfallet genom brottslig verksamhet, lättsinnigt leverne eller annat grovt vållande. Även avsiktligt missbruk av sjukdomstidens löneförmåner leder till att lönen för sjukdomstid avslås.

Ersättande arbete

Arbetstagaren och företagsläkaren kan sinsemellan avtala om s.k. ersättande arbete, såvida arbetstagarens hälsotillstånd tillåter detta.

Därefter utreder arbetstagaren och hans eller hennes chef samt vid behov en sakkunnig från företagshälsovården huruvida det är möjligt att ge arbetstagaren s.k. ersättande arbete. Det ersättande arbetet ska vara ändamålsenligt och i mån av möjlighet motsvara arbetstagarens normala arbetsuppgifter. Beroende på situationen kan man i stället för ersättande arbete ordna utbildning för arbetstagaren.

Lön under moderskapsledighet

En arbetstagare vars anställningsförhållande har fortgått i minst sex (6) månader före förlossningen, betalas under moderskapsledigheten lön för en 42 dagar lång tidsperiod för arbetsdagarna med början från den första dagen i moderskapsledigheten så som avses i arbetsavtalslagen.

Lön under faderskapsledighet

I anslutning till faderskapsledigheten bestående av 18 vardagar i enlighet med sjukförsäkringslagen betalas arbetstagare lön för ordinarie arbetstid för den första faderskapsledighetsperioden på sex (6) vardagar. Vid betalning av lön för faderskapsledigheten iakttas samma förutsättningar och övriga bestämmelser som vid betalning av lön för moderskapsledigheten.

Avdrag från lönen för sjukdomstiden. Arbetsgivarens returrätt.

Från lönen för sjukdomstid eller förlossningsledighet avdras det som arbetstagaren får i dag- eller moderskapspenning på grund av samma arbetsoförmåga eller förlossning för samma tidsperiod eller från annan därmed jämförbar ersättning, som till exempel arbets- eller olycksfallspension, utgående från lag, anställningsförhållandet eller annars utgående från avtal som ingåtts med arbetsgivaren. Avdragsrätten omfattar dock inte fall där ersättningen betalas via en frivillig försäkring som arbetstagaren själv helt eller delvis har bekostat.

För den tid som arbetsgivaren har betalat lön för sjukdomstid eller moderskapsledighet till arbetstagaren, är arbetsgivaren berättigad att som återbetalning till sig själv lyfta dagpenning eller moderskapspenning eller därmed jämförbar ersättning som enligt det föregående stycket tillkommer arbetstagaren, eller få beloppet tillbaka av denne, dock inte mer än det belopp arbetsgivaren har betalt.

Om dag- eller moderskapspenningen eller en därmed jämförbar ersättning inte betalas på grund av orsaker som beror på arbetstagaren själv eller om den betalas till ett lägre belopp än vad arbetstagaren enligt lag skulle ha varit berättigad till, har arbetsgivaren rätt att från lönen avdra den del av lönen för sjukdomstid eller förloringsledighet eller en del av den som på grund av arbetstagarens försumelse inte har utbetalts.

Beräkningsgrund för ersättningar som arbetsgivaren betalar

Som beräkningsgrund för de ersättningar som avses i denna paragraf används den genomsnittliga timförtjänsten enligt 8 § i kollektivavtalet.

Andra arrangemang genom lokala avtal

Genom lokala avtal kan man ordna så att lönen för sjukdomstid sköts genom en särskild kassa som grundats i detta syfte.

25 § När barn insjuknar

Allmänna förutsättningar för att betala ersättning

Genom att iaktta de principer som gäller lön för sjukdomstid i 24 § i kollektivavtalet betalas åt modern eller fadern eller vårdnadshavaren av ett eget barn under 10 år eller en annans barn under 10 år som är fast bosatt i hemmet som plötsligt insjuknar en ersättning för den nödvändiga, korta, tillfälliga frånvaron som förorsakas av arrangemang av barnets vård eller för vård av barnet. En förutsättning för betalning av ersättningen är att båda föräldrarna förvärvsarbetar och att en utredning över frånvaron företes i enlighet med bestämmelserna i 24 § i kollektivavtalet om betalning av lön för sjukdomstid. Det ovan sagda tillämpas också på ensamförsörjare.

Ersättning betalas också ifall den ena av makarna på grund av sjukdom, resa, arbete, studier eller utbildning bor på annan ort eller på grund av liknande hinder tillfälligt inte har möjlighet att delta i vården av barnet och annan vård inte kan ordnas i enlighet med den här paragrafen. Vid tillämpningen av den här punkten jämföras studier med förvärvsarbete.

Ersättning till följd av samma insjuknande betalas endast till den ena föräldern. Arbetsgivaren har vid behov rätt att få en utredning över att endast den ena föräldern har utnyttjat den frånvarorätt som avses i denna paragraf.

Utredning över barns sjukdom och frånvaron som den orsakat

En förutsättning för betalning av ersättningen är att det över barnets sjukdom och därav föranledd frånvaro ges samma utredning som krävs vid arbetstagarens egen sjukdom enligt kollektivavtalet och eventuell praxis inom företaget. I allmänhet innebär detta att man skaffar ett läkarintyg över barnets sjukdom. Ifall man på arbetsplatsen vid arbetstagares sjukdomsfall dock godkänner en annan utredning ska denna också vara en tillräcklig utredning om barnets sjukdom. Vid ett barns insjuknande tillämpar man likaså de bestämmelser som i första hand är avsedda för epidemisituationer vad gäller intyg över sjukledighet.

Frånvaron förutsätter att båda föräldrarna förvärvsarbetar. Utgångspunkten är att arbetstagaren i första hand ska försöka ordna med vården. Först när detta inte är möjligt kan han eller hon själv stanna hemma för att vårda barnet. Vid frånvarofall krävs det av arbetstagaren en utredning om frånvarons nödvändighet som endast behöver innehålla uppgifter om vårdplatsens och hushållets övriga familjemedlemmars möjligheter att vårda barnet och om deras lämplighet för uppgiften.

Detta innebär att det inte är nödvändigt att lägga fram utredningar över att grannar, kommunala hemvårdare och dylika vårdare inte finns att tillgå. Med familjemedlemmar avses barnets föräldrar, mor- och farföräldrar, barnets äldre syskon samt övriga personer som bor i arbetstagarens hushåll.

Barns insjuknande mitt under en arbetsdag

Om övriga förutsättningar i avtalet existerar, ska till arbetstagaren i frånvarofall betalas ersättning i form av lön enligt kollektivavtalet. I allmänhet innebär detta att arbetstagaren erhåller lön fram till slutet av arbetsskiftet för den dag under vilken barnet insjuknar. Dagen efter insjukningsdagen är i allmänhet den första dagen av sjukledighet på vilken bland annat kollektivavtalets bestämmelser om karenstid tillämpas.

Återfall av samma sjukdom

Om barnet på nytt insjuknar i samma sjukdom inom 30 dagar betalas lön för sjukdomstid enligt kollektivavtalet även för den del som gäller vård av barn utan karens på samma sätt som när det är fråga om arbetstagarens egen sjukdom. Som återfall av samma sjukdom avses i enlighet med avtalet inte sådana fall där två eller flera barn inom samma familj insjuknar efter varandra med mindre än 30 dagars mellanrum. Inte heller arbetstagarens och barnets sjukdom i följd utgör ett sådant återfall av sjukdom som avses i kollektivavtalet.

Frånvarons längd

Med i avtalet avsedd kort, tillfällig frånvaro avses en frånvaro på en, två, tre eller fyra dagar. Frånvarons längd ska alltid fastslås från fall till fall med beaktande av bland annat möjligheterna att ordna vård och sjukdomens natur. Avtalet medför således inte automatiskt rätt till fyra dagars maximal frånvaro med lön. Om frånvaron varar längre än avtalat betalas inte någon ersättning. Det är emellertid naturligt att ett sjukt barn inte alltid kan lämnas ensamt när barnets sjukdom även fortsätter utöver den tid för vilken ersättning betalas.

Intjänande av semester

Förteckningen i 3 § i semesterlagen över de med arbetsdagar likställda dagarna upptar inte frånvarodagar på grund av barns insjuknande. Centralorganisationerna har emellertid avtalat om att frånvaro med lön till följd av barns plötsliga insjuknande inte minskar arbetstagarens intjänande av semester. I enlighet därmed likställs nämnda frånvarodagar med i lagen avsedda dagar som likställs med arbetsdagar.

Ensamförsörjare som avses i avtalsbestämmelserna

Enligt avtalets andemening betraktas som ensamförsörjande även en person som utan särskilt hemskillnadsbeslut eller skilsmässobeslut permanent har flyttat i sär från sin maka eller make och en person vars make eller maka är förhindrad att delta i vården av barnet till följd av militärtjänstgöring eller reservövning.

Båda föräldrarna anställda hos samma arbetsgivare i skiftarbete

Ifall barnets föräldrar är anställda hos samma arbetsgivare i skiftarbete så att föräldrarnas arbetsskift infaller efter varandra, ska den av föräldrarna som är hemma beredas möjlighet att utan löneförlust vårda sitt plötsligt insjuknade barn tills den andra föräldern kommer hem från sitt arbetsskift. En dylik frånvaro med lön är lika lång som den tid som går åt för arbetsresan tur och retur.

26 §   Läkareundersökningar

1.1 Lagstadgade läkarundersökningar

- 1.1.1 Arbetsgivaren ersätter arbetstagaren inkomstbortfallet för den tid som motsvarar förlorade ordinarie arbetstimmar på grund av hälsoundersökningar under anställningen enligt stadsrådets beslut (1484/2001) om principerna för god företagshälsovårdspraxis samt om företagshälsovårdens innehåll, yrkesutbildade personer och sakkunniga och den utbildning som krävs av sådana inom företagshälsovården och som godkänns i företagshälsovårdens verksamhetsplan samt för resor i anknytning till dessa. Samma förfarande tillämpas i fråga om undersökningar som avses i lagen om unga arbetstagare (998/1993) och i strålskyddslagen (592/1991). Dessutom ska samma regel iakttas i fråga om undersökningar som förutsätts i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986) som beror på att arbetstagaren inom samma företag övergår till en arbetsuppgift för vilken läkarundersökningen krävs.
- 1.1.2 Till en arbetstagare som hänvisas till i ovan nämnda lagrum avsedda undersökningar eller i en sådan undersökning förordnas till efterundersökning, betalar arbetsgivaren även ersättning för nödvändiga resekostnader. Ifall undersökningarna eller eftergranskningen äger rum på annan ort, betalar arbetsgivaren även dagtraktamente.
- 1.1.3 Ifall undersökningen äger rum på arbetstagarens fritid betalas till arbetstagaren i ersättning för de extra kostnaderna ett belopp som motsvarar den behovsprövade dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen.

1.2 Övriga läkarundersökningar

Förutsättningarna för ersättning av inkomstbortfallet är:

- 1.2.1 Grundläggande förutsättningar (gäller alla punkter 1.2.21 – 1.2.25)
- 1.2.11 Det ska vara fråga om ett sjukdomsfall eller ett olycksfall på grund av vilket det är nödvändigt att snabbt bli undersökt av en läkare. Arbetstagaren ska förete en av arbetsgivaren godkänd utredning över läkarundersökningen (t.ex. läkarintyg eller kvitto över läkararvode) samt på arbetsgivarens begäran en utredning över hur länge läkarundersökningen inklusive väntetider och skäliga resetider varade.

- 1.2.12 I övriga sjukdomsfall eller olycksfall än de som avses under punkt 1.2.11 förutsätts att den anställda reserverar besökstid under arbetstid endast om det inte är möjligt att få en tid utanför arbetstiden inom skälig tid (t.ex. i normala fall inom en vecka). Den anställda ska lägga fram en tillförlitlig utredning över att han eller hon inte har fått en mottagningstid utanför arbetstiden.
- 1.2.13 Arbetstagaren ska underrätta arbetsgivaren om sitt läkarbesök på förhand. Om det på grund av ett oöverstigligt hinder inte är möjligt att underrätta arbetsgivaren ska denna informeras genast då det är möjligt.
- 1.2.14 Läkarundersökningen ska ordnas så att onödig förlust av arbetstiden undviks.
- 1.2.15 Ifall arbetstagaren får lön för sjukdomstid för tiden för läkarkontrollen, betalas ingen ersättning för inkomstbortfall med stöd av avtalsbestämmelserna om läkarundersökning. Ersättning betalas inte heller för den tid för en läkarundersökning som genomförs under den karensdag som förutsätts i bestämmelserna om lön för sjukdomstid.
- 1.2.16 I de fall då sjukdomen beror på eget grovt vållande eller uppsåt, ersätts inte inkomstbortfallet.

1.2.2 Särskilda förutsättningar

Inkomstbortfallet ersätts:

1.2.21 Ny eller återkommande sjukdom

För tid för en läkargranskning i samband med vilken arbetstagarens sjukdom konstateras.

För arbetsoförmåga på högst ett dygn som beror på läkarens åtgärder.

När en arbetstagare på grund av sjukdomssymtom har tagits in på sjukhus för observation eller undersökning. Då iakttas lönebestämmelserna för sjukdomstid.

1.2.22 Tidigare konstaterad sjukdom

För tiden för en läkarundersökning som föranleds av en kronisk sjukdom förutsatt att läkarundersökningen utförs av en läkare inom specialområdet i syfte att fastställa vård.

Om sjukdomen väsentligt försämras och den anställda till följd av detta har varit tvungen att uppsöka läkare.

För den tid en läkarundersökning av en specialläkare inom området varar då undersökningen genomförs i syfte att ordinera vård och i samband med vilken arbetstagaren ordinerar hjälpmedel, t.ex. glasögon.

För tiden för läkargranskning för att fastställa vården av annan tidigare diagnostiserad sjukdom endast om läkartjänster inte finns att tillgå utanför arbetstiden.

För tiden för arbetsoförmåga orsakad av vårdåtgärder i samband med cancersjukdom. Då iakttas lönebestämmelserna för sjukdomstid.

1.2.23 Laboratorie- och röntgenundersökningar

För tiden för laboratorie- och röntgenundersökningar som direkt anknyter till en läkarundersökning som ersätts. Laboratorie- och röntgenundersökningen ska vara ordinerad av läkare och sålunda utgöra en del av granskningen. Inkomstbortfall för tiden för en särskild laboratorie- och röntgenundersökning ersätts endast om den anställda inte har möjlighet att genomgå ovan nämnda laboratorie- och röntgenundersökning utanför arbetstiden eller om sjukdomen förutsätter att undersökningen endast utförs vid en viss tidpunkt under dygnet. Ett sådant krav i fråga om tidpunkten ska utredas med läkarintyg.

1.2.24 Läkarkontroller och undersökningar i anslutning till graviditet

Tiden för nödvändig undersökning i syfte att få intyg av läkare eller hälsovårdscentral som förutsätts för moderskapspenning i enlighet med sjukförsäkringslagen.

1.2.25 Plötslig tandsjukdom

Om en plötslig tandsjukdom före vårdåtgärder medför arbetsoförmåga som kräver vård samma dag eller under samma arbetsskift, betalas den anställda ersättning för inkomstbortfallet för den tid som vårdåtgärden varar, ifall arbetstagaren inte lyckas få vård utanför arbetstiden. Arbetsoförmågan och behovet av brådskande vård bevisas med intyg av tandläkaren.

1.3 Beräkning

Det ovan under punkterna 1.1–1.2 avsedda inkomstbortfallet bestäms i enlighet med beräknings- och samordningsstadgandena för lön för sjukdomstid i kollektivavtalet. På samma sätt tillämpas för det under punkt 1.1.2 avsedda dagtraktamentets del kollektivavtalets bestämmelser för ersättning av resekostnader.

27 § Grupplicivförsäkring

Arbetsgivaren bekostar en grupplivförsäkring för arbetstagarna enligt avtalet mellan centralorganisationerna.

28 § Säkerhet i arbetet

Allmän regel

För att undvika olycksfall och yrkessjukdomar vidtas med tanke på arbetstagarnas säkerhet alla möjliga åtgärder. Särskilt då man i samband med produktionen måste använda sig av olika kemikalier ska man beakta bestämmelserna i arbetarskyddslagen gällande dem. Det här betyder bl.a. det att arbetsgivaren ska utreda till vilken grad de är skadliga för hälsan samt sörja för att nödvändiga skyddsåtgärder vidtas. Därtill vill förbunden med betoning av den på alla sätt stora betydelsen av frågor i anknytning till arbetarskyddet fästa de lokala parternas uppmärksamhet vid det konstruktiva samarbetet som sker inom det här området.

Att vägra utföra ett arbete som inte har sådana säkerhetsanordningar som myndigheterna föreskrivit räknas inte som att vägra arbeta i strid mot kollektivavtalet.

Skyddskläder eller -utrustning

Ifall man baserat på expertutlåtanden eller statistik över arbetsolycksfall eller yrkessjukdomar eller annars gemensamt konstaterar att användningen av skyddskläder eller -utrustning i arbetet har en väsentligt befrämjande verkan på arbetarskyddet eller arbetshälsan, ska arbetsgivaren införskaffa sådana skyddskläder eller -utrustning för arbetstagarnas bruk, även om det inte utgående från arbetarskyddslagen skulle vara nödvändigt. Med ovan nämnda avses inte normala arbetskläder.

Bestämmelserna i stycket ovan tillämpas i första hand på

- Fyllare av sotsilon
- Vägare av s.k. småkemikalier och av sot
- Skötare av sotblandarmaskinerna samt
- Städare på sotblandaravdelningen

V SÄRSKILDA ERSÄTTNINGAR

29 § Ersättning för resekostnader

Genomförande av resor

De resor som arbetsuppgifterna förutsätter ska företas på ett ändamålsenligt sätt så att det till resan inte åtgår mera tid och att den inte föranleder större kostnader än vad utförandet av uppgifterna nödvändigtvis kräver.

Resans början och slut

Resan anses ha inletts när arbetstagaren beger sig på en resa som direkt riktar sig till kommenderingsorten från arbetsplatsen eller arbetstagarens bostad och den anses avslutad när arbetstagaren återvänder till sin arbetsplats. Om arbetstagaren inte kan återvända till sin arbetsplats inom den ordinarie arbetstiden, anses resan ha upphört när arbetstagaren återvänder till sin bostad.

Fastställande av resetiden

Resetiden beräknas enligt de på förhand fastställda fortskaffningsmedlens avgångs- och ankomsttider, ifall man inte kommit överens om annat på förhand. Till resetiden räknas också den nödvändiga väntetiden som beror på allmänna trafikmedels turer.

När en arbetskommendering räcker längre än sju (7) dygn läggs till den egentliga resetiden en förberedelsetid på en timme.

Ersättning för kostnader på grund av resor

Resebiljetter

Arbetsgivaren ersätter alla erforderliga resekostnader som förorsakas av resan till eller från kommenderingsorten eller för resan till en annan kommenderingsort. Som sådana räknas biljettpriserna för II-klassens biljetter, bagageavgifter samt biljettpriserna för sovplatser i den ovan nämnda klassen då man reser på natten.

Egen bil

Om användningen av arbetstagarens egen bil i researbete och om möjlig transport av andra personer eller gods kommer man överens om före resan inleds. Då man kommit överens om det, är beloppet på den ersättning som betalas till arbetstagaren det som skattestyrelsen årligen fastställer som skattefritt.

Ersättning för resetid

Arbetstagaren betalas resetidsersättning för resetimmar för högst 16 timmar per arbetsdygn. Från dessa timmar drar man av de arbetstimmar som inom det ifrågasvarande arbetsdygnet arbetats inom ramarna för ordinarie arbetstid.

För det antal resetimmar som motsvarar antalet förlorade ordinarie arbetstimmar betalas en ersättning som motsvarar den genomsnittliga timförtjänsten. För resor som sker på fritiden betalas en ersättning för högst 8 resetimmar enligt den genomsnittliga timförtjänsten. För övriga resetimmar, dock högst för 8 timmar, betalas en ersättning som motsvarar 90 % av arbetstagarens genomsnittliga timförtjänst.

Om arbetsgivaren har ordnat med sovplats åt arbetstagaren ska ersättning för resetiden inte betalas för tiden mellan 22 och 7.

Dagtraktamente

Förutsättningar för betalning av dagtraktamente

Då stället där arbetet utförs mätt längs allmänt använd farväg ligger på över 55 kilometers avstånd från arbetstagarens ordinarie arbetsplats och bostad, betalas dagtraktamente för varje resedygn enligt följande:

- Heldagtraktamente betalas när arbetsresan varat över tio (10) timmar
- Partiellt dagtraktamente betalas när arbetsresan varat över sex (6) timmar
- För en förlängning av ett fullgånget resedygn som omfattar minst två (2) och högst sex (6) timmar, betalas partiellt dagtraktamente.

Resedygnet räknas som inlett när resan inleds.

Dagtraktamentets belopp

Dagtraktamentets belopp är det som skattestyrelsen årligen fastställer som skattefritt.

Om arbetstagaren under något resedygn får en fri eller en i resebiljettens pris inkluderad kost, avdras hälften av dagtraktamentets belopp. Med fri kost anses i fråga om heldagstraktamente två, och i fråga om partiellt dagtraktamente en fri måltid. Vid tillämpningen av denna bestämmelse kan fri kost även organiseras av annan än arbetsgivaren.

Ersättning av inkvarteringskostnaderna

Om för arbetstagaren inte har ordnats inkvarteringsmöjlighet, betalar arbetsgivaren i ersättning för inkvarteringskostnaderna under arbeidskommenderingen i första hand det belopp som ett verifikat utfärdat av en inkvarteringsrörelse utvisar och i andra hand ett belopp på basis av annan tillförlitlig utredning eller en ersättning enligt de gällande grunderna för logiersättning i statens resereglemente.

Inkvarteringskostnaderna för resetiden ersätts inte när man har ordnat en gratis nöjaktig bostad åt arbetstagaren. Vid tillämpningen av denna bestämmelse kan den kostnadsfria bostaden även ordnas av annan än arbetsgivaren.

För ofullständiga under sex (6) timmar långa inkvarteringsdygn betalas ingen ersättning.

Inkvarteringskostnaderna för resetiden ersätts inte heller då när man har ordnat en gratis nöjaktig bostad åt arbetstagaren. Vid tillämpningen av denna bestämmelse kan den kostnadsfria bostaden även ordnas av annan än arbetsgivaren.

Nivån på en bostad som arrangerats av arbetsgivaren

Fast arbetsställe

Ifall arbetsstället är fast och arbetsgivaren därmed på kommenderingsorten ordnar en bostad åt arbetstagaren ska det inkvarteringsmaterial som arbetsgivaren införskaffar för detta ändamål vara sådant att bostadsutrymme per inkvarterad arbetstagare är minst 10 kubikmeter och att högst två personer inkvarteras i samma rum. Därutöver ska i anslutning till inkvarteringsutrymmena reserveras tillräckliga sociala utrymmen och rekreationsutrymmen med tanke på förhållandena.

I en sådan husvagn som arbetsgivaren införskaffar för inkvartering ska finnas 7 kubikmeter bostadsutrymme per inkvarterad arbetstagare.

Rörliga arbetsgrupper

Parterna konstaterar att bestämmelserna ovan om nivån på bostäder inte kan tillämpas i alla omständigheter. Till exempel s.k. rörliga arbetsgrupper som förflyttar sig från plats till plats när arbetet fortskrider måste på grund av sitt arbetes art bo i genomgångsbostäder. I det här fallet bestäms boendeformen enligt omständigheterna.

Måltidsersättning

Då arbetet utförs på över 5 kilometers avstånd från arbetstagarens ordinarie arbetsplats och bostad, betalas till honom eller henne

- Resekostnader
- Ersättning för resetid enligt det ovan sagda i denna paragraf samt

- Måltidsersättning $\frac{1}{4}$ av dagtraktamentet i hemlandet, om arbetstagaren inte har möjlighet att inta måltid på sin ordinarie arbetsplats eller hemma hos sig och om på arbetsplatsen inte serveras någon gratis måltid.

Ifall inte annat avtalats, ska de uppkomna kostnaderna ersättas med en annan måltidsersättning i sådana fall där arbetstagarens i punkten ovan avsedda arbete inklusive resor har fortgått minst 12 timmar och han eller hon därför först sent på kvällen kan återvända hem. Även de arbetstimmar som utförs omedelbart före resan under samma arbetsdygn räknas med i de nämnda timmarna.

Om arbetstagaren mitt under arbetsdagen måste förflytta sig mellan sin ordinarie arbetsplats och orten för utförande av arbetet, ersätts arbetstagaren resekostnaderna och ersättning för resetid, fastän orten för utförande av arbetet befinner sig mindre än 5 kilometer från den ordinarie arbetsplatsen eller arbetstagarens bostad.

Arbete utomlands

Dagtraktamente

En arbetstagare som kommenderats till arbete utomlands betalas i stället för måltidsersättning och ersättning för inkvarteringskostnader en helhetsersättning för normala kostnader i form av ett dagtraktamente som bestäms enligt land, till det belopp som skattestyrelsen årligen fastställer som skattefritt. Om den anställda till sitt förfogande får en lägenhet utan kostnader eller gratis måltider eller båda två, sänks dagtraktamentet på motsvarande sätt.

Dagtraktamente för arbete utomlands betalas från och med den dag då arbetstagaren passerar Finlands gräns.

Övriga arbetsvillkor

Vad gäller arbetstid iakttas det landets och den arbetsplatsens arbetstider där arbetet utförs.

Till övriga delar tillämpas bestämmelserna i denna paragraf också på resor i utlandet.

Särskilda bestämmelser gällande researbete

Ersättning för mat under helg- och högtidsdagar

När en arbetstagare arbetar på en främmande ort där han eller hon får gratis uppehälle, har arbetstagaren rätt att om han eller hon så önskar på helg- och högtidsdagar få måltidsersättningen i pengar.

Hemresor

När arbetskommenderingen i hemlandet på en främmande ort oavbrutet räckt minst sex veckor har arbetstagaren rätt att resa hem, såvida arbetets tekniska natur eller andra tvingande skäl inte hindrar det. Då betalar arbetsgivaren, enligt det som sagts ovan i denna paragraf, resekostnaderna till hemorten samt returreisan tillbaka till arbetsplatsen, samt det inhemska dagtraktamentet för resetiden. Arbetstiden som gått förlorad på grund av hemresan ersätts däremot inte. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas även på arbete utfört i Sverige, Norge eller Danmark.

Då vistelsen på hemorten endast sträcker sig över ett normalt veckoslut, avbryts inte betalningen av ersättningen för inkvarteringskostnader mot räkning som nämnts tidigare i denna paragraf för den ifrågavarande tiden.

Begränsningar vad gäller tillämpningen av paragrafen

Vid tillämpningen av denna paragraf avses med arbetstagarens hemort fabriksorten. När arbetet på kommenderingsorten utförs av en lokal invånare eller annan arbetstagare som anställts på orten, är denna person inte berättigad till förmåner som bestämts i denna avtalspunkt.

Säkerhet i arbetet

För att undvika olycksfall och yrkessjukdomar i researbete vidtas med tanke på arbetstagarnas säkerhet alla erforderliga åtgärder. Att vägra utföra ett arbete som inte har sådana säkerhetsanordningar som myndigheterna föreskrivit räknas inte som att vägra arbeta i strid mot kollektivavtalet.

30 § Söckenhelgersättning

Söckenhelger som ersätts

Åt arbetstagare betalas som söckenhelgersättning lön för åtta (8) timmar utgående från beräkningsgrunden för den genomsnittliga timförtjänsten enligt 8 § i kollektivavtalet för följande:

- Nyårsdagen
- Trettondag som infaller på annan vardag än lördag
- Långfredagen
- Annandag påsk
- Första maj
- Kristi himmelfärdsdag
- Midsommarafton
- Alla helgons dag
- Julafton samt
- Juldagen och annandag jul

Enligt protokollet som förbunden undertecknat 22.2.2002 berör inte söckenhelgersättningen för Kristi himmelfärdsdag kontinuerligt treskiftsarbete och inte heller de fortlöpande (kontinuerliga) arbetstidsformer i vilka årsarbetstiden är över åtta (8) timmar kortare än årsarbetstiden i dagarbete.

Allmänna förutsättningar för betalning av söckenhelg ersättningen

Förutsättningen för betalning av söckenhelg ersättningen är att arbetstagarens anställningsförhållande har fortgått minst tre (3) månader före den ifrågavarande söckenhelgen. Därtill förutsätts att arbetstagaren har varit i arbete enligt arbets- skiftsförteckningen på den arbetsdag som omedelbart föregick söckenhelgen eller omedelbart därpå följande arbetsdag eller någondera av dessa dagar ifall orsaken till frånvaron varit arbetsgivarens ledighet, arbetstagarens sjukdom, reservistöv- ningar eller annan därmed jämförbar orsak.

Söckenhelg som infaller under en viss frånvaro

Söckenhelg ersättning betalas till en arbetstagare avsedd i denna paragraf även för söckenhelger som infaller

- Under semestern
- Under sjukdomstid som fortgått högst tre (3) månader före söckenhelgen
- Under avlönad frånvaro enligt 25 § i kollektivavtalet på grund av sjukt barn
- Under lagstadgad föräldraledighet.
- Under permittering på grund av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker som fortgått högst två (2) veckor före söckenhelgen
- Under arbetstagarens lediga dagar, oberoende av om arbetstagaren under nämnda dag har arbetat. Om frånvaro under en söckenhelg som enligt arbets- skiftsförteckningen är en arbetsdag beror på andra än godtagbara orsaker, be- talas emellertid inte söckenhelg ersättning.

Självständighetsdagen

Ifall arbetstagaren inte är berättigad till lagstadgad lön för självständighetsdagen på grund av situationer som nämnts i stycket ovan, betalas för självständighetsda- gen söckenhelg ersättning enligt förutsättningarna i denna paragraf.

Vecko- eller månadsavlönade arbetstagare

Söckenhelg ersättning betalas inte arbetstagare med vecko- eller månadslön.

Arbetstagare som arbetar hemma

Åt arbetstagare som arbetar hemma betalas med iakttagande av tillämpliga delar av bestämmelserna i denna paragraf i samband med varje lönebetalning en söck- enhelg ersättning utgående från hans eller hennes penninglön som motsvarar ett tillägg på 4,7 procent.

31 § Övriga ersättningar

Möten för kommunfullmäktige- eller styrelsen samt valnämnder

Arbetsgivaren betalar

- a) en arbetstagare som är medlem av kommunalfullmäktige eller styrelsen eller
- b) en arbetstagare som är medlem i en valnämnd eller valkommitté som har till- satts utgående från lagen för statliga eller kommunala val

ersättning för inkomstbortfall för ordinarie arbetstid som föranleds av fullmäktiges eller styrelsens möte (punkt a) eller en valnämnds eller valkommittés möte (punkt

b) så att arbetstagaren tillsammans med den ersättning för inkomstbortfall som kommunen betalar uppnår fulla löneförmåner.

Ersättningen betalas efter att arbetstagaren har lämnat en utredning till arbetsgivaren över den ersättning för inkomstbortfall som kommunen betalar.

50- eller 60-årsdag

En arbetstagare vars anställningsförhållande fortgått oavbrutet i minst tre (3) månader har rätt att på sin 50- och 60-årsdag få ledighet med lön som motsvarar den ordinarie arbetstiden, om bemärkelsedagen infaller på hans eller hennes arbetsdag enligt arbetsskiftsförteckningen.

Värnpliktsuppbåd

Ersättning för uppbådsdagen

Arbetsgivaren betalar till arbetstagare, som för första gången deltar i värnpliktsuppbåd, för uppbådsdagen en ersättning som motsvarar förtjänsten för en arbetsdag. Ersättning för uppbådsdagen betalas endast för den dag under vilken uppbådet hålls.

Ifall arbetstagaren även arbetar på uppbådsdagen, betalas till honom eller henne förutom ersättningen som nämnts i föregående stycke dessutom lön för den tid han eller hon är i arbetet.

Separat läkarundersökning som hör till uppbådet

En arbetstagare som deltar i en separat läkarundersökning som hör till uppbådet ersätts det inkomstbortfall som förorsakas av förlust av ordinarie arbetstid som utretts på ett godtagbart sätt.

Reservövningar

Arbetsgivaren betalar till en arbetstagare som deltar i reservövningar lön för tiden för reservövningar så att arbetstagaren tillsammans med statens reservistlön uppnår fulla löneförmåner. Bestämmelsen gäller även dem som enligt lagen om befolkningsskydd genomgår utbildning till särskilda uppgifter inom befolkningsskyddet.

Eget bröllop. Nära anhörigs dödsfall

Arbetstagaren har rätt till avlönad ledighet på sin egen bröllopsdag. Därtill har arbetstagare rätt till en dags avlönad ledighet på grund av en nära anhörigs dödsfall. Som nära anhörig betraktas arbetstagarens maka eller make, barn och fosterbarn, fasta sambo, föräldrar, bröder och systrar liksom makens eller makans föräldrar.

Beräkningsgrund för ersättningarna

Som beräkningsgrund för de ersättningar som avses i denna paragraf används den genomsnittliga timförtjänsten enligt 8 § i kollektivavtalet.

VI FÖRTROENDEMÄN OCH FACKAVDELNING

32 § Förtroendemän samt arbetarskyddsfullmäktige

Huvudförtroendemannens befrielse från arbete och månadsersättning

För att sköta sina uppgifter beviljas huvudförtroendemannen reguljär befrielse från arbete enligt det allmänna avtalet mellan TT och FFC, och en ersättning betalas varje månad åt honom eller henne enligt följande:

Huvudförtroendemannens befrielse från arbete och månadsersättning fr.o.m. 1.12.2016

Antal arbetstagare	Befrielse från arbete/vecka	Månadsersättningens omfattning
Färre än 25 arbetstagare	1,5 timme	60
25–50	6,5 timmar	69
51–100	11 timmar	76
101–150	16 timmar	88
151–200	19 timmar	100
201–350	24 timmar	107
351–450	34 timmar	120
451–	helt befriad	125

Viceförtroendeman och vice arbetarskyddsfullmäktig

Om arbetsgivaren säger upp vice huvudförtroendemannens eller vice arbetarskyddsfullmäktigens arbetsavtal eller permitterar honom eller henne när han eller hon inte vikarierar för huvudförtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktigen och inte heller annars innehar förtroendemanna- eller arbetarskyddsfullmäktigställning, anses uppsägningen eller permitteringen bero på arbetstagarens förtroendeuppdrag, om arbetsgivaren inte kan visa att åtgärden berott på en annan orsak. Antagandet utifrån denna avtalsbestämmelse gäller under ersättarens mandatperiod och sex månader efter att den upphör.

Månadsersättning till arbetarskyddsfullmäktig

Åt arbetarskyddsfullmäktig betalas en månadsersättning enligt tabellen ovan. Omfattningen av befrielse från arbete motsvarar huvudförtroendemannens på så sätt att om till exempel huvudförtroendemannens befrielse från arbete är 4 timmar / vecka motsvarar det en (branschspecifik) befrielse från arbete för arbetarskyddsfullmäktige på 16 timmar / fyra veckor enligt beräkningsformeln för arbetarskyddsfullmäktigs tidsanvändning.

Huvudförtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigs rätt att använda företagets normala kontorsredskap

Vad gäller punkt 4.2 i det allmänna avtalet mellan TT och FFC som är bifogat kollektivavtalet konstaterar förbunden som sin gemensamma tolkning att också ADB-utrustning och -program samt internetanslutning (e-post) som företaget använder ingår i de normala kontorsredskapen. I bedömningen kan beaktas bl.a. företagets storlek, omfattningen av huvudförtroendemannens eller arbetarskyddsfullmäktigs uppgifter och behovet som förutsätts liksom den tid som används. Lokalt avtalas om praktiska arrangemang.

Förbundsbehandling angående förtroendemannens ställning

Konflikter som berör hävandet av en förtroendemanns och en arbetarskyddsfullmäktigs anställningsförhållande ska omedelbart meddelas arbetsgivarförbundet som ska vidarebefordra ärendet till arbetstagarförbundet för kännedom.

Förbunden ska utan obefogat dröjsmål med de lokala parternas samverkan klargöra bakgrunden till hävandet av arbetsavtalet.

Förbunden ska inom en vecka från det att utredningsarbetet upphört behandla konflikterna gällande hävandet av huvudförtroendemannens arbetsavtal i en förhandling mellan förbunden samt ge sina utlåtanden i ärendet. Förbundens ståndpunkter ska ges för kännedom till arbetsgivaren.

33 §   **Bruk av anslagstavlor på arbetsplatsen**

Meddelanden och kungörelser från TEAM Industribranschernas fackförbund rf och dess lokala fackavdelning och intressebevakningsgrupp får inom fabriksområdet fästas på de anslagstavlor som arbetsgivaren anvisat för detta ändamål. De får inte strida mot detta kollektivavtal.

34 §   **Fackavdelningsmöten**

Organiserande av möten gällande frågor om anställningsförhållanden på arbetsplatsen

TEAM Industribranschernas fackförbunds registrerade underförening och dess intressebevakningsgrupp på arbetsplatsen eller motsvarande har möjlighet att utanför arbetstiden (före arbetstidens början, under måltidspausen eller omedelbart efter arbetstidens slut samt, genom en separat överenskommelse, under den tid som infaller under veckovilan) ordna möten kring frågor angående anställningsförhållandena på arbetsplatsen under följande förutsättningar:

Avtal med arbetsgivaren

- a) En överenskommelse med arbetsgivaren ska, såvitt möjligt, ingås tre dagar innan det planerade mötet ordnas på arbetsplatsen eller på ett ställe som avses senare i punkt b.

Mötesplats

- b) Arbetsgivaren anvisar en mötesplats antingen på arbetsplatsen eller i ett utrymme som lämpar sig för syftet i närheten av arbetsplatsen. Om en sådan inte finns ska man vid behov förhandla för att nå en ändamålsenlig lösning. Vid valet av mötesplats ska uppmärksamhet fästas på att bestämmelserna om bl.a. säkerheten i arbetet, arbetshygien och brandsäkerheten kan iakttas och att mötet inte stör affärs- eller produktionsverksamheten.

Mötesarrangörernas ansvar

- c) Det är organisationen och arrangörerna som har reserverat möteslokalen som ansvarar för förloppet och ordningen under mötet och för ordning och reda i möteslokalen. Organisationens förtroendemän ska finnas tillgängliga under mötet.

Fackförbundets representanter

- d) Mötesarrangören har rätt att kalla representanter för TEAM Industribranschernas fackförbund och dess underföreningar samt för den aktuella centralorganisationen till mötet.

Besök på arbetsplatsen av TEAM Industribranschernas fackförbunds tjänstemän

- e) TEAM Industribranschernas fackförbunds tjänstemän har rätt att bekanta sig med förhållandena på arbetsplatser som omfattas av detta kollektivavtal efter att ha meddelat representanterna för den aktuella arbetsgivaren.

35 § Innehållning av medlemsavgifter för fackföreningar

Om den anställda ger fullmakt därtill innehåller arbetsgivaren medlemsavgifterna för TEAM Industribranschernas fackförbund och överför dessa per lönebetalningsperiod till ett bankkonto som TEAM Industribranschernas fackförbund uppger. Innehållningen av medlemsavgiften sker så som skilt avtalats mellan Arbetsgivarnas i Finland Centralförbund (AFC) och Finlands Fackförbunds Centralorganisation (FFC). Arbetstagaren får vid utgången av kalenderåret eller när anställningsförhållandet upphör ett intyg över den innehållna summan för skattemyndigheterna.

VII ORDNINGSBESTÄMMELSER

36 § Underhåll av arbetsredskap

Arbetstagaren ska väl och noggrant sköta de arbetsredskap arbetsgivaren anvisat för arbetet.

37 § Granskning av arbetstiden

Arbetstagaren är berättigad till att arrangera granskning av arbetstiden genom att använda ett stämpelkort eller andra motsvarande apparater. Arrangemangen får inte medföra en onödig tidsförlust åt arbetstagarna.

38 § Iakttagande av arbetsreglemente och andra bestämmelser

Både arbetsgivaren och arbetstagarna är skyldiga att följa det arbetsreglemente som avtalats om i enlighet med lagen om samarbete inom företag.

Arbetstagaren är därtill skyldig att iaktta de bestämmelser och anvisningar som arbetsgivaren eller hans eller hennes representant har gett, om dessa inte står i strid mot den gällande lagstiftningen, detta kollektivavtal eller arbetsreglementet.

39 § Frånvaro från arbete

Om den anmälan om insjuknande som ska lämnas till arbetsgivaren stadgas i 24 § i kollektivavtalet. För en annan fullgod orsak kan arbetsledaren eller en annan chef på arbetstagarens begäran bevilja frånvaro, såtillvida det inte finns produktionsmässiga förhinder. Utan en fullgod orsak får arbetstagaren inte vara frånvarande från sitt arbete.

VIII FÖRHANDLINGSORDNING

40 § Personliga anställningsfrågor

Ifall det inte är fråga om tillämpningen eller tolkningen av detta kollektivavtal, ska arbetstagaren i frågor som personligt berör honom eller henne själv vända sig till sin arbetsledare eller annan chef.

41 § Lokala avtal

Rätt att ingå avtal och avtalsparter

De i kollektivavtalet särskilt nämnda lokala avtalen är i enlighet med kollektivavtalets förhandlingsordning möjliga antingen mellan arbetsgivaren och arbetstagaren eller mellan förtroendemannen och arbetsgivaren. Det senare kommer i fråga då ärendet som ska avtalas berör hela produktionsanläggningen, arbetsavdelningen eller en därmed jämförbar större grupp arbetstagare.

Avtalets giltighetstid, bindande verkan och form

Avtalet kan ingås för viss tid eller att gälla tillsvidare. Ett avtal som gäller tillsvidare kan sägas upp med iakttagande av en uppsägningstid på tre månader, om man inte avtalat annat om uppsägningstiden. Ett avtal som ingåtts med förtroendemannen binder de arbetstagare som förtroendemannen enligt det allmänna avtalet mellan TT och FFC representerar och det ska ingås skriftligen, ifall någondera parten begär det. Ett skriftligt avtal gäller som en del av det ikraftvarande kollektivavtalet.

42 § Meningsskiljaktigheter och deras avgörande

Lokala förhandlingar samt hänförande av ärenden till förbunden

Om det mellan arbetsgivaren och arbetstagaren uppstår meningsskiljaktigheter i frågor som gäller tillämpning och tolkning av eller brott mot kollektivavtalet, ska man på arbetsplatsen eftersträva en förlikning mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Förhandlingarna ska inledas snarast möjligt och senast inom två veckor efter att förhandlingsförslaget har lagts fram. Om frågan inte kan lösas på arbetsplatsen kan den ifall någondera av de lokala parterna så vill hänvisas till förbunden för avgörande.

I det här fallet uppgörs en av båda parter undertecknad promemoria. Förutom en utredning över själva meningsskiljaktigheten ska man i promemorian anteckna vardera lokala partens ståndpunkt i frågan jämte detaljerade motiveringar. Ett exemplar av promemorian ska ges till bägge lokala parter.

Förhandlingar mellan förbunden. Arbetsdomstolen

Vad gäller förhandlingar mellan förbunden iakttas det som avtalats i TT:s och FFC:s allmänna avtal. Om meningsskiljaktigheten inte heller kan lösas mellan förbunden, kan det föras vidare till arbetsdomstolen för avgörande.

Arbetsfredsförpliktelse

Det är förbjudet att ty sig till arbetsnedläggelse (strejk eller lockout) eller andra åtgärder för att utöva påtryckning på den andra parten eller för att förhindra arbetets normala gång i samband med en stridsfråga.

IX SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

43 § Möten inom industribranschernas fackförbunds förvaltningsorgan

En arbetstagare som valts till ledamot i TEAM Industribranschernas fackförbund rf:s styrelse, fullmäktige eller förbundsmöte har rätt att bli befriad från arbetet för att delta i dessa förvaltningsorgans officiella möten. Arbetstagaren ska meddela om sin avsikt att delta i mötet så snabbt som möjligt och lägga fram en adekvat utredning över behovet av befrielse från arbetet.

44 § Kollektivavtalets giltighet. Avtalsexemplar

Kollektivavtalets giltighet

Detta kollektivavtal gäller fr.o.m. 1.12.2016 t.o.m. 30.11.2017 och förlängs även därefter med ett år i sänder, om inte någondera parten senast två (2) månader innan avtalet löper ut skriftligen har sagt upp avtalet.

Avtalsexemplar

Detta kollektivavtal har gjorts upp i två identiska exemplar, ett för varje avtalspart.

Kollektivavtal för arbetstagare inom gummiindustrin

Helsingfors den 20 juni 2016

GUMMIINDUSTRIN RF   TEAM   INDUSTRIBRANSCHERNAS   FACKFÖR-
BUND RF

Sami Nikander

Heli Puura

GUMMIINDUSTRIN RF
TEAM INDUSTRIBRANSCHERNAS FACKFÖRBUND RF

LÖNEGRUNDER FÖR YRKESARBETARE I REPARATIONSVERKSTÄDERNA

Tid 13 november 2013

Plats Kemiindustrin rf

Närvarande Sami Nikander Gummiindustrin rf
Timo Vallittu TEAM Industribranschernas fackförbund rf

1 § Lönegrunderna

Minimilönerna för yrkesarbetare i gummiindustrins reparationsverkstäder avviker från 5 § i kollektivavtalet enligt följande:

Yngre yrkesarbetare

En arbetstagare som har avlagt en allmän 2- eller 3-årig yrkesskolutbildning inom den egna branschen och har arbetat två år i sitt yrke eller ett år ifall han eller hon visat god förmåga till utveckling.

Äldre yrkesarbetare

Arbetstagaren ska i sitt yrke ha följande kompetenser:

- a) Arbete utgående från ritningar eller motsvarande arbetsbeskrivningar
- b) Självständig arbetsprestation
- c) Kännedom om och behärskande av användningen av den egna branschens arbetsmaskiner
- d) Behärskande av mått- och arbetsredskap

Den ovan nämnda kompetensen uppnås i allmänhet då arbetstagaren har arbetat fem år i sitt yrke. I det här fallet räknas slutförda studier enligt undervisningsprogrammet i en yrkesskola inom den egna branschen som ersättande motsvarande hälften av tiden i arbete.

Vid bestämmande av kompetens kan man som hjälpmedel använda de principer som ingår i system för klassificering av kompetens

Krävande eller ansvarsfulla specialyrkesarbeten

Med beaktande av lokala skillnader i uppgifternas krav samt i arbetstagarnas individuella kompetens anses det lämpligt att ungefär 25 procent av de yrkesarbetare i reparationsverkstäder som har den kompetens som krävs av ovan nämnda s.k. äldre yrkesarbetare skulle höra till den här gruppen.

Beroende på uppgiftens kravnivå och arbetstagarens kompetens kan de personliga tidlönerna för s.k. yngre och s.k. äldre yrkesarbetare differentieras i nedanstående tabeller inom löneområdena mellan minimilönerna samt vad gäller arbetstagare som arbetar i krävande eller ansvarsfulla specialyrkesarbeten kan de personliga tidlönerna differentieras ovanför dessa.

2 § Minimilönerna

från början av den lönebetalningsperiod som börjar 1.1.2016 eller närmast därefter:

Euro / timme

S.k. yngre yrkesarbetare	10,94
S.k. äldre yrkesarbetare	11,66
Specialyrkesarbete	12,15

3 § Uppföljning av löneutvecklingen

Under avtalsperioden förhandlas lokalt två gånger i året om lönerna för reparationsverkstädernas arbetstagare utgående från den allmänna löneutvecklingen, med speciell uppmärksamhet fäst på metallbranschens förtjänstutveckling.

4 § Rekommendation att göra upp en arbetsskiftsförteckning

Förbunden rekommenderar att arbetsgivaren gör upp en arbetsskiftsförteckning för de arbetstagare i reparationsverkstäder som på arbetsgivarens order gör underhållsarbete i veckoskiftet. Arbetsskiftsförteckningen görs upp för den tid under vilken arbetstagarnas ordinarie arbetstid utjämnas till ett genomsnitt på 40 timmar i veckan.

5 § Tillämpande av protokollet på vissa maskinställare

Bestämmelserna i detta protokoll tillämpas även på sådana maskinställare som med tanke på sin uppgifts kravnivå och sin yrkeskompetens kan jämföras med reparationsverkstädernas yrkesarbetare.

6 § Giltighetstid och bindande verkan

Lönegrunderna samt de justerade personliga tidlönerna som överenskommit i detta protokoll träder i kraft vid samma tidpunkt som kollektivavtalet för gummiindustrin.

Detta protokoll har samma kraft och är lika förpliktande som kollektivavtalet för gummiindustrin.

7 §   Protokollens justering och godkännande

Detta protokoll anses justerat och godkänt med bägge parter's underteckningar.

GUMMIINDUSTRIN RF   TEAM   INDUSTRIBRANSCHERNAS   FACKFÖR-
BUND RF

Sami Nikander

Timo Vallittu

TT-FFC ALLMÄNT AVTAL 10.5.2001

KAPITEL 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Utgångspunkter

Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund (TT) och Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC strävar efter att själva och bland sina egna medlemsorganisationer samt på arbetsplatserna främja förhandlingsrelationer och avtalsverksamhet samt påverka förberedandet av möjligheterna till trepartsavtal i samhälleliga beslut.

Avtalsparterna strävar efter att utveckla dessa målsättningar genom att utnyttja olika samarbetsformer samt övervaka redan ingångna avtal.

Grundläggande rättigheter

Föreningsfriheten som hör till medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter är okränkbar. Detta gäller både arbetsgivare och arbetstagare. En arbetstagare har rätt att grunda och verka i fackföreningsorganisationer, och han får inte på grund av detta sägas upp eller diskrimineras i sitt arbete. Företagens personal har rätt att välja representanter att företräda dem i ärenden som ska behandlas inom företagen. Rätt att välja representanter samt dessas rättigheter och skyldigheter har fastställts i lagar, i detta avtal och i andra avtal. Som utgångspunkt för avtalsbestämmelserna är säkerhet och hälsa, odiskriminerbarhet och jämlik behandling för den enskilda arbetstagaren.

Direktionsrätt

Arbetsgivaren har rätt att anställa och säga upp arbetstagare samt att bestämma över ledningen av arbetet.

Parternas förhandlingar och begärande av utlåtanden

När TT eller FFC föreslår arbetsmarknadsförhandlingar, bör de i mån av möjlighet inledas utan dröjsmål. Organisationerna medverkar till uppkomsten av branschvisa kollektivavtal i enlighet med sina bestämmelser.

Medlemsorganisationerna kan gemensamt be TT och FFC om utlåtande angående tolkningen av avtalen.

De av kollektivavtalsparterna utsedda representanterna har, då särskilt överenskommit med arbetsgivaren, rätt att bekanta sig med förhållandena på de arbetsplatser där de medlemmar som de representerar arbetar.

Förhandsanmälan om arbetskonflikt

Innan politiska eller solidariska arbetsstridsåtgärder vidtas ska riksförlikningsmannen och vederbörande arbetsgivar- eller tjänstemannaförbund underrättas om möjligt minst fyra dagar innan. Anmälan ska innehålla uppgifter om orsaken till den tilltänkta arbetsstriden, tidpunkten då den inleds och dess omfattning.

Tillämpningsområde

Detta avtal tillämpas med nedan nämnda begränsningar inom företag som är medlemmar i Industrins och Arbetsgivarernas Centralförbunds medlemsförbund. Med arbetsplats avses i detta avtal produktionsenhet eller därmed motsvarande funktionell enhet i företag som är medlem i Industrins och Arbetsgivarernas Centralförbund.

Organisations- o.d. förändringar

När verksamheten vid en arbetsplats väsentligt har inskränkts, utvidgats eller genomgått en väsentlig organisationsförändring till följd av att rörelsen överlåts, fusioneras, bolagiseras eller det sker någon annan motsvarande förändring, anpassas samarbetsorganisationen i enlighet med principerna i detta avtal så att den motsvarar den förändrade storleken och strukturen på arbetsplatsen.

Laghänvisningar

Till den del man inte har avtalat om något annat iakttas lagen om samarbete i företag (725/78), lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73) samt förordningen om tillsynen över arbetarskyddet (954/73), vilka inte är delar av detta avtal.

KAPITEL 2 SAMARBETE PÅ ARBETSPLATSEN

Utvecklingsverksamhet

Arbetstagarna och deras representanter ska i enlighet med principerna i detta avtal kunna delta i utvecklingen av arbetsorganisationer, teknologi, arbetsförhållanden och arbetsuppgifter och i genomförandet av ändringar.

I samband med utvecklingsverksamheten och tillämpningen av eventuell ny teknologi ska man eftersträva att arbetet får ett meningsfullt, omväxlande och utvecklande innehåll samt att produktiviteten förbättras. På så sätt ges arbetstagaren möjlighet till utveckling i sitt arbete och ökad beredskap att ta emot nya arbetsuppgifter.

De åtgärder som vidtas får inte leda till en sådan ökning av den totala belastningen att den medför risk för arbetstagarens hälsa eller säkerhet.

I samarbete mellan parterna på en arbetsplats följer man med lämpliga mellanrum upp utvecklingen av produktiviteten, produktionen och personalen. Man kommer lokalt överens om behövliga uppföljningssystem och nyckeltal.

Genomförande av samarbetet

Samarbetet mellan arbetsgivaren och arbetstagarna kan ske i en delegation av permanent karaktär, i projektgrupper som tillsätts för att genomföra utvecklingsprojekt eller vid förhandlingar mellan arbetsgivaren och personalen. I en projektgrupp som bildas för att genomföra ett utvecklingsobjekt ska företaget och dess arbetstagare vara jämbördigt representerade. Arbetstagarna utser sina representanter i första hand bland arbetstagare i den enhet där projektet ska genomföras.

Om inte annat avtalas ska på företaget eller en del av det tillsättas en förhandlingsdelegation enligt samarbetslagen när antalet personal överskrider 200, ifall samtliga personalgrupper önskar detta.

För att genomföra utvecklingsverksamheten kan lokalt avtalas om tillsättandet av ett sådant samarbetsorgan som behandlar ärenden som gäller utvecklingsverksamhet. Samarbetsorganet kan ersätta särskilda samarbets- och arbetarskyddskommissioner samt övriga motsvarande kommissioner. Samma samarbetsorgan kan också ansvara för åtgärder och planer enligt lagen om samarbete, lagen om tillsyn över arbetarskyddet, lagen om företagshälsovård (743/78) och lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/86), i den omfattning man lokalt kommer överens om.

Ifall arbetsgivaren i företagets utvecklingsverksamhet utnyttjar en utomstående konsults tjänster, är arbetsgivaren ansvarig för att konsultföretagets verksamhet sker i enlighet med detta avtal.

Det är viktigt att planeringen av utvecklingsåtgärder och genomförandet av dessa i praktiken kopplas nära samman med företagets personalpolitik, i synnerhet med anställning av personal, främjande av jämställdhet, interna förflyttningar, utbildning, information, arbetarskydd, upprätthållande av arbetsförmågan och företagshälsovård.

Hälsofrämjande arbete på arbetsplatsen

Verksamhet som upprätthåller arbetsförmågan på arbetsplatserna sker i samarbete mellan linjeledningen, personaladministrationen, företagshälsovården och arbetarskyddsorganisationen. De principer för det hälsofrämjande arbetet på arbetsplatserna med hjälp av vilka de anställdas arbetsförmåga och möjligheter att klara sig i arbetet upprätthålls ska inskrivas i arbetarskyddets verksamhetsprogram eller i företagshälsovårdens verksamhetsplan. Om så överenskomms kan de ovan nämnda principerna även inskrivas i den plan för utvecklingsverksamhet eller i en motsvarande plan som görs upp på arbetsplatsen. Arbetarskyddschefens och arbetarskyddsfullmäktigs uppgift är att delta i uppläggnings-, genomförande- och uppföljningen av planen.

KAPITEL 3 SAMARBETSUPPGIFTER OCH SAMARBETSORGANISATIONER

3.1 Bestämmelser som gäller förtroendemän

Val av förtroendeman

Med förtroendeman avses i detta avtal, om inte annat framgår av texten, av en fackavdelning utvald huvudförtroendeman och förtroendeman för en arbetsavdelning eller motsvarande enhet. Med fackavdelning avses i detta avtal registrerade underföreningar till de undertecknade fackförbunden.

Förtroendemannen ska vara arbetstagare på arbetsplatsen och som arbetstagare förtrogen med förhållandena på arbetsplatsen. I fall på arbetsplatsen endast har valts en förtroendeman, är han eller hon den huvudförtroendeman som avses i detta avtal. Man kan lokalt avtala om att huvudförtroendemannen sköter arbetarskyddsfullmäktigens uppgifter eller tvärtom.

Förutom val av huvudförtroendeman avtalar man lokalt, på basis av fackavdelningens förslag, om för vilken avdelning eller enhet som motsvarar en avdelning det ska väljas en förtroendeman. Då ska man beakta att de överenskomna verksamhetsområdena är ändamålsenliga och till sin omfattning sådana att det främjar behandlingen av ärenden i enlighet med förhandlings-systemet. Vid bedömningen ska även beaktas bl.a. antalet arbetstagare på avdelningen och förtroendemannens möjligheter att även med beaktande av skiftarbete möta arbetstagarna på avdelningen. Man kan lokalt komma överens om att ovan nämnda förtroendeman sköter arbetarskyddsombudets uppgifter eller tvärtom.

Fackavdelningen har rätt att förrätta valet av förtroendeman på arbetsplatsen. Om valet förrättas på arbetsplatsen, ska fackavdelningens samtliga medlemmar beredas möjlighet att delta i valet. Anordnande och förrättande av valet får dock inte störa arbetet. Om valtider och vallokaler ska avtalas med arbetsgivaren senast 14 dygn före förrättandet av valet. Arbetsgivaren bereder de av fackavdelningen utsedda personerna möjlighet att förrätta valet.

Uppgifter

Förtroendemannens huvudsakliga uppgift är att fungera som fackavdelningens representant i frågor som gäller tillämpning av kollektivavtalet.

Förtroendemannen representerar fackavdelningen i ärenden som hänför sig till tillämpningen av arbetslagstiftning och i frågor som i allmänhet beträffar förhållandena mellan arbetsgivaren och arbetstagaren och företagets utveckling. Förtroendemannens uppgift är också att för sin del verka för att upprätthålla och utveckla förhandlings- och samarbetsrelationerna mellan företaget och personalen.

Förhandlingsordning

Om det uppstår oklarheter eller meningsskiljaktigheter om arbetstagarens lön eller tillämpningen av de lagar och avtal som hänför sig till anställningsförhållandet ska förtroendemannen ges all information som påverkar utredningen av fallet.

Frågor som berör anställningsförhållandet ska arbetstagaren utreda med sin chef. Om arbetstagaren inte direkt har fått det ovan nämnda ärendet utrett med sin chef, kan han eller hon överföra ärendet till förhandlingar mellan förtroendemannen för avdelningen eller en motsvarande enhet och arbetsgivarens representant. Om ärendet inte kan utredas på detta sätt kan ovan nämnda förtroendemann överföra ärendet till huvudförtroendemannen.

När de lokala parterna gemensamt kräver det har de förbund som omfattas av kollektivavtalet rätt att sända sin representant till den lokala tvisteförhandlingen.

Om en meningsskiljaktighet som uppkommit på arbetsplatsen inte kan lösas lokalt, iakttas förhandlingsordningen enligt kollektivavtalet.

Om meningsskiljaktigheten berör avslutande av den förtroendemans anställningsförhållande som avses i detta avtal, ska lokala förhandlingar och förhandlingar mellan organisationerna därutöver inledas och föras utan dröjsmål efter att grunden för avslutandet har bestridits.

3.2 Bestämmelser om arbetarskydd

Arbetsgivaren utser en arbetarskyddschef för arbetarskyddssamarbetet. Arbetstagarnas rätt att välja en arbetarskyddsfullmäktig och vice fullmäktige fastställs enligt lagen om tillsynen över arbetarskyddet och sökande av ändring i arbetarskyddsärenden.

Uppgifter

Utöver de övriga uppdrag som omfattas av arbetarskyddssamarbetet är arbetarskyddschefens uppgift att ordna, upprätthålla och utveckla arbetarskyddssamarbetet. Arbetarskyddsfullmäktigens uppgifter fastställs enligt lagen och förordningen om tillsynen över arbetarskyddet. Dessutom sköter arbetarskyddsfullmäktigen andra uppgifter som enligt andra lagar och avtal ankommer på honom. Om man lokalt inte har avtalat om övriga uppgifter, hör det till arbetarskyddsombudets uppgifter att delta i behandlingen och genomförandet av samarbetsfrågor med anknytning till arbetarskyddet inom hans eller hennes verksamhetsområde. Då arbetarskyddsfullmäktigen är förhindrad sköter vicefullmäktigen sådana uppdrag som hör till arbetarskyddsfullmäktigen och som inte kan framskjutas till att skötas efter att arbetarskyddsfullmäktigen inte längre är förhindrad.

Ombud

Om val av arbetarskyddsombud, om antalet ombud, deras uppgifter och verksamhetsområde avtalas lokalt i enlighet med samma valprinciper som överenskommits i tredje stycket i punkt 3.1 om valet av förtroendemän. Dessutom ska arbetarskyddsriskerna och övriga faktorer som påverkar arbetsförhållandena beaktas. Arbetstagarna på arbetsplatsen utser skyddsombudet bland sig.

Kommission

Om val av övriga samarbetsorgan som främjar arbetarskydd samt om en ändamålsenlig samarbetsform avtalas lokalt med beaktande av arbetsplatsens karaktär och omfattning, antalet arbetstagare och uppgifternas natur samt övriga omständigheter. Om man inte kommit överens om en annan samarbetsform, tillsätts en arbetarskyddskommission för arbetarskyddssamarbetet.

Begränsning av tillämpningsområdet

Bestämmelserna om arbetarskydd i detta avtal tillämpas när minst 20 arbetstagare regelbundet arbetar på arbetsplatsen. I motsats till bestämmelsen i föregående mening ska likväl en arbetarskyddsfullmäktig utses när antalet arbetstagare är minst 10.

3.3 Meddelanden

Fackavdelning eller motsvarande enhet ska skriftligen meddela arbetsgivaren om valda förtroendemän, om när suppleanten fungerar som huvudförtroendemännens ställföreträdare, om när arbetarskyddsfullmäktig eller skyddsombud handhar förtroendemannauppgifter och om när förtroendemännen handhar arbetarskyddsuppgifter. När en ersättare vikarierar för arbetarskyddsfullmäktig ska arbetarskyddsfullmäktig underrätta arbetsgivaren skriftligen. Arbetsgivaren meddelar förtroendemännen vem som sköter förhandlingarna med dem på företags vägnar.

KAPITEL 4 BESTÄMMELSER SOM GÄLLER FÖRTROENDEMÄNNENS, ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGS OCH ARBETARSKYDDSOMBUDETS STÄLLNING

4.1 Befrielse från arbete och ersättning för inkomstbortfall

Befrielse

För handläggande av uppgifterna beviljas huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen vid behov tillfällig, regelbundet återkommande eller total befrielse från arbetet. Andra förtroendemän än huvudförtroendemannen, skyddsombudet samt andra representanter för personalen, vilka enligt detta avtal deltar i samarbete mellan företaget och personalen, beviljas vid behov tillfällig befrielse från arbetet.

Då man bedömer behovet av befrielse ska uppmärksamhet fästas bland annat vid antalet arbetstagare som ingår i personalgruppen, produktionens och verksamhetens art samt antalet uppgifter.

Ifall huvudförtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktig har befriats från sitt arbete under regelbundet återkommande bestämda tidsperioder, ska han eller hon huvudsakligen sköta sitt uppdrag under denna tid. Arbetsledningen ska dock bevilja befrielse från arbetet för att sköta nödvändiga ärenden även under övrig tid som är lämplig med tanke på arbetet. Arbetsgivaren betalar ersättning till huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen för inkomstbortfallet för ovan nämnda tider.

Om man inte har avtalat annorlunda om arbetarskyddsfullmäktigens befrielse från arbetet, beräknas arbetarskyddsfullmäktigens tidsanvändning enligt de branschvisa koefficienterna som trädde i kraft 1.4.1986. Befrielsen är dock alltid minst fyra timmar under fyra på varandra följande veckor.

Ifall förtroendemanna- och arbetarskyddsuppdragen har kombinerats och de sköts av en och samma person beaktas detta som en ökande faktor när man kommer överens om befrielsen från arbetet.

Ersättning för inkomstbortfall

Arbetsgivaren ersätter den inkomst som den i detta avtal avsedda personalrepresentanten förlorar antingen på grund av deltagande i en lokal förhandling med arbetsgivarnas representanter eller när han eller hon i övrigt utför med arbetsgivaren överenskomna uppgifter.

Om en förtroendeman, arbetarskyddsfullmäktig, ett skyddsombud eller en medlem av arbetarskyddskommissionen eller annat samarbetsorgan som motsvarar arbetarskyddskommissionen utför med arbetsgivaren överenskomna uppgifter utom ordinarie arbetstid, betalas för sålunda förlorad tid övertidsersättning eller så överenskommer man med honom om annan extra ersättning.

Den medeltimförtjänst som används vid beräkningen av ersättning för inkomstbortfall avtalas branschvis, om man inte mellan förbunden kommit överens om ersättning av inkomstbortfall på något annat sätt.

4.2 Ställning

Anställningsförhållande

Förtroendemannen, arbetarskyddsfullmäktig, skyddsombudet och övriga personalrepresentanter är i sitt anställningsförhållande gentemot arbetsgivaren i samma ställning oberoende av om han eller hon sköter sina förtroendeuppdrag vid sidan av sitt eget arbete eller om han eller hon har beviljats delvis eller total befrielse från arbetet. De är skyldiga att själva följa allmänna arbetsvillkor, arbetstider och arbetsledningens order samt andra ordningsföreskrifter.

Lokaler

För huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen ordnar arbetsgivaren ett ändamålsenligt utrymme där de för deras arbete behövliga tillbehören kan förvaras. Då arbetsplatsens storlek förutsätter speciella arbetsrum, ordnar arbetsgivaren med ändamålsenliga utrymmen där man kan föra de samtal som anses nödvändiga med tanke på skötseln av uppdragen. För skötseln av sina uppgifter har huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen rätt att använda företagets sedvanliga kontors- o.d. material. Om praktiska arrangemang avtalas lokalt.

Löne- och omplaceringsskydd

En förtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktigs möjligheter att förkovra sig eller avancera i sitt yrke får inte försämrats på grund av ifrågavarande uppgift. Han får inte medan han sköter denna syssla eller med anledning därav flyttas till ett sämre avlönat arbete än det han hade då han valdes till ifrågavarande uppgift. Han får inte heller förflyttas till ett arbete av mindre värde, ifall arbetsgivaren kan erbjuda honom annat arbete som motsvarar hans yrkesskicklighet. Om en till huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig vald persons ordinarie arbete försvårar skötseln av förtroendeuppgifterna, bör åt honom ordnas ett annat arbete med beaktande av förhållandena på arbetsplatsen och av hans yrkesskicklighet. Ett dylikt arrangemang får inte medföra en sänkning av förtjänsten. Förtjänstutvecklingen för en huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig bör motsvara förtjänstutvecklingen i företaget.

I fall arbetarskyddsombudet tillfälligt måste förflyttas till ett arbete utanför sitt verksamhetsområde, ska man sträva efter att förflyttningen inte oskäligt stör skötseln av uppdragen som arbetarskyddsombud.

Upprätthållande av yrkesskickligheten

Efter att en huvudförtroendemanns eller arbetarskyddsfullmäktigs förtroendepgifter har upphört bör han tillsammans med arbetsgivaren utreda huruvida hans yrkesskicklighet som arbetstagarare bibehållits eller förutsätter yrkesutbildning för återgång till den tidigare uppgiften eller motsvarande arbete. Arbetsgivaren ordnar den utbildning som utredningen förutsätter. När man avväger vad utbildningen bör innehålla beaktas hur lång befrielsen från arbetet varit, verksamhetsperiodens längd och de ändringar som skett i arbetsmetoderna under denna tid.

Överlåtelse av rörelse

Huvudförtroendemanns och arbetarskyddsfullmäktigs ställning fortgår som sådan trots överlåtelse av rörelse, om den överlåtna rörelsen eller del av denna förblir självständig. Om rörelsen som överlåts eller en del av den förlorar sin självständighet, har huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktig rätt till efterskydd så som avses i punkt 4.3 i detta avtal från och med det att mandatperioden som föranleds av att rörelsen överlåts löper ut.

4.3 Anställningsskydd

Ekonomiska och produktionsrelaterade grunder för uppsägning

Om företagets arbetskraft sägs upp eller permitteras på grund av ekonomiska eller produktionsrelaterade orsaker, får huvudförtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktig inte sägas upp eller permitteras om inte produktionsenhetens verksamhet helt avbryts. Ifall man i samråd med huvudförtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktig konstaterar att han eller hon inte kan erbjudas arbete som motsvarar hans eller hennes yrke eller arbete som annars lämpar sig för honom eller henne, är det emellertid möjligt att avvika från denna bestämmelse.

Individuellt skydd

En annan förtroendeman än huvudförtroendemannen kan enligt 7 kap. 10 § 2 mom. i arbetsavtalslagen sägas upp eller permitteras endast när arbetet upphör helt och hållet och arbetsgivaren inte kan ordna sådant arbete som motsvarar förtroendemannens yrkesskicklighet eller som annars är lämpligt eller omskola honom eller henne för annat arbete på det sätt som avses i 7 kap. 4 § i arbetsavtalslagen.

En förtroendemanns eller arbetarskyddsfullmäktigs arbetsavtal får inte sägas upp på individuella grunder ifall inte majoriteten av de arbetstagarare förtroendemannen representerar givit sådant samtycke som avses i 7 kap. 10 § 1 mom. i arbetsavtalslagen.

En förtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktigs arbetsavtal får inte hävas eller som hävt behandlas i strid med bestämmelserna i 8 kap. 1-3 § i arbetsavtalslagen. Det är inte möjligt att häva arbetsavtalet på grund av att han eller hon har brutit mot ordningsföreskrifterna om han eller hon inte samtidigt upprepade gånger eller väsentligt samt trots varning har underlåtit att uppfylla sin arbetsförpliktelse.

Kandidatskydd

Ovan nämnda bestämmelser om anställningsskydd ska även tillämpas på en huvudförtroendemannakandidat som fackavdelningsmötet har utsett och om vars kandidatur fackavdelningen skriftligen har meddelat arbetsgivaren, samt på en arbetarskyddsfullmäktigekandidat vars kandidatur skriftligen har meddelats arbetarskyddskommissionen eller ett annat motsvarande samarbetsorgan. Kandidatskyddet börjar dock tidigast 3 månader före den kandiderande huvudförtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktigens mandattid börjar och upphör för annan än den i valet valdas del när valresultatet konstaterats.

Efterskydd

Bestämmelser om anställningsskydd ska även tillämpas på en arbetstagare som har verkat som huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig sex månader efter att hans eller hennes ifrågavarande uppdrag har upphört.

Ersättningar

Om en förtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktigs arbetsavtal har avslutats i strid mot detta avtal, ska arbetsgivaren ersätta honom eller henne med minst 10 och högst 30 månaders lön. Ersättningen ska fastställas enligt grunderna i 12 kap. 2 § 2 mom. i arbetsavtalslagen. Kränkning av rättigheterna i detta avtal ska beaktas som en faktor som höjer ersättningens belopp. Om 20 eller färre arbetstagare och tjänstemän regelbundet arbetar vid en produktionsenhet eller motsvarande verksamhetsenhet, är den ovan nämnda ersättningen till arbetarskyddsfullmäktigen lika med lönen för minst fyra månader och högst den ersättning som fastställs enligt 12 kap. 2 § 1 mom.

Ersättningen för en enligt detta avtal ogrundad permittering fastställs i enlighet med 12 kap. 1 § 1 mom. i arbetsavtalslagen.

4.4

Ersättare

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på vice huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigs ersättare under den tid som de i enlighet med anmälan som förutsätts i detta avtal vikarierar för förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktig.

KAPITEL 5 ARBETSGIVARENS INFORMATIONSSKYLDIGHET

Uppgifter om lönestatistik och personal

Om man inte branschvis eller lokalt kommer överens om något annat har huvudförtroendemannen rätt att för skötseln av sina uppgifter få uppgifter motsvarande TT:s kvartalsstatistik om arbetstagarnas förtjänstnivå och struktur inom hans verksamhetsområde omedelbart efter att TT:s lönestatistik har färdigställts, förutsatt att de löneuppgifter som ska samlas in om företaget kan grupperas enligt statistikindelningen inom branschen. Löneuppgifter som gäller arbetstagargrupper på mindre än sex personer lämnas inte.

Om branschen eller arbetsplatsen inte har en lönestatistik med det innehåll som förutsätts ovan, ska man avtala separat om de löneuppgifter som ges till huvudförtroendemannen.

Dessutom har huvudförtroendemannen rätt att få skriftlig information om namn och lönegrupp eller motsvarande samt om tidpunkten för då anställningen började för de arbetstagare som omfattas av hans eller hennes verksamhetsområde, om branschvis eller lokalt inte annat avtalas. Uppgifterna ges en gång om året för de arbetstagare som då är anställda vid företaget.

Huvudförtroendemannen har rätt att inom sitt verksamhetsområde göra sig förtrogen med på företaget gällande system för arbetsprissättning och regler för hur miljötilläggen i olika löneformer fastställs och beräknas. Huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen har rätt att få uppgifter om underentreprenörer som verkar inom deras verksamhetsområde och om arbetskraften som är anställd hos dessa på arbetsplatsen.

Uppgifter om utomstående arbetskraft

Arbetsgivaren informerar huvudförtroendemannen på förhand om hyrd arbetskraft som ska delta i produktions- och underhållsarbeten. Om detta inte på grund av arbetets brådskande karaktär eller annan motsvarande orsak är möjligt, kan meddelandet av uppgifterna under dessa förhållanden också ske i efterhand utan dröjsmål. Ovan nämnda uppgifter meddelas också i mån av möjlighet arbetarskyddsfullmäktigen.

Arbetstidsbokföring

Huvudförtroendemannen har rätt att göra sig förtrogen med den förteckning som gjorts upp över nöd- och overtidsarbete enligt arbetstidslagen (605/96) så som arbetarskyddsfullmäktig enligt lagen har rätt till.

Uppgifternas konfidentiella natur

Huvudförtroendemannen erhåller ovan nämnda uppgifter konfidentiellt för att utföra sina uppgifter.

Författningar

Arbetsgivaren anskaffar för arbetarskyddsfullmäktigens, arbetarskyddsombudets och övriga arbetarskyddsorgans bruk de lagar, förordningar och övriga arbetarskyddsbestämmelser som är nödvändiga för skötseln av deras respektive uppgifter.

Uppgifter om företaget

Arbetsgivaren ska ge personalen eller dess företrädare följande uppgifter:

Efter fastställandet av företagets bokslut en utredning om företagets ekonomiska ställning som baserar sig på bokslutet.

Minst två gånger per räkenskapsår en enhetlig utredning över företagets ekonomiska situation, av vilken framgår framtidsutsikterna för företagets produktion, sysselsättningsläge, lönsamhet och kostnadsstruktur.

Årligen en personalplan som innehåller uppskattningar av förväntade förändringar i personalens antal, kvalitet och ställning.

Utan dröjsmål väsentliga förändringar i ovan nämnda uppgifter.

På företag med regelbundet minst 30 anställda ges företagets bokslutsuppgifter som avses i 11 § 2 mom. i lagen om samarbete inom företag till personalens företrädare på begäran i skriftlig form.

I samband med presentation av bokslutsuppgifter, redogörelser för företagets ekonomiska situation och personalplaner är det ändamålsenligt att informera personalen eller dess representanter om olika verksamhetsenheters resultat, produktion och utsikter beträffande utvecklingen med hjälp av nyckeltal som klargör dessa.

De allmänna principer eller anvisningar som iakttas på företaget i fråga om personalärenden samt företagets verksamhets- och personalorganisation ska delges arbetstagarna på arbetsplatsen.

Parterna rekommenderar att man i samband med presentationen av ovan avsedda uppgifter beträffande företagets ekonomi i mån av möjlighet också ska redogöra för de allmänna konjunkturmässiga och ekonomiska utsikterna för branschen.

Sekretessplikt

Då arbetstagarna på företaget eller personalföreträdarna enligt detta avtal har fått uppgifter om arbetsgivarens affärs- och yrkeshemligheter får dessa uppgifter endast behandlas mellan de arbetstagare och personalföreträdare som berörs av ärendet, om inte annat avtalas mellan arbetsgivaren och de som är berättigade till information. När arbetsgivaren meddelar om tystnadsplikten bör han eller hon precisera vilka uppgifter som är sekretessbelagda och hur lång tid uppgifterna ska hemlighållas. Innan arbetsgivaren meddelar att det är fråga om en affärs- eller yrkeshemlighet presenteras grunderna för sekretessplikten för vederbörande arbetstagare eller representant för personalen.

KAPITEL 6 PERSONALENS INBÖRDES INFORMATIONSVERKSAMHET OCH ORDNANDE AV MÖTEN

En registrerad underförening till ett förbund som är part i det kollektiv-avtal som ska tillämpas på arbetsplatsen och dess avdelning eller fackklubb på arbetsplatsen har rätt att på arbetsplatsen eller i andra överenskomna lokaler arrangera möten i arbetsmarknadsärenden eller frågor angående arbetsförhållandena på arbetsplatsen enligt vad man kommit överens om mellan centralorganisationerna, branschvis eller i enlighet med hävdvunnen praxis på arbetsplatsen.

Personalsammanslutningen som nämns i föregående stycke har rätt att utanför arbetstiden, antingen före arbetstidens början, under matrasten eller efter arbetstidens upphörande till sina medlemmar dela ut sina möteskallelser eller skriftliga meddelanden som i övrigt hänför sig till arbetsmarknadsfrågor i matsalen, omklädningsrummet eller på en annan motsvarande plats som man kommer överens om med arbetsgivaren utanför den ordinarie arbetsplatsen, såsom fabrikssalen eller liknande. Namnet på den som delat ut meddelandet ska finnas antecknat på meddelandet.

Ifall det på arbetsplatsen kommer ut ett för personalen avsett informationsblad har den ovan nämnda personalsammanslutningen rätt att utnyttja detta för publiceringen av ovan nämnda mötesmeddelanden eller tillkännagivanden eller publicera dessa på en anslagstavla som arbetsgivaren ställt till arbetstagarnas förfogande. Den som sätter upp meddelanden på anslagstavlan ansvarar för dess innehåll och skötsel.

KAPITEL 7 UTBILDNING

7.1 Yrkesutbildning

När arbetsgivaren ordnar utbildning åt en arbetstagare eller hänvisar arbetstagaren till sådan utbildning som anknyter till arbetstagarens yrke, ersätts de direkta kostnaderna för utbildningen och inkomstbortfallet under ordinarie arbetstid enligt den genomsnittliga timförtjänsten, om inte annat avtalats i kollektivavtalet i fråga. Sker utbildningen helt utanför arbetstid, ersätts de direkta kostnader som föranleds av utbildningen. Att det är fråga om en utbildning som avses i denna paragraf konstateras före anmälingen till utbildningen.

Med direkta kostnader avses resekostnader, kursavgifter, kostnader för undervisningsmaterial i enlighet med kursprogrammet, helpensionsavgifter vid internatkurser och för andra än internatkursers del, de ersättningar för resekostnader som fastställs i enlighet med kollektivavtalet i fråga. Inkomstbortfallet under ordinarie arbetstid ersätts för både kurs- och resetiden. För den tid som utanför arbetstiden används till utbildning eller till resor som utbildningen förutsätter betalas ingen ersättning. Lönen för en arbetstagare med vecko- eller månadslön sänks inte för den tid som åtgår till kursen och till de resor som deltagandet i kursen förutsätter.

7.2 Gemensam utbildning

Utbildning som främjar samarbetet på arbetsplatsen arrangeras av centralorganisationerna eller deras medlemsförbund gemensamt, av samarbetsorganen för centralorganisationerna eller deras medlemsförbund eller av arbetsgivar- och arbetstagarparten gemensamt på arbetsplatsen eller annorstädes.

Parterna konstaterar att det mest ändamålsenliga sättet att ordna den gemensamma utbildningen i regel är arbetsplats-specifikt, eftersom det är det bästa sättet att beakta de lokala omständigheterna.

Grundkurser i arbetarskyddssamarbete samt specialkurser som krävs för arbetarskyddssamarbetet är sådan gemensam utbildning som avses i denna punkt. En medlem i arbetarskyddskommittén, arbetarskyddsfullmäktig, vicefullmäktig och arbetarskyddsombudet kan under förutsättningarna i detta avtal delta i en grundkurs. Arbetarskyddsfullmäktig kan under samma förutsättningar delta i en specialkurs.

Till den som deltar i utbildningen betalas ersättning i enlighet med det som bestäms i punkt 7.1. Om deltagande i utbildning avtalas, beroende på utbildningens natur, lokalt i ifrågavarande samarbetsorgan eller mellan arbetsgivaren och förtroendemannen.

Bestämmelserna om gemensam utbildning tillämpas också vid utbildning som hänför sig till medinflytandesystem och lokala avtal. Arbetsgivaren och personen i fråga kan också sinsemellan avtala om deltagande i utbildning. Parterna rekommenderar att deras egna och medlemsförbundens utbildningsanstalter och medlemsförbunden gemensamt vidtar åtgärder för att ordna olika utbildningsalternativ som gäller medinflytandesystem och lokala avtal. Parternas utbildningsarbetsgrupp följer upp hur det ovan nämnda utbildningsutbudet förverkligas.

7.3 Fackföreningsutbildning, anställningsförhållandets kontinuitet och anmälningstider

Arbetstagare bereds möjlighet att delta i FFC:s och dess medlemsförbunds kurser som pågår en månad eller kortare tid utan att anställningsförhållandet avbryts, då det är möjligt utan att det medför kännbar olägenhet för produktionen eller företagets verksamhet. Vid bedömningen av ovan nämnda olägenhet beaktas arbetsplatsens storlek. I nekande fall underrättas huvudförtroendemannen senast 10 dagar innan kursen inleds om orsaken till att beviljandet av ledighet skulle medföra kännbar olägenhet. Härvid rekommenderas att man i samråd strävar efter att utreda en eventuell annan tidpunkt för kursen då det inte finns hinder för deltagandet.

Anmälan om avsikten att delta i kursen ska göras så tidigt som möjligt. När kursen pågår högst en vecka bör anmälan göras senast tre veckor innan kursen börjar, och senast sex veckor innan kursen börjar, när det gäller längre kurser.

Innan personen deltar i en ovan avsedd utbildning, ska han eller hon avtala med arbetsgivaren om de åtgärder som deltagandet medför och uttryckligen på förhand fastställa om det är fråga om en sådan utbildning för vilken arbetsgivaren enligt detta avtal betalar ersättningar till arbetstagaren. Samtidigt ska omfattningen av dessa ersättningar bestämmas.

7.4 Ersättningar

För kurser, som arrangeras vid FFC:s eller dess medlemsförbunds kurscentraler eller på grund av särskilda skäl på ett annat ställe och som utbildningsarbetsgruppen har godkänt, och som är nödvändiga med tanke på ifrågavarande persons arbetsuppgifter, är arbetsgivaren skyldig att till en förtroendemann, suppleant för huvudförtroendemannen, arbetarskyddsfullmäktig, vice arbetarskyddsfullmäktig, medlem i arbetarskyddskommission och till ett skyddsombud betala ersättning för inkomstbortfall; till ovan nämnda förtroendemen för högst en månad och till personer med arbetarskyddsförtroendeuppdrag för högst två veckor. Likväl betalas ersättning för utbildningar i anknytning till förtroendemannaverksamheten som arrangerats i ovan nämnda utbildningsinstitut till fackavdelningens ordförande för högst en månad, ifall han eller hon arbetar på ett företag med minst 100 arbetstagare inom branschen och den fackavdelning som han eller hon leder har minst 50 medlemmar.

Dessutom ska den måltidsersättning som centralorganisationerna har kommit överens om betalas som ersättning för de måltidskostnader som kursen förorsakar kursarrangörerna. Ersättningen betalas för de arbetstagare som avses i det föregående stycket och för varje sådan kursdag för vilken det betalas ersättning för inkomstbortfall.

Arbetsgivaren är skyldig att betala ovan avsedda ersättningar till samma person endast en gång för samma eller till innehållet motsvarande utbildning.

7.5 Sociala förmåner

Deltagande i fackföreningsutbildning som avses i avtalet medför inte fram till gränsen på en månad avdrag i fråga om semester-, pensions- eller andra därmed jämförbara förmåner.

KAPITEL 8 ANLITANDE AV UTOMSTÅENDE ARBETSKRAFT

8.1 Allmänt

Företagen anlitar utomstående arbetskraft på två sätt. Det ena sättet baserar sig på ett köpeavtal, ett upphandlingskontrakt, ett entreprenad-, hyres-, uppdrags- eller arbetsavtal eller ett dylikt avtal mellan två självständiga företagare. Då utför utomstående företagare det behövliga arbetet utan att den andra parten har något att göra med arbetsprestationen. Verksamhet som baserar sig på ett sådant avtal kallas i praktiken oftast för underleverans eller underentreprenad.

Det andra sättet går ut på att anlita av arbetskraften baserar sig på s.k. uthyrning av arbetskraft där inlånade arbetstagare (hyrda arbetstagare) som levererats av en rörelse som skaffar arbetskraft arbetar för en annan arbetsgivare under dess ledning och övervakning.

De situationer som nämns ovan i det första stycket kallas nedan för underleverans och de situationer som nämns ovan i det andra stycket kallas nedan för hyrd arbetskraft.

Avtal om underleverans eller hyrning av arbetskraft kompletteras med ett villkor enligt vilket en underleverantör eller ett företag som anlitar hyrd arbetskraft förbinder sig att iaktta det allmänt bindande kollektivavtalet inom sin bransch samt arbets- och sociallagstiftningen.

8.2 Underleverans

Om man på grund av underleverans är tvungen att undantagsvis minska arbetskraften på företaget, ska företaget sträva efter att placera dessa arbetstagare i andra uppgifter inom företaget och, om detta inte är möjligt, uppmana underleverantören, om denne behöver arbetskraft, att anställa de friställda arbetstagare som lämpar sig för underleveransarbetet med tidigare löneförhöjningar.

Arbetsavtalet får inte ges en sådan form enligt vilken det skulle vara fråga om ett ackordsavtal mellan självständiga företagare då det i själva verket är fråga om ett arbetsavtal.

8.3 Hyrd arbetskraft

Företagen ska begränsa anlitaandet av hyrd arbetskraft till att bara gälla utjämnning av arbetstoppar eller till uppgifter som annars är tids- eller kvalitetsmässigt begränsade och som på grund av att arbetet är brådskande, kräver en begränsad tid, ställer särskilda krav på yrkesskicklighet, förutsätter specialverktyg eller andra motsvarande skäl inte kan låtas göra av företagets egna anställda.

Anlitande av hyrd arbetskraft är osunt om hyrda arbetstagare som levererats av olika företag som anskaffar arbetskraft arbetar i normalt arbete inom företaget jämsides med företagets ordinarie arbetstagare och under samma arbetsledning under en längre tid.

Företagen som anlitar hyrd arbetskraft ska på huvudförtroendemannens begäran redogöra för frågorna kring dylika arbetstagares arbete.

KAPITEL 9 AVTALETS GILTIGHET

Detta avtal träder i kraft 1.10.1997 och gäller tills vidare med sex månaders uppsägningstid.

Centralförbundens medlemsförbund kan med kollektivavtal avtala annorlunda om bestämmelserna i detta avtal, med undantag för avtalsbestämmelserna om förtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigens anställningsskydd. Om annat avtalas ska centralorganisationerna informeras härom.

Helsingfors den 4 juni 1997

INDUSTRINS OCH ARBETSGIVARNAS CENTRALFÖRBUND

Tapani Kahri

Seppo Riski

FINLANDS FACKFÖRBUNDS CENTRALORGANISATION FFC

Lauri Ihalainen

Kirsti Palanko-Laaka

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL

Tid 4.6.1997

Plats TT

Närvarande	Kahri, Tapani	TT	ordförande
	Riski, Seppo	TT	
	Ihalainen, Lauri	FFC	
	Palanko-Laaka, Kirsti	FFC	
	Kopperi, Matti	FFC	
	Hietala, Harri	TT	sekreterare

1 Man kom överens om att protokollet justeras vid detta möte och att samtliga närvarande undertecknar det.

2 Man godkände och undertecknade den allmänna överenskommelsen mellan TT och FFC.

Genom avtalet jämte underteckningsprotokollet, övriga protokoll och bilagor upphävs följande avtal:

Allmän överenskommelse TT-FFC 15.5.1946

Förtroendemannaavtal TT-FFC 15.1.1990

Avtal om främjande av samarbetet och informationsverksamheten inom företagen 8.5.1989

Avtal om anlitande av utomstående arbetskraft TT-FFC 11.9.1969

Avtal om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatserna TT-FFC-FTFC 10.9.1990 jämte bilagor

Utbildningsavtal TT-FFC 15.11.1990

Rationaliseringsavtal TT-FFC 15.3.1986.

3 Avtalet binder samtliga förbund som hör till centralförbunden och som inte senast den 15 september 1997 meddelat att de ställer sig utanför avtalet.

4 Avtalet har förhandlats fram av en arbetsgrupp, där TT representerades av Seppo Riski och Harri Hietala samt där FFC representerades av Matti Kopperi, Raimo Kärkkäinen och Kirsti Palanko-Laaka.

5 Antecknades att avtalet har försetts med onummerade sidrubriker för att underlätta läsningen. Dessa är inte delar till avtalet.

- 6 För förverkligandet av utbildningsfrågorna i detta avtal finns en utbildningsarbetsgrupp, till vilken vardera centralorganisation utser tre representanter. Utbildningsarbetsgruppen är samtidigt ett allmänt samarbetsorgan i utbildningsfrågor centralorganisationerna emellan. Före beslut om godkännande av en viss kurs bör till utbildningsarbetsgruppen lämnas en redogörelse för kursens utbildningsprogram, kurstidpunkten, platsen där kursen arrangeras och eventuella övriga uppgifter som utbildningsarbetsgruppen ber om. Utbildningsarbetsgruppen har även möjlighet att följa undervisningen på en av den godkända kurs. Vid beslut om godkännande bör utbildningsarbetsgruppen uppmärksamma det faktum att även kurser som är kortare än en vecka kan godkännas som kurser för vilka ersättning utgår.

Centralorganisationerna informerar om de kurser som utbildningsarbetsgruppen godkänt för följande år och om måltidsersättningarnas storlek senast två månader före den första kursens början.

Utbildningsarbetsgruppen kan godta i 7.4 punkten avsedda kurser inom ramen för ersättningarna, för högst 38.000 kursdagar per kalenderår.

- 7 FFC och TT fortsätter det av dem grundade permanenta rationaliseringsrådets verksamhet. Rationaliseringsrådets uppgift är bl.a. att främja utvecklingen av produktiviteten och produktivitetssystem, göra upp nödvändiga informations och utbildningsprogram samt insamla och sprida erfarenheter och information på området. Rationaliseringsrådet är skyldigt att på anmodan av någotdera centralförbundet uppta till behandling tekniska frågor i anslutning till rationaliseringen och avge utlåtande om dem. Vartdera centralförbundet utser sex representanter till rationaliseringsrådet och ställer en sekreterare till rationaliseringsrådets förfogande. Representanterna väljs för tre år i sänder. Rationaliseringsrådet utser inom sig en ordförande och en viceordförande. Centralförbunden deltar med hälften var i finansieringen av rationaliseringsrådets verksamhet.

De förbund som anslutit sig till detta avtal tillsätter, såvida de inte annorlunda överenskommer, en gemensam rationaliseringsnämnd, vars uppgift är bl.a. att främja det lokala samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare i frågor som gäller rationalisering. På begäran av respektive förbund upptar nämnden till behandling enskilda frågor som gäller rationalisering samt avger utlåtande därom. Till nämnden hör åtta medlemmar, såvida förbunden inte kommer överens om annat jämnt medlemstal. Vartdera förbundet utser hälften av nämndens medlemmar. Medlemmarna väljs för tre år i sänder. Nämnden utser inom sig ordförande och viceordförande samt en sekreterare inom sig eller utifrån.

- 8 Parterna konstaterar att arrangeringen av arbetsplatskosthållning är beroende av lokala förutsättningar. Beroende på dessa och olika kvalitets- och nivåkrav kan priset på måltiderna som bjuds i personalmatsalar variera. Parterna rekommenderar dock att när arbetsplatskosthållningen sker i lokaler som arbetsgivaren äger eller besitter, skall måltidens pris högst inkludera råvaru- och arbetskraftskostnader.
- 9 För fastställande av en arbetarskyddsfullmäktigs befrielse från arbetet finns bifogat ett schema för beräkningen, vilket grundar sig på Statistikcentralens branschklassificering (TOL, september 1972).

In fidem

Harri Hietala

Matti Kopperi

Justerat

Kahri, Tapani

Riski, Seppo

Ihalainen, Lauri

Palanko-Laaka, Kirsti

Beräkning av arbetarskyddsfullmäktigs tidsanvändning

BERÄKNING AV ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGS TIDANVÄNDNING

Formelantalet arbetstagare som arbetarskyddsfullmäktig representerar x koefficienten för näringsgrenen = tid i timmar/4 veckor

Koefficient per näringsgren fr.o.m. 1.4.1986	Branscher	
0.305	1	Malmbrytning och annan brytning av mineraliska produkter; tillverkning av sprängämnen
0.291	2	Husbyggnadsverksamhet; stenhuggning och slipning; makadamkrossning
0.276	3	Tillverkning av trävaror och byggnadsmaterial
0.261	4	Framställning av mineralarbeten som ej nämnts på annan plats (t.ex. bergull); tillverkning av metaller; slakterier
0.246	5	Tillverkning av metallprodukter, byggande av fartyg och båtar; tillverkning av rälsfordon
0.216	6	Tillverkning av träförpackningar och träarbeten; glas och glasproduktstillverkning; massa- och papperstillverkning; jord- och vattenbyggnadsverksamhet
0.208	7	Tillverkning av läskedrycker; maskintillverkning; tillverkning av bilar och flygplan samt andra transportmedel; tillverkning av möbler som inte är av metall; framställning av byggnadskeramik, cement och murbruk
0.201	8	Tillverkning av plastprodukter; framställning av industrikemikalier; tillverkning av gödselämnen och bekämpningsmedel; tillverkning av däck; annan tillverkning av kemiska varor och gummivaror; framställning av målfärg, lack, tvättmedel och kosmetiska ämnen
0.193	9	Tillverkning av porslinprodukter och lerkärl; köttförädling; framställning av oljor och fetter; framställning av kvarnprodukter; tillverkning av drycker (utom läskedrycker); tillverkning av cyklar och motorcyklar; framställning av fiskprodukter; framställning av socker; tillvaratagande av annan (än under punkt 1 nämnda) malmer
0.186	10	Petroleumraffinering, tillverkning av elektrotekniska industri- och hushållsmaskiner; lädertillverkning, tillverkning av konstämnen
0.179	11	Tillverkning av vegetabilier, frukter, bageriprodukter, choklad och sötsaker samt övrig livsmedelstillverkning; fodertillverkning; tillverkning av data- och kontorsmaskiner
0.171	12	Tillverkning av rep, snören och nät samt övriga textilprodukter; tillverkning av pappers- och kartongförpackningar och av övriga pappersprodukter; beredning av pälsverk; tillverkning av väskor och läderarbeten
0.164	13	Tillverkning av instrument och andra finmekaniska produkter; tillverkning av guldsmedsprodukter, musikinstrument, idrottsredskap o.dyl; läkemedelsproduktion; tillverkning av radio- och tvapparater och övriga datakommunikationsprodukter
0.156	14	Rening och distribution av vatten; tillverkning av mattor; spinning, vävnad och finslipning av textilier; tillverkning av trikåprodukter; textilsömnad; tillverkning av skodon; produktion och distribution av el, gas och fjärrvärme; tillverkning av tobaksprodukter
0.150	15	Grafisk produktion; tillverkning av klädesplagg
0.112	16	Kontors- och kansliarbeten

160 timmar eller flera berättigar till en arbetarskyddsfullmäktig som är helt befriad från arbetet.

SEMESTERLÖNEAVTAL 2005

De undertecknade centralförbunden har med stöd av 30 § i semesterlagen (162/2005) ingått följande kollektivavtal om beräkning av semesterlön och semesterersättning:

1 § Tillämpningsområde

Detta avtal tillämpas på sådana i semesterlagens 11 § avsedda arbetstagare, som är anställda hos medlemsföretag som hör till Finlands Näringsliv rf, ifall företaget är anslutet till ett sådant arbetsgivarförbund som 31.12.2004 varit medlem i Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund. Avtalet gäller dock inte sjömän, arbetstagare i skogs- eller flottningsarbeten eller lastnings- och lossningsarbete och inte heller arbetstagare i sådana branscher inom vilka semesterlön och semesterersättning vid tidpunkten för detta avtals undertecknande uträknas och erläggs enligt kollektivavtal som gäller semestrar för arbetstagare i bygnadsbranschen.

Den ovan konstaterade begränsningen i tillämpningsområdet hindrar inte medlemsförbunden att för de avsedda avtalsbranschernas del och övriga medlemsförbund i Finlands Näringsliv att ansluta sig till detta avtal.

I företag som ansluter sig som medlem i det ovan avsedda arbetsgivarförbundet till under pågående semesterkvalifikationsår träder avtalet i kraft från början av det semesterkvalifikationsår, som följer efter inträdandet.

2 § Semesterlön och semesterersättning

- 1) Beräkningsgrunden för en arbetstagares semesterlön och semesterersättning är medeltimförtjänsten, vilken erhålls så att under semesterkvalifikationsåret till arbetstagaren erlagd eller till betalning förfallen lön för den tid under vilken han varit i arbete, med undantag av förhöjning, som utöver grundlönen erläggs för nödarbete och enligt lag eller avtal betald övertidsersättning, divideras med antalet motsvarande arbetstimmar.
- 2) En arbetstagares semesterlön och semesterersättning beräknas genom att multiplicera hans i punkt 1) avsedda medeltimförtjänst med den i nedanstående tabell ingående koefficient, som svarar mot det antal semesterdagar som avses i 5 och 6.1 § i semesterlagen:

Semesterlöneavtal

Antal semesterdagar	koefficient
2	16,0
3	23,5
4	31,0
5	37,8
6	44,5
7	51,1
8	57,6
9	64,8
10	72,0
11	79,2
12	86,4
13	94,0
14	101,6
15	108,8
16	116,0
17	123,6
18	131,2
19	138,8
20	146,4
21	154,4
22	162,4
23	170,0
24	177,6
25	185,2
26	192,8
27	200,0
28	207,2
29	214,8
30	222,4

Om antalet semesterdagar överskrider 30, höjs koefficienten med talet 7,2 per semesterdag.

Har under semesterkvalifikationsåret den ordinarie arbetstiden per dygn varit kortare än 8 timmar, beräknas semesterlönen och semesterersättningen ändå genom att på motsvarande sätt multiplicera medeltimförtjänsten med det tal som erhålls då ovanstående koefficienter multipliceras med kvoten av antalet ordinarie arbetstimmar per vecka och talet 40.

3 § Med arbetstid jämställd tid

Vid fastställande av semesterns längd betraktas som likställd med arbetad tid den tid för vilken arbetstagaren har beviljats befrielse från arbetet för att delta i det egna fackförbundets förbunds möte eller i förbundsfullmäktiges eller förbunds kommissions eller ett motsvarande förvaltningsorgans möte. Som arbetstid betraktas också den tid under vilken arbetstagare beviljats ledigt för att delta i Finlands Fackförbunds Centralorganisationens FFC:s kongress eller fullmäktigemöte. Arbetstagaren ska, när han eller hon ber om befrielse, visa upp en vederbörlig utredning om den tid han eller hon behöver för deltagande i mötet.

4 § Ikraftträdande

Med detta avtal upphävs det mellan Arbetsgivarnas i Finland Centriförbund AFC och Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC den 10 september 1990 ingångna semesterlöneavtalet.

Detta avtal träder i kraft den 1 april 2005 sålunda, att avtalet tillämpas på semester, semesterlön och semesterersättning som under dess giltighetstid införtjänats.

Avtalet kan uppsägas årligen att upphöra vid utgången av semesterkvalifikationsåret. Uppsägningen bör härvid ske senast före utgången av september månad.

Detta avtal binder alla de i 1 § avsedda medlemsförbunden i Finlands Näringsliv rf och de medlemsförbund i FFC som inte före den 1 maj 2005 har anmält till de centraförbund som är avtalsparter att de stannar utanför avtalet.

Helsingfors den 21 mars 2005

In fide Mikko Nyssölä

Jorma Rusanen

FINLANDS NÄRINGSLIV

Leif Fagernäs

Seppo Riski

FINLANDS FACKFÖRBUNDS CENTRALORGANISATION FFC rf.

Lauri Ihalainen

Lauri Lyly

AVTAL OM UPPSÄGNINGSSKYDD 2001 (TT-FFC)

I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 §

Allmänt tillämpningsområde

Detta avtal gäller uppsägningen av arbetsavtal som gäller tills vidare av orsaker som beror på arbetstagaren eller hans eller hennes person, arbetstagarens uppsägning samt de tillvägagångssätt som iakttas när arbetstagare sägs upp eller permitteras av ekonomiska eller produktionsrelaterade orsaker. Avtalet gäller inte sådana anställningsförhållanden som avses i

1. sjömanslagen (423/78) och,
2. lagen om yrkesutbildning (630/98).

Tillämpningsanvisning

Allmänt tillämpningsområde

Avtalet gäller i huvudsak uppsägning av ett arbetsavtal som gäller tills vidare av en orsak som beror på arbetstagaren.

Utöver de uttryckligen i 1 § nämnda fallen gäller avtalet således inte heller:

1. Hävning av arbetsavtal med stöd av 8 kap. 1 § och 8 kap. 3 § i arbetsavtalslagen.
2. Tidsbestämda arbetsavtal som ingåtts på basis av 1 kap. 3 § 2 mom. i arbetsavtalslagen.
3. Hävning av arbetsavtal under provotid på basis av 1 kap. 4 § 4 mom. i arbetsavtalslagen.
4. Hävning av arbetsavtal på grund av ekonomiska orsaker och produktionsorsaker på basis av 7 kap. 3-4 § i arbetsavtalslagen.
5. Situationer nämnda i 7 kap. 5 § och 7 kap. 7-8 § i arbetsavtalslagen (överlåtelse av rörelsen, saneringsförfarande, arbetsgivares konkurs och död).

Twister som gäller ovan avsedda fall utanför avtalet behandlas enligt arbetsavtalslagen i allmänna domstolar.

Med stöd av detta avtal kan det utredas huruvida en uppsägning av arbetsavtalet på basis av 7 kap. 3-4 § i arbetsavtalslagen de facto skett av orsak som beror på arbetstagaren eller hänför sig till hans person och om arbetsgivaren hade haft tillräcklig grund för att säga upp arbetstagaren av orsak som nämns i

2 § i en sådan situation då arbetsavtalet har hävts på basis av 8 kap. 1 § 1 mom i arbetsavtalslagen.

På hävning av arbetsavtal under provotid tillämpas procedurreglerna i 9 kap. 1-2 § och 9 kap. 4-5 § i arbetsavtalslagen.

Procedurreglerna i avtalets I, III och IV kapitel tillämpas dock även vid uppsägning och permittering av arbetstagare på grund av ekonomiska eller produktionstekniska orsaker.

2 §

Grunder för uppsägning

En arbetsgivare får inte säga upp en arbetstagares arbetsavtal utan i 7 kap. 1-2 § i arbetsavtalslagen angivna sakliga och vägande grunder.

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen motsvarar 7 kap. 1–2 § i arbetsavtalslagen, där de uppsägningsgrunder som har samband med arbetstagarens person fastslås.

I 7 kap. 2 § 2 mom. i arbetsavtalslagen ingår en särskild förteckning över de grunder som åtminstone inte kan anses som sakliga och vägande grunder för uppsägning.

Som sakliga och vägande grunder anses skäl som beror på arbetstagaren själv, såsom att arbetstagaren försummar sina arbeten, inte iakttar av arbetsgivaren inom ramen för sin arbetsledningsrätt utfärdade bestämmelser, ogrundad frånvaro och uppenbar vårdslöshet i arbetet.

Innehållet av begreppet sakligt och vägande skäl har man ovan strävat efter att precisera genom att lista några exempel på sådana fall där det enligt avtalet kan vara tillåtet att häva ett anställningsförhållande genom uppsägning.

Vid en bedömning av huruvida skälen för uppsägning är sakliga och vägande bör man enligt arbetsavtalslagen förutom försummelsen att utföra i arbetsavtalet eller i lagen angivna förpliktelser beakta vikten av att arbetstagaren brutit mot dessa.

Vid en bedömning av huruvida skälen för uppsägning av orsaker som beror på arbetstagaren själv är sakliga och vägande bör arbetsgivarens och arbetstagarens förhållanden beaktas som en helhet. Detta innebär att när en tillräcklig uppsägningsgrund övervägs bör man beakta alla på saken inverkan omständigheter.

Som uppsägningsgrund anses även skäl till följd av vilka det enligt arbetsavtalslagen är möjligt att häva ett arbetsavtal.

En närmare redogörelse för vad grunderna för uppsägning av ett arbetsavtal kan innehålla ingår i motiveringen till regeringens proposition RP 157/2000 rd.

3 § Uppsägningstid

Arbetsgivaren ska iaktta följande uppsägningstider:

Anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott	Uppsägningstid
1. högst ett år	14 dagar
2. över ett år men högst 4 år	1 månad
3. över 4 år men högst 8 år	2 månader
4. över 8 år men högst 12 år	4 månader
5. över 12 år	6 månader

Arbetstagaren ska iaktta följande uppsägningstider:

Anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott	Uppsägningstid
1. högst 5 år	14 dagar
2. över 5 år	1 månad

Tillämpningsanvisning Bestämmande av anställningsförhållandets längd

Vid beräkandet av anställningsförhållandets längd, enligt vilken uppsägningstiden bestäms, beaktas endast den tid arbetstagaren utan avbrott varit anställd hos arbetsgivaren i samma anställningsförhållande. Till exempel överlåtelse av rörelse, moderskaps- och föräldraledighet samt vårdledighet, värnplikt eller studieledighet utgör inte avbrott i anställningsförhållandet.

Förutom anställningsförhållandets kontinuitet ska utredas vilken tid som kan räknas till godo vid beräkandet av anställningstidens längd. För värnpliktigas del beaktas endast den tid arbetstagaren utan avbrott varit i arbetsgivarens tjänst före den i värnpliktslagen (452/1950) avsedda värnpliktstjänstgöringen samt den därpå följande tiden, förutsatt att arbetstagaren återvänt till arbetet på det sätt som ovan avsedda lag föreskriver. Den egentliga värnpliktstiden beaktas således inte vid beräkningen av anställningsförhållandets längd.

Beräkning av bestämd tid

Om beräkningen av bestämd tid finns varken specialstadganden i den arbetsrättsliga lagstiftningen eller bestämmelser i kollektivavtalen. Reglerna för beräkning av bestämda tider i lagen om beräkning av laga tid (150/1930) iaktas när man beräknar sådana bestämda tider som etablerat anknyter till anställningsförhållandet, såsom uppsägningstiden o.d. Vid beräkning av bestämda tider som ingår i avtalet om uppsägningskydd iaktas följaktligen, om inte annat avtalats, följande regler.

1. Om en tid är bestämd i ett visst antal dagar efter en angiven dag ska den dag på vilken åtgärden har vidtagits inte medräknas i den bestämda tiden.

Exempel 1

Om arbetsgivaren permitterar arbetstagaren 1.3, med iakttagande av en permitteringsvarseltid på 14 dagar, är den första permitteringsdagen 16.3.

2. En tid som är bestämd i veckor, månader eller år efter en angiven dag upphör den dag under den avsedda veckan eller månaden som till sin benämning eller ordningsnummer motsvarar den sagda dagen. Om en motsvarande dag inte finns i den månad, under vilken den bestämda tiden skulle löpa ut, avses den sista dagen i samma månad vara den bestämda tidens slutdag.

Exempel 2

Ifall arbetsgivaren 30.7 säger upp en arbetstagare vars anställningsförhållande utan avbrott har fortgått i 4 år men högst 8 år och vars uppsägningstid därmed är 2 månader, är anställningsförhållandets sista dag 30.9. Om uppsägningen av den nämnda arbetstagaren sker 31.7, är anställningsförhållandets sista dag 30.9, eftersom det i september inte finns en dag som till sitt ordningsnummer skulle motsvara den dag på vilken den bestämda tiden skulle upphöra.

Även om den bestämda dagen eller den sista dagen av en bestämd tid vid uppsägning infaller på en helgdag, på självständighetsdagen, första maj, julafton eller midsommarafton eller på en söckenlördag, är den nämnda dagen trots detta anställningsförhållandets sista dag.

Uppsägningstidens utgång och arbetsavtal på viss tid

Ifall arbetstagarens arbetsavtal har sagts upp på grund av ekonomiska eller produktionsrelaterade orsaker och arbete fortfarande finns efter att uppsägningstiden gått ut, kan med arbetstagaren ingås ett arbetsavtal för viss tid som gäller utförandet av det resterande arbetet.

4 §

Underlåtenhet att iaktta uppsägningstid

En arbetsgivare som inte iakttar uppsägningstiden är skyldig att erlægga full lön åt arbetstagaren för uppsägningstiden.

En arbetstagare som inte har iakttagit uppsägningstiden är skyldig att som engångsersättning betala arbetsgivaren ett belopp som motsvarar lönen för uppsägningstiden. Arbetsgivaren får innehålla detta belopp från den slutlikvid som erläggs åt arbetstagaren, med iakttagande av vad som är stadgat i 2 kap. 17 § i arbetsavtalslagen om begränsningar i arbetsgivares kvittningsrätt.

Om man endast delvis försummat att iaktta uppsägningstiden begränsas ersättningskyldigheten till att motsvara lönen för den tid av uppsägningstiden som inte har iakttagits.

Tillämpningsanvisning

När det gäller brott mot nämnda bestämmelse är det fråga om en försumelse, som den andra parten gjort sig skyldig till. Lönen beräknas i dylika fall i enlighet med bestämmelserna om utbetalning av lön för sjuktid enligt branschens kollektivavtal.

I detta sammanhang har man inte berört sådana fall där arbetstagaren under pågående anställningsförhållande blir utan arbete. Härvid tillämpas bestämmelserna och praxis i respektive kollektivavtal.

5 §

Anmälan om uppsägning

Meddelande om uppsägning av arbetsavtal ska tillställas arbetsgivaren eller dennes företrädare eller arbetstagaren personligen. Om detta inte är möjligt, kan meddelandet sändas per brev eller elektroniskt. Ett sådant meddelande anses ha kommit till mottagarens kännedom senast den sjunde dagen efter att det skickades.

Om arbetstagaren är på semester enligt lag eller avtal eller om arbetstagaren har en minst två veckor lång friperiod på grund av utjämning av arbetstiden, anses dock sådan uppsägning som grundar sig på meddelande som sänts som brev eller via elektronisk post, ha blivit verkställd tidigast den första dagen efter semestern eller den lediga perioden.

6 §

Meddelande om uppsägningsgrunden

Arbetsgivaren ska på begäran av arbetstagaren utan dröjsmål skriftligen meddela denne datum då arbetsavtalet upphör samt den grund för uppsägningen av arbetsavtalet som arbetsgivaren har kännedom om och på basis av vilken arbetsavtalet avslutats.

II UPPSÄGNING AV ORSAK SOM BEROR PÅ ARBETSTAGAREN

7 §

Tillämpningsområde

Utöver det som ovan sagts iakttas vid uppsägning, som sker av orsak som är beroende av arbetstagaren, bestämmelserna i detta kapitel.

8 §

Verkställande av uppsägning

Uppsägningen ska verkställas inom en rimlig tid efter det att arbetstagaren blivit medveten om orsaken till uppsägning.

9 §

Hörande av arbetstagare

Innan uppsägningen verkställs ska arbetsgivaren bereda arbetstagaren tillfälle att bli hörd beträffande grunden för uppsägningen. Arbetstagaren har rätt att anlita biträde vid hörandet.

Tillämpningsanvisning

I avtalets 9 § avses med biträde till exempel arbetstagarens egen förtroendemän eller arbetskamrat.

10 § Domstolsbehandling

Om man inte i en uppsägningstvist lyckas nå enighet kan arbetsgivar- eller arbetstagarförbundet föra ärendet till arbetsdomstolen för avgörande. En stämningansökan enligt 15 § i lagen om arbetsdomstolen (646/74) ska lämnas till arbetsdomstolen inom två år efter att anställningsförhållandet har upphört.

11 § Skiljeförfarande

En meningsskiljaktighet som gäller uppsägning av arbetsavtal kan i enlighet med 11 § i lagen om arbetsdomstolen (646/74) överlämnas till skiljemän för avgörande.

12 §

Ersättning för ogrundad uppsägning

En arbetsgivare som har sagt upp en arbetstagare i strid med uppsägningsgrunderna i 2 § i detta avtal är skyldig att betala arbetstagaren ersättning för ogrundad uppsägning av arbetsavtal.

13 §

Ersättningsbelopp

I ersättning ska betalas lön för minst tre och högst 24 månader.

Vid fastställandet av ersättningens omfattning ska beaktas hur länge perioden utan arbete beräknas fortgå och inkomstbortfallet, anställningsförhållandets längd, arbetstagarens ålder och hans eller hennes möjligheter att få arbete som motsvarar yrket eller utbildningen, arbetsgivarens förfarande då arbetsavtalet hävdes, den anledning arbetstagaren själv har gett till hävningen, arbetstagarens och arbetsgivarens förhållande i allmänhet samt övriga omständigheter som kan jämföras med dessa.

Arbetslöshetsdagpenning som har betalats till arbetstagaren ska dras av från ersättningen på det sätt som anges i 12 kap. 3 § i arbetsavtalslagen.

Arbetsgivaren kan inte dömas att betala ersättning enligt denna paragraf utöver eller i stället för det skadestånd som avses i 12 kap. 2 § i arbetsavtalslagen.

Tillämpningsanvisning

Avdraget från en del av arbetslöshetsdagpenningen berör ersättningen till den del den utgör ersättning till arbetstagaren för löneförmåner som gått förlorade på grund av arbetslöshet innan domen avkunnades. Avdragets belopp är i regel 75 procent av den inkomstrelaterade arbetslöshetsdagpenningen, 80 procent av grunddagpenningen och hela arbetsmarknadsstödet. Det är möjligt att göra ett mindre avdrag än ovan nämnda eller lämna avdraget helt ogjort ifall det är skäligt med beaktande av ersättningsbeloppet, arbetstagarens ekonomiska och sociala förhållanden samt den oförrätt han eller hon erfarit.

Om en överenskommelse träffas om arbetsgivarens ersättningsskyldighet i ett ärende som gäller ogrundad uppsägning ska även från den överenskomna ersättningen göras avdrag enligt vad som avtalats i föregående stycke.

III PERMITTERING

14 § Permittering

Vid permittering av arbetstagare ska man iaktta en anmälningstid på minst 14 dagar och permitteringen kan ske för en viss tid eller tills vidare.

Arbetsgivare och arbetstagare kan under pågående anställningsförhållande komma överens om tiden för meddelande om permittering samt på vilket sätt permitteringen verkställs när det är fråga om permittering för viss tid enligt 5 kap. 2 § 2 mom. i arbetsavtalslagen.

Om permitteringen har skett tills vidare ska arbetsgivaren meddela om att arbetet återupptas minst en vecka på förhand, om annat inte har avtalats.

Permitteringen hindrar inte arbetstagaren att ta emot annat arbete för permitteringstiden. Om bostadsförmåns giltighet under permittering stadgas i 13 kap. 5 § i arbetsavtalslagen.

Tillämpningsanvisning

Avtalet gäller inte permitteringsgrunderna, utan de fastställs enligt lag. Genom avtalet har man inte begränsat permitteringstiden.

15 § Förhandsutredning

Arbetsgivaren ska på basis av den information som finns tillgänglig ge arbetstagaren förhandsinformation om grunderna till permitteringen samt om dess beräknade omfattning, hur den ska genomföras, när den påbörjas och hur länge den kommer att vara. Om permitteringen berör flera arbetstagare kan informationen ges till förtroendemannen eller arbetstagarna gemensamt. Utredningen ska läggas fram utan dröjsmål efter att arbetsgivaren fått kännedom om permitteringsbehovet. Efter att ha gett utredningen, före anmälan om permittering, ska arbetsgivaren reservera arbetstagarna eller förtroendemannen möjlighet att bli hörda om utredningen som getts.

Förhandsutredning behöver inte ges om arbetsgivaren, på basis av annan lag än arbetsavtalslagen, annat avtal eller annan för honom bindande bestämmelse, kan uppvisa motsvarande utredning eller förhandla om permitteringen med arbetstagarna eller förtroendemannen.

16 §

Meddelande om permittering

Arbetsgivaren ska meddela arbetstagaren om permittering personligen. Om meddelandet inte kan lämnas personligen kan det skickas som brev eller via elektronisk post med iakttagande av tiderna i 16 § 1–2 stycket.

I meddelandet ska nämnas orsaken till permitteringen, dess begynnelse- och längd eller den beräknade längden.

Arbetsgivaren ska på arbetstagarens begäran ge skriftligt intyg över permitteringen, orsaken till permitteringen, dess begynnelse- och längd eller beräknade längd.

Den skyldighet att ge meddelande om permittering som avses ovan i 14 § 1-2 stycket föreligger dock inte om arbetsgivaren inte har skyldighet att under hela permitteringstiden betala arbetstagaren lön till följd av annan frånvaro från arbetet eller om hindret för arbetet beror på fall som avses i 2 kap. 12 § 2 mom. i arbetsavtalslagen.

Avvikelse i permitteringsmeddelandets tider

I de fall som avses i 2 kap. 12 § 2 mom. i arbetsavtalslagen bestäms arbetsgivarens lönebetalningsskyldighet enligt lagen. Härvid är arbetsgivaren inte skyldig att ge särskilt permitteringsmeddelande när lönebetalningen upphör.

I avtalet ingår vidare ett omnämnande om att permitteringsmeddelande inte behövs i de fall där arbetsgivaren "inte har skyldighet att under hela permitteringstiden betala arbetstagaren lön till följd av annan frånvaro från arbete". I regeringens proposition som gäller arbetsavtalslagen nämns som exempel på sådan frånvaro familjeledighet, studieledighet och värnplikt. Något hinder för att lämna meddelande om permittering även i dessa fall föreligger inte. Om arbetstagaren under permitteringen meddelar att han eller hon återvänder till arbetet tidigare än beräknat redan innan permitteringen slutar ska arbetsgivaren dock lämna arbetstagaren meddelande om permittering.

Arbetsgivares ersättningsskyldighet i vissa exceptionella fall

Enligt avtalet kan permittering ske antingen tills vidare eller för viss tid medan anställningsförhållandet i övrigt förblir i kraft.

När permittering skett på tillsvidarebasis har ingen maximitid fastställts för dess längd. Arbetstagaren har rätt att under permitteringstiden säga upp arbetsavtalet oberoende av dess längd utan att iaktta uppsägningstiden. Om arbetstagaren har vetskap om tidpunkten då permitteringen slutar har han eller hon inte denna rätt under de 7 dagar som föregår sluttidpunkten.

Om arbetsgivaren säger upp en permitterad arbetstagares arbetsavtal att upphöra under permitteringstiden har arbetstagaren rätt att få sin lön för uppsägningstiden. Arbetsgivaren har rätt att avdra 14 dagars lön från uppsägningstidens lön ifall arbetstagaren har permitterats med stöd av lag eller enligt den avtalade 14 dagars tiden för meddelande om permittering. Ersättningen betalas per lönebetalningsperiod, ifall annat inte har avtalats.

Om arbetstagaren säger upp sitt arbetsavtal efter att permitteringen utan avbrott fortgått minst 200 dagar har han eller hon rätt att som ersättning få sin lön för uppsägningstiden, så som avtalats i föregående stycke. Ersättningen betalas ut på den första av arbetsgivarens normala lönebetalningsdagar efter att arbetsavtalet har upphört, om inte något annat avtalas.

I sådana fall då arbetstagare sagts upp på grund av minskning i arbetet och av samma orsak permitteras under uppsägningstiden, fastställs arbetsgivarens lönebetalningsskyldighet enligt samma principer.

Förutsättningarna för erhållande av avgångsbidrag anses i dylika fall börja den dag anställningsförhållandet upphör.

Exceptionella permitteringssituationer

1. Återkallande av permittering

Ifall det hos arbetsgivaren uppstår nytt arbete under tiden för permitteringsanmälan kan en anmälan om återkallande av permittering ges innan permitteringen inleds. Då förlorar permitteringsanmälan sin betydelse och permitteringar som verkställs senare ska basera sig på nya permitteringsanmälningar.

2. Senarelagd permittering

Arbete som uppkommer under tiden för permitteringsmeddelande kan emellertid till sin natur vara tillfälligt. Då är det inte möjligt att helt återkalla permitteringen utan tidpunkten för permitteringsbörjan kan uppskjutas till en senare tidpunkt. Permitteringen kan på denna grund endast flyttas en gång utan att ett nytt permitteringsmeddelande ges, och högst för den tid som det arbete varar som har uppkommit under permitteringsvarseltiden.

Exempel:

Efter att arbetsgivaren gett permitteringsmeddelande 2.4.2001 om permittering som skulle inledas 17.4. yppade sig 10.4.2001 nytt arbete för 7 dagar.

Arbetsgivaren kan således utan att ge en ny anmälan om permittering framskjuta permitteringsbörjan med 7 dagar, dvs. att permitteringen inleds 24.4.2001.

3. Avbrytande av permittering

Arbetsgivaren kan få tillfälligt arbete efter att permitteringen redan inletts. Avbrytande av permittering, ifall permitteringen avses fortgå omedelbart efter utförandet av arbetet utan att ett nytt permitteringsmeddelande ges, bör grunda sig på avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Ett sådant avtal bör ingås innan arbetet inleds. Det är skäl att samtidigt utreda hur länge det tillfälliga arbetet beräknas räcka.

Det ovan framförda gäller endast relationen mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, vilket innebär att man inte tagit ställning till bestämmelserna i de lagar som gäller arbetslöshetsskyddet.

Permittering och förkortad arbetstid

Bestämmelserna om permitteringsförfarande gäller såväl egentlig permittering (utförandet av arbete avbryts helt) som sk. kollektiv övergång till förkortad arbetstid. Detta innebär att avtalets bestämmelser om förhandsmeddelande och permitteringsmeddelandetid också iakttas när man övergår till förkortad arbetsvecka, ifall man inte kommit överens om annat.

I de flesta kollektivavtal finns bestämmelser som reglerar ändringar i arbetstidsschemat. I dylika fall är det i allmänhet fråga om arbetstidsarrangemang inom ramen för den arbetstid som tillämpas inom branschen eller i företaget, och kan således inte jämföras med övergång till förkortad arbetstid.

Ifall kollektivavtalet innehåller bestämmelser om anmälningsförfarande som bör iakttas vid övergång till förkortad arbetstid, åsidosätter denna avtalsklausul bestämmelserna i avtalet mellan centralorganisationerna.

Meddelande om att arbetet återupptas

Om permitteringen har skett tills vidare ska arbetsgivaren meddela den permitterade arbetstagaren om att arbetet återupptas minst sju dagar på förhand, ifall annat inte har avtalats. Arbetstagaren har då rätt att säga upp ett arbetsavtal som han eller hon ingått med en annan arbetsgivare under permitterings-tiden oberoende av dess längd med iakttagande av en uppsägningstid på fem dagar. I bestämmelsen avsett meddelande behöver inte lämnas när arbetstagaren har permitterats för viss tid.

Annat arbete under permitteringen

Enligt avtalet utgör permittering inget hinder för att en arbetstagare åtar sig annat arbete för permitteringstiden.

Om en arbetstagare för permitteringstiden tagit annat arbete efter givet permitteringsmeddelande men innan han fått meddelande om annullering eller uppskjutande av permitteringen, är arbetstagaren inte skyldig att ersätta arbetsgivaren den skada som arbetsgivaren eventuellt lidit till följd av detta. I dylika fall är arbetstagaren skyldig att återvända till arbetet så fort som möjligt.

Bostad under permitteringstiden

Enligt avtalet iakttas beträffande bibehållande av bostadsförmån under pågående permitteringstid vad som sägs i 13 kap. 5 § arbetsavtalslagen. Enligt denna bestämmelse har arbetstagaren rätt att under sådana avbrott i utförandet av arbetet som beror på godtagbara skäl, såsom permittering, använda bostaden. Arbetsgivaren har dock rätt att uppbära vederlag av arbetstagaren för användningen av bostaden tidigast från och med den andra kalendermånaden som följer efter att lönebetalningsskyldigheten upphört. Vederlaget per kvadratmeter får uppgå till högst det belopp som enligt lagen om bostadsbidrag (408/1975) fastställts som maximal skälig boendeutgift per kvadratmeter på orten. Arbetstagaren ska underrättas om att vederlag uppbärs senast en månad innan betalningsskyldigheten börjar.

IV SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

17 §

Turordning vid nedskärning av arbetskraft

Vid uppsägning och permittering som sker av annan än av arbetstagare föranledd orsak bör så vitt möjligt den regeln följas att för företagets verksamhet viktiga yrkesarbetare och arbetstagare, som i samma arbetsgivares tjänst delvis förlorat sin arbetsförmåga sägs upp eller permitteras till sist samt att man utöver denna regel även faster avseende vid anställningsförhållandets längd samt omfattningen av arbetstagarens försörjningsplikt.

I tvister som gäller turordningen vid reducering av arbetskraften iakttas den i 10 § avsedda tiden för väckande av talan.

Tillämpningsanvisning

Genom bestämmelsen har man inte upphävt bestämmelserna i det allmänna avtalet mellan TT och FFC som ingåtts år 1997. Således är bestämmelserna i denna överenskommelse samt i 7 kap. 9 § arbetsavtalslagen, som avser uppsägningskydd för vissa specialgrupper, primära i förhållande till bestämmelsen i 17 § detta avtal.

18 §

Meddelande om uppsägning eller permittering till förtroendemannen och arbetskraftsmyndigheterna

Om det är fråga om reducering eller permittering av arbetskraften på grund av ekonomiska eller med produktionen sammanhängande orsaker, ska vederbörande förtroendeman underrättas om detta. Om åtgärden gäller minst tio arbetare ska även arbetskraftsmyndigheterna underrättas, förutom om arbetsgivaren har motsvarande skyldighet enligt annan lag.

19 §

Återanställning

Då en arbetsgivare har sagt upp ett arbetsavtal på grund av ekonomiska eller med produktionen sammanhängande orsaker eller i samband med saneringsförfarande, och han inom 9 månader behöver arbetskraft för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren utfört, ska han erbjuda sin tidigare arbetstagare som fortfarande söker arbete genom arbetskraftsbyrån arbete.

Tillämpningsanvisning

Arbetsgivaren uppfyller sin skyldighet genom att höra sig för hos den lokala arbetskraftsbyrån huruvida den uppsagda arbetstagaren söker arbete genom byrån. Med lokal arbetskraftsbyrå avses arbetskraftsbyrån på den ort inom vars distrikt arbete erbjuds. När arbetsgivaren vänt sig till arbetskraftsbyrån gör byrån på basis av förfrågan en arbetskraftsrekvisition och utreder huruvida i 19 § avsedda arbetslösa arbetstagare söker arbete. Samtidigt är det skäl att utreda huruvida sådana arbetstagare som efter en över 200 dagars permittering själva sagt upp sitt anställningsförhållande med stöd av 5 kap. 7 § 3 mom. i arbetsavtalslagen fortfarande är arbetslösa arbetssökande. Namnen på de arbetssökande meddelas till arbetsgivaren, och till tidigare arbetstagare ges i sedvanlig ordning arbetsanvisningar.

20 §

Påföljdssystem

Utöver det som avtalats i 13 § 4 stycket kan arbetsgivaren inte dömas till andra än i avtalet avsedda ersättningar eller till att betala plikt som avses i 7 § lagen om kollektivavtal till den del saken gäller brott mot på kollektivavtal baserade, men i och för sig samma skyldigheter för vilka ersättning fastställts i detta avtal.

Underlåtenhet att iaktta procedurreglerna medför inte sådana pliktpåföljder som avses i lagen om kollektivavtal. Underlåtenhet att iaktta bestämmelserna beaktas vid fastställandet av storleken på den ersättning som utdöms för ogrundad uppsägning av arbetsavtal.

I övrigt iakttas beträffande påföljdssystemet tidigare praxis.

21 § Ikraftträdande

Detta avtal träder i kraft 1.6.2001 och gäller tills vidare med sex månaders uppsägningstid.

Avtalet har förhandlats fram av en arbetsgrupp, där FFC representerades av avdelningschef Kirsti Palanko-Laaka och ansvariga juristen Jorma Rusanen samt där TT representerades av vicehäradshövding Hannu Rautiainen och vicehäradshövding Ismo Äijö.

Helsingfors den 10 maj 2001

INDUSTRINS OCH ARBETSGIVARNAS CENTRALFÖRBUND

FINLANDS FACKFÖRBUNDS CENTRALORGANISATION FFC

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRETAGET SKA ÖVERLEVA EKONOMISKA SVÅRIGHETER

För att trygga företagets fortsatta verksamhet och arbetsplatserna:

- Behandlas tillsammans med personalens representanter kundbehov, orderstock, företagets ekonomiska situation och arbetsgivarens avhjälpande åtgärder för att förbättra den ekonomiska situationen.
- Används i första hand flexibla arbetstidsarrangemang och andra möjligheter i kollektivavtalet till exempel:
  - genom lokalt avtal
    - längre och kortare arbetsskift
    - arbetstidsbank
    - semester utanför semesterperioden
    - senareläggning av semesterpremier och byte mot ledighet
  - genom arbetsgivarens beslut
    - längre och kortare arbetsveckor
    - övergång från skiftarbete till dagarbete och tvärtom
    - differentierad arbetstid

När man tillsammans konstaterar att företaget är på väg mot exceptionella ekonomiska svårigheter som skulle leda till att arbetskraften minskas, kan man för högst ett år ingå ett lokalt avtal om:

- a) söckenhelgersättningen
- b) minskning av semesterpengen
- c) uppdelning av den del av semestern som överstiger tolv dagar

Protokollsanteckning: Med företag avses ett företag eller en självständig del av ett företag, såsom en produktionsanläggning.

Samtidigt avtalar man lokalt om ett eventuellt uppsägningsskydd under tiden då anpassningsåtgärderna a–c pågår och om kompensation för arbetstagarnas ekonomiska förluster efter att företagets ekonomiska situation har återhämtat sig.

Det lokala avtalet ska ingås skriftligen. Anpassningsåtgärderna ska riktas jämnt till företagets hela personal och ledning.

Dessutom bör man beakta att kollektivavtalet möjliggör avtal om en kortare permitteringsprocess och en kortare tid för meddelande om permittering.

ARBETSTIDSBANK

Arbetstidsbanken är ett system som tas i bruk för samordning av arbete och fritid där arbetstagaren och arbetsgivaren har möjlighet att spara och ta ut tid enligt de regler som överenskommit i samband med ibruktagandet av arbetstidsbanken. När samordningen av arbete och fritid fungerar ökar arbetstillfredsställelsen, arbetsengagemanget och produktiviteten.

Införande av systemet

Ett avtal ingås skriftligen mellan arbetsgivaren och personalens representanter. Förbunden rekommenderar att de lokala parterna ställer upp mål för arbetstidsbanken som bland annat beaktar produktivitet, konkurrenskraft, arbetssäkerhet och arbetstagarnas enskilda arbetstidsbehov.

Man kan avtala om att till arbetstidsbanken överförs till exempel:

- intjänad flextid
- genomsnittlig ordinarie arbetstid per dag eller vecka
- arbetstidsförkortningsledigheter eller ledigheter i treskiftsarbete
- arbetstidsersättningar som bytts ut mot ledighet
- den del av semestern som överskider 18 dagar samt redan intjänad sparad ledighet
- semesterpremie som enligt avtal bytts mot ledighet

Frågor som ska avtalas när systemet införs

- vem avtalet gäller
- hur man ansluter sig till och lämnar systemet
- vilka ledigheter kan sparas och på vilka villkor och när kan de inte tas ut
- maximigränsen för sparad och lånad ledighet
- när och i vilka situationer kan ledighet tas ut
- hur omvandlas penningersättningar till motsvarande ledig tid
- förfaringssätt för hur den sparade ledigheten i arbetstidsbanken kan bevisas
- hur lönen för den tidpunkt då ledigheten tas ut fastställs, om flera olika lönegrunder eller lönesätt tillämpas
- enligt vilka principer och i vilka situationer, förutom då anställningsförhållandet upphör, ledigheten kan bytas mot pengar
- hur behandlas arbetstidsbankens funktionsduglighet mellan arbetsgivaren och förtroendemannen

Ledighet som överförs till systemet

Den ledighet som överförs till arbetstidsbanken förlorar sin ursprungliga identitet, och för den gäller inte utjämningsperioder eller preskriptionstider enligt till exempel arbetstidslagen eller semesterlagen.

Arbetstagaren får årligen en utredning om de ledigheter som man sparar i arbetstidsbanken. I samband med detta gör arbetstagaren och arbetsgivaren upp en plan för när de intjänade ledigheterna ska tas ut. Om man inte når ett avtal om tidpunkten för när ledigheterna ska tas ut, har arbetstagaren rätt att använda högst 30 procent av timmarna i banken med två månaders varsel, om man inte lokalt kommer överens om en annan varseltid. Arbetsgivaren kan en gång per kalenderår av vägande produktionsorsaker flytta tidpunkten för en ledighet. Om arbetstagarens arbetsförmåga börjar före en avtalad ledighet som tas ut ur arbetstidsbanken, kan arbetstagaren högst en gång per kalenderår flytta en tre dagar lång eller ännu längre ledighet ur arbetstidsbanken till en senare tidpunkt.

Förbunden är överens om

- att beviljande och uttag av ledig tid inte får leda till behov av övertid eller att produktionen stannar av
- den princip enligt vilken de timmar som sparats i banken ska tas ut innan man tillgriper permittering då arbetet minskar.

Lönebetalning i systemet

Arbetstagarens lön fastställs enligt den tidpunkt vid vilken ledigheten tas ut. Ledigheten minskar inte mängden intjänad semester. När anställningsförhållandet upphör betalas de ledigheter som sparats i arbetstidsbanken i pengar.

Uppföljning av hur systemen fungerar

Arbetsgivaren och personalens representant bedömer regelbundet hur systemet fungerar med tanke på de mål som ställdes upp för systemet när det togs i bruk och med tanke på arbetarskyddet.

Personalens representant ges årligen ett sammandrag över ledigheter som sparats i och tagits ut ur systemet.